

Teataja

Eestikeelne väljaanne

Teave ja teatised

64. aastakäik

27. mai 2021

Sisukord

IV *Teave*

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT

Euroopa Komisjon

2021/C 200/01

Komisjoni teatis „Juhised lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise kohta Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raames“ – uuendatud versioon

1

IV

(Teave)

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT
JA ASUTUSTELT

EUROOPA KOMISJON

KOMISJONI TEATIS „JUHISED LIHTSUSTATUD KULUVÕIMALUSTE KASUTAMISE KOHTA EUROOPA
STRUKTUURI- JA INVESTEERIMISFONDIDE RAAMES“ – UUENDATUD VERSIOON

(2021/C 200/01)

**Juhised lihtsustatud kuluvõimaluste kohta: ühtse määra alusel rahastamine, ühikuhindade
standardiseeritud astmik ja kindlasummalised maksed**

(määruse (EL) nr 1303/2013 artiklite 67, 68, 68a ja 68b, määruse (EL) nr 1304/2013 artikli 14 ja määruse (EL)
nr 1299/2013 artikli 19 alusel)

Pärast määruse (EL, Euratom) 2018/1046 jõustumist uuendatud versioon

VASTUTUSE VÄLISTAMINE

Selle töödokumendi on koostanud komisjoni talitused. Selles antakse kohaldatava ELi õiguse alusel tehnilisi juhiseid Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide järelevalves, kontrollimises või rakendamises osalevatele töötajatele ja asutustele. Käesolevad juhised ei piira Euroopa Kohtu ja Üldkohtu tõlgendusi.

SISUKORD

	<i>Lehekülg</i>
Peatükk 1. Sissejuhatus	6
1.1. Eesmärk	6
1.2. Miks kasutada lihtsustatud kuluvõimalusi?	6
Peatükk 2. Horisontaalsed põhimõtted ja kohaldamisala	7
2.1. Millal kasutada lihtsustatud kulusid?	7
2.2. Lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine	7
2.2.1. Põhimõte	7
2.2.2. Erand: juhtumid, kus lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine on kohustuslik [seda osa on pärast koondmääruse jõustumist uuendatud]	7
2.2.3. Ajaline kohaldatavus ja üleminekusätted	10
2.3. Võimaluste kombineerimine	11
2.3.1. Üldpõhimõtted	11
2.3.2. Kombinatsioonide näited	11
2.4. Riigihanked ja lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine	12
2.4.1. Lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine riigihangete korral	12
2.4.2. Ühtse määra kasutamine otseste personalikulude arvutamiseks riigihanke kaudu ellu viidud tegevuse puhul	14
2.5. Lihtsustatud kuluvõimaluste kokkusobivus riigiabi eeskirjadega	15
2.5.1. Lihtsustatud kuluvõimaluste kokkusobivus üldise grupierandi määruse ja põllumajanduse grupierandi määrusega	15
2.6. Lihtsustatud kulude kasutamine puhastulu andva tegevuse korral	16
2.6.1. Tegevus, millest saadakse puhastulu pärast tegevuse lõpetamist (ühisätete määruse artikkel 61)	16
2.6.2. Tegevus, millest saadakse puhastulu tegevuse elluviimise jooksul ja mille suhtes ei kohaldata ühisätete määruse artikli 61 lõikeid 1–6	17

	<i>Lehekülg</i>
2.7. ERFi ja ESFi ristfinantseerimine	18
2.7.1. Ühissätete määruse artikli 98 lõike 2 kohaldamisalasse jäävate meetmete deklareerimine seoses lihtsustatud kuluvõimalustega	18
2.7.2. Näited	18
2.8. EAFRDd ja Euroopa territoriaalset koostööd käsitlevad eeskirjad	19
Peatükk 3. Lihtsustatud kuluvõimaluste liigid	19
3.1. Ühtse määra alusel rahastamine	19
3.1.1. Kulukategooriate kindlaksmääramine	19
3.1.2. Ühissätete määruses ja fondispetsiifilistes määrustes kirjeldatud ühtse määra alusel rahastamise erisüsteemid kulukategooriate arvutamiseks	20
3.1.2.1. Kaudsete kulude arvutamise meetodid	21
3.1.2.2. Ühtne määr otseste personalikulude kindlaksmääramiseks	21
3.1.2.3. Ühtne määr tegevuse kõikide muude kulude kui otseste personalikulude kindlaksmääramiseks	22
3.1.2.4. Ühissätete määruses kehtestatud ühtsete määrade põhjendamine	23
3.1.2.5. Ajaline kohaldatavus	23
3.2. Ühikuhindade standardiseeritud astmik	25
3.2.1. Üldpõhimõtted	25
3.2.2. Tunnitasu alusel arvatud personalikulud (ühissätete määruse artikli 68a lõiked 2–4)	26
3.2.3. Rahastamiskõlblike personalikulude kindlaksmääramine, kasutades arvatud tunnitasi	27
3.2.4. Tegevusse kaasatud osalise tööajaga töötajad, kelle igakuised töötunnid on kindlaks määratud	28
3.2.5. Ajaline kohaldatavus	28
3.3. Kindlasummalised maksed	29
3.3.1. Üldpõhimõtted	29
3.3.2. Koondmäärusega kehtestatud muudatused ja ajaline kohaldatavus	29
3.3.3. Kindlasummaliste maksete näited	29

	<i>Lehekülg</i>
3.4. Tehnilise abi korral kasutatavate ühtsete määrade erijuhtum	30
3.4.1. Kohaldamisala	30
3.4.2. Maksetaotlused ja hüvitamine	31
3.4.3. Ühtse määra mõju rakenduskava / maaelu arengu programmi tehnilise abi eraldisele	32
3.4.4. Kontrolljälg ja korrektsioonide mõju	32
Peatükk 4. Lihtsustatud kuluvõimaluste kehtestamine	32
4.1. Lihtsustatud kuluvõimalused peavad olema eelnevalt kindlaks määratud	33
4.2. Aus, õiglane ja tõendatav arvutusmeetod	33
4.2.1. Üldpõhimõtted	33
4.2.1.1. See peab olema aus	33
4.2.1.2. See peab olema õiglane	33
4.2.1.3. See peab olema tõendatav	33
4.2.2. Meetodite kasutamine praktikas	34
4.2.2.1. Statiliste andmete, eksperdihinnangu või muu objektiivse teabe kasutamine (artikli 67 lõike 5 punkti a alapunkt i)	34
4.2.2.2. Individuaalset toetusesaajat käsitlevate andmete kasutamine (ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punkti a alapunktid ii ja iii)	34
4.3. Eelarveprojekt	35
4.3.1. Eelarveprojekti kasutamine ühikuhindade, kindlasummaliste maksete ja ühtsete määrade kehtestamise meetodina muude fondide poolt enne koondmääruse jõustumist	37
4.4. Muude valdkondade ühikuhindade standardiseeritud astmike, kindlasummaliste maksete ja ühtsete määrade kasutamine	37
Muud liidu poliitikavaldkonnad	37
Ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punkt b	37
Ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punkt c	38

	<i>Lehekülg</i>
Täielikult liikmesriikide rahastatavad toetuseskeemid	38
Perioodi 2007–2013 ühtsed määrad	39
Kuidas hinnata, kas tegevuse ja toetusesaajate liigid on sarnased?	39
4.5. Ühissätete määruuse või fondispetsiifiliste eeskirjadega kehtestatud määrade kasutamine	39
4.6. Ühtsete määrade, kindlasummaliste maksete ja ühikuhindade standardiseeritud astmike kohandamine aja jooksul	39
4.7. Konkreetsed meetodid fondispetsiifiliste eeskirjadega kooskõlas kehtestatud summade kindlaksmääramiseks	39
Peatükk 5. Tagajärjed auditi ja kontrolli seisukohast	40
5.1. Vajadus ühise auditi- ja kontrollimeetodi järele	40
5.2. Auditeerimisasutuse roll lihtsustatud kuluvõimaluste kavandamisel	40
5.3. Üldised juhtimiskontrollid ja auditimeetod	40
5.3.1. Lihtsustatud kuluvõimaluse arvutusmeetodi nõuetekohase kehtestamise kontrollimine	41
5.3.2. Meetodi nõuetekohase kohaldamise kontrollimine	41
5.3.2.1. Ühtsete määrade nõuetekohase kohaldamise kontrollimine	42
5.3.2.2. Ühikuhindade standardiseeritud astmiku nõuetekohase kohaldamise kontrollimine	42
5.3.2.3. Kindlasummaliste maksete nõuetekohase kohaldamise kontrollimine	43
5.3.2.4. Kontrollimine sama tegevuse raames võimaluste kombineerimise korral	43
5.3.3. Lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamisega seotud võimalikud vead ja õigusnormide rikkumised	43
I lisa. Lihtsustatud kuluvõimaluste näited	45
II lisa. Näide lihtsustatud kuluvõimaluste kokkusobivusest riigiabi eeskirjadega	51
III lisa. Lihtsustatud kuluvõimalused ja EAFRDd käsitlevad erimeetmed	54
IV lisa. Lihtsustatud kuluvõimalused ja EMKFi käsitlevad erimeetmed	60

PEATÜKK 1

Sissejuhatus

1.1. Eesmärk

Käesolevas dokumendis antakse tehnilisi juhiseid kulude kohta, mis on deklareeritud ühtse määra, kindlasummaliste maksete ja ühikuhindade standardiseeritud astmiku (edaspidi „lihtsustatud kuluvõimalused“) alusel, mida kohaldatakse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide suhtes, ja selle eesmärk on jagada head tava, et julgustada liikmesriike neid võimalusi kasutama. Siin käsitletakse võimalusi, mida pakub Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide õigusraamistik programmitöö perioodiks 2014–2020.

Pärast määruse (EL, Euratom) 2018/1046 ⁽¹⁾ (edaspidi „koondmäärus“) jõustumist 2. augustil 2018 võetakse käesolevates uuendatud juhistes arvesse määruste (EL) nr 1303/2013 ⁽²⁾ (edaspidi „ühissätete määrus“) ja (EL) nr 1304/2013 ⁽³⁾ (Euroopa Sotsiaalfondi määrus, edaspidi „ESFi määrus“) muudatusi, mis kehtestati koondmäärusega. Nendes muudatustes tuginetakse 2014. aastal kasutusele võetud võimalustele ja laiendatakse neid, võttes arvesse lihtsustamise kõrgetasemelise tööühma soovitusi ⁽⁴⁾. Samuti laiendatakse nendega kõikidele Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidele mitut võimalust, mis olid varem ette nähtud üksnes fondispetsiifiliste määrustega.

Uuendatud juhised sisaldavad ka täiendavaid selgitusi küsimuste põhjal, mille liikmesriigid ja sidusrühmad praegusel programmitööperioodil esitasid.

Käesolevates juhistes ei käsitleta ühiseid tegevuskavasid, ESFi määruse artikli 14 lõike 1 raamistikus kasutatavaid lihtsustatud kuluvõimalusi ⁽⁵⁾ ega rahastamist, mis ei ole seotud kuludega, nagu on osutatud ühissätete määruse artikli 67 lõike 1 punktis e.

1.2. Miks kasutada lihtsustatud kuluvõimalusi?

Lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise korral **arvutatakse** tegevuse rahastamiskõlblikud kulud vastavalt eelnevalt määratletud meetodile, mis põhineb väljunditel, tulemustel või teatavatel muudel kuludel, mis on eelnevalt selgelt kindlaks määratud ja väljendatud kas summana ühiku kohta või kohaldades protsendimäära. Seega on lihtsustatud kuluvõimalused alternatiivne meetod tegevuse rahastamiskõlblike kulude arvutamiseks traditsioonilise meetodi kõrval, mille puhul põhinevad arvutused tegelikult tehtud ja välja makstud kuludel (ühissätete määruse artikli 67 lõike 1 punkt a, edaspidi „tegelikud kulud“). Lihtsustatud kuluvõimaluste korral **ei nõuta enam kaasrahastatud kulude iga euro seostamist eraldi töendava dokumendiga** – see on lihtsustatud kuluvõimaluste kõige olulisem aspekt, sest **sellega vähendatakse märgatavalt halduskoormust**.

Lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine tähendab ka seda, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide juhtimisse kaasatud inim- ja haldusressursid saab **suunata poliitikaeesmärkide täitmisele**, kuna (finants)dokumentide kogumiseks ja kontrollimiseks on vaja vähem ressursse.

Tänu juhtimisprotsessi lihtsustamisele hõlbustab see ka **väikeste toetusesaajate juurdepääsu Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidele** ⁽⁶⁾ (ESF, ERF, EAFRD, EMKF, ÜF).

Samuti aitavad lihtsustatud kuluvõimalused Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide tõhusamalt ja korrektsemalt kasutada (**madalam veamäär**). Euroopa Kontrollikoda on paljude aastate jooksul korduvalt soovitanud komisjonil innustada ja laiendada lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamist, eelkõige kuna nende puhul esineb vähem vigu. Kontrollikoda märkis oma 2017. aasta aruandes, ⁽⁷⁾ et viimasel viiel aastal auditeeritud 1 437 tehingust kasutati lihtsustatud kuluvõimalusi 135 puhul. Nendes tehingutes ei leitud kvantifitseeritavaid vigu, mille tulemusel kontrollikoda järeldas, et projektides, milles

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006.

⁽³⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1304/2013, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1081/2006.

⁽⁴⁾ Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kasusaajate huvides toimuva lihtsustamise jälgimise kõrgetasemelise ekspertide rühma teine kohtumine.

⁽⁵⁾ Neid kahte vahendit on käsitletud sihtotstarbelistes juhistes.

⁽⁶⁾ Euroopa Sotsiaalfond (ESF), Euroopa Regionaalarengu Fond (ERF), Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD), Euroopa Merendus- ja Kalandusfond (EMKF) ning Ühtekuuluvusfond (ÜF).

⁽⁷⁾ Kätesaadav aadressil <https://www.eca.europa.eu/et/Pages/DocItem.aspx?did=46515>.

kasutatakse lihtsustatud kuluvõimalusi, esineb vähem vigu kui projektides, milles kulude hüvitamisel lähtutakse tegelikest kuludest⁽⁸⁾. Peale selle järeldas kontrollikoda oma 2018. aasta eriaruande „Maaelu arengu projektide uued rahastamisvõimalused“ põhjal, et lihtsustatud kuluvõimalustega kaasneb märkimisväärne lihtsustamine ja nii toetusesaajate kui ka liikmesriikide ametiasutuste halduskoormuse vähenemine⁽⁹⁾.

PEATÜKK 2

Horisontaalsed põhimõtted ja kohaldamisala

2.1. Millal kasutada lihtsustatud kulusid?

Lihtsustatud kulusid tohib kasutada ainult tegevuse puhul, mida rahastatakse toetuste ja tagastatava abi kaudu (ühissätete määruse artikli 67 lõige 1).

Lisaks juhtudele, mil lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine on kohustuslik, soovitakse neid kasutada, kui esineb üks või mitu järgmist asjaolu:

- liikmesriigid soovivad Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide juhtimisel keskenduda sisendite asemel rohkem väljunditele ja liikuda tulemuste saavutamise poole;
- tegelikke kulusid on keeruline kontrollida (palju tõendavaid dokumente väikeste summade kohta, millel ei ole tegevuse eeldatavale väljundile üldse mõju või mille mõju on väike, keerulised jagunemise alused jne);
- tegevuse rahalise ja kvantitatiivse rakendamise kohta on olemas usaldusväärsed andmed⁽¹⁰⁾;
- lihtsam dokumendihaldus;
- tegevus on hõlmatud standardraamistikuga;
- sarnast liiki tegevuse või toetusesaajate puhul juba kasutatakse lihtsustatud kuluvõimaluste meetodeid riiklikult rahastatud kava või mõne muu ELi vahendi raames.

NB! Lihtsustatud kuluvõimalusi ei saa kasutada juhul, kui tegevust toetatakse rahastamisvahendi või auhinna vormis. Kui tegevust toetatakse aga **toetuse või tagastatava abi ning rahastamisvahendi või auhinna kombinatsiooni** vormis, saab lihtsustatud kuluvõimalusi kasutada toetuse selle osa puhul, mida antakse toetuse või tagastatava abina. Kui mitte arvestada teatavaid erandeid, siis ei ole lihtsustatud kuluvõimalused asjakohased tegevuse puhul, mida toetusesaajad viivad ellu hangete kaudu.

2.2. Lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine

2.2.1. Põhimõte

Lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine ei ole liikmesriikide jaoks kohustuslik, välja arvatud ühissätete määruse artikli 67 lõike 2a kohaldamisalasse jääva tegevuse puhul⁽¹¹⁾. Korraldusasutus või Euroopa territoriaalse koostöö programmide seirekomisjon võib otsustada muuta lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise vabatahtlikuks või kohustuslikuks kõikide või teatavate projektide ja meetmete kategooriate ning kogu või osa tegevuse puhul. Läbipaistvuse ja toetusesaajate võrdse kohtlemise põhimõtete järgimise tagamiseks tuleb täpsustada ja konkursikutses avaldada lihtsustatud kuluvõimaluste kohaldamise ulatus, st nende projektide ja meetmete kategooria, mille puhul neid saab kasutada.

2.2.2. Erand: juhtumid, kus lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine on kohustuslik [seda osa on pärast koondmääruse jõustumist uuendatud]

Ühissätete määruse artikli 67 lõikes 2a on sätestatud, et ESFist ja ERFist antav toetus tegevusele, mille puhul avaliku sektori toetus ei ületa 100 000 eurot, peab olema ühikuhindade, kindlasummaliste maksete või ühtse määra alusel rahastamise vormis. Seega on lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine kohustuslik.

⁽⁸⁾ Aastaruanne eelarve täitmise kohta, 2017/C 332/01, Euroopa Kontrollikoda.

⁽⁹⁾ Kätesaadav aadressil https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_11/SR_SCO_ET.pdf.

⁽¹⁰⁾ Tuleb tähele panna, et ühissätete määrusega on ette nähtud ka lihtsustatud kuluvõimalused, mida korraldusasutus saab kasutada ilma mingeid arvutusi tegemata. Sellistel juhtudel saab neid seega kasutada isegi juhul, kui teatavat liiki tegevuse kohta puuduvad usaldusväärsed andmed.

⁽¹¹⁾ Ning ESFi määruse artikli 14 lõike 4 kohaldamisalasse jääva tegevuse puhul enne koondmääruse jõustumist.

Selle sätte eesmärk on piirata tegelike kulude kontrollimist, mis ei oleks sellise tegevuse väikest väärtust arvestades kulutõhus.

100 000 euro suurust summat tuleb käsitada maksimaalse avaliku sektori toetusena, mida toetusesaajale makstakse, nagu on täpsustatud toetusesaajale antava toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis (ERFi ja ESFi vahendid pluss vastavad riiklikud avaliku sektori rahalised vahendid, mida toetusesaajale maksimaalse summaga makstakse, nagu on sätestatud rahastamislepingus või -otsuses, kui see on kohaldatav). See ei hõlma toetusesaaja antavat avaliku sektori toetust (kui sellist toetust antakse) ega kolmanda isiku poolt tegevuses osalejatele makstavaid toetusi või palku. See, kas artikli 67 lõiget 2a tuleb kohaldada, otsustatakse üksnes kavandatud avaliku sektori toetuse põhjal.

Juhul kui tegevusele antakse toetust nii ERFist kui ka ESFist, võetakse tegevusele antava avaliku sektori toetuse arvutamisel arvesse mõlema fondi toetust. Peale selle kehtib juhul, kui avaliku sektori toetuse kogusumma ei ületa 100 000 eurot, **kohustus kasutada lihtsustatud kuluvõimalusi mõlemast fondist (st nii ERFist kui ka ESFist) antud toetuse suhtes.**

Näide	
Avaliku sektori asutuse eelarveprojekt tegevuse jaoks, mille rahastamiskõlblikud kogukulud on 105 000 eurot, on järgmine.	
(EUR)	
Riiklikud avaliku sektori rahalised vahendid	20 000
ESF	22 500
ERF	22 500
Omafinantseering	25 000
Avaliku tööturuasutuse poolt osalejatele makstud toetused	15 000
Rahastamiskava kokku	105 000
<p>Kuigi rahastamiskõlblikud kogukulud on 105 000 eurot, kuulub see tegevus siiski sellisesse tegevuse kategooriasse, mille puhul on lihtsustatud kulud kohustuslikud. Tegevusele antava avaliku sektori toetuse arvutamisel võetakse arvesse mõlemast fondist antavat toetust ja riiklike avaliku sektori rahalisi vahendeid.</p> <p>Toetusesaajale makstava avaliku sektori toetuse kindlaksmääramisel ei võeta arvesse avaliku sektori asutuse omafinantseeringut (25 000 eurot).</p> <p>Samuti ei võeta arvesse avaliku tööturuasutuse poolt praktikantidele makstavaid toetusi (15 000 eurot), sest neid maksab osalejatele kolmas isik.</p> <p>Seega on avaliku sektori toetus 45 000 eurot (ERF + ESF) + 20 000 eurot = 65 000 eurot, mis jääb allapoole 100 000 euro suurust piirmäära.</p>	

Selle kohustuse suhtes kehtib kaks erandit:

- tegevus või selle osaks olev projekt, mida viiakse ellu ainult ehitustööde, asjade või teenuste riigihanke kaudu (vt ühissätete määruse artikli 67 lõike 4 esimene lause);
- tegevus, millele antakse riigibi raames rahalist toetust, **mis ei kujuta endast vähese tähtsusega abi** ⁽¹²⁾ (vt artikli 67 lõike 2a esimene lõik).

⁽¹²⁾ ESFi puhul on tegemist olulise muudatusega võrreldes ESFi määruse artikli 14 lõikes 4 sätestatud reegluga enne koondmäärust.

Kui **kehtib kohustus kasutada lihtsustatud kuluvõimalusi**, on see seotud **tegevuse rahastamiskõlblike kogukuludega**, mille puhul kehtib kaks erandit ühissätete määruse artikli 67 lõike 2a teise ja kolmanda lõigu alusel.

(1) Kulukategooriad, mille suhtes kohaldatakse ühtset määra.

Need kulukategooriad, mille suhtes kohaldatakse ühtset määra, võib arvutada tegelike kulude põhjal (nt ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punktis b kaudsete kulude kohta sätestatud kuni 15 % ühtse määra kasutamise korral võib rahastamiskõblilikud otsesed personalikulud deklareerida tegelike kulude põhjal).

(2) Osalejatele makstavad toetused ja palgad juhul, kui kasutatakse ühissätete määruse artikli 68b lõikes 1 sätestatud kuni 40 % ühtset määra ⁽¹³⁾.

Ühissätete määruse artikli 68b lõikes 1 sätestatud kuni 40 % ühtse määra kasutamise korral võib osalejatele makstavad toetused ja palgad (mis on täiendavad rahastamiskõblilikud kulud, mida ühtne määr ei hõlma) hüvitada ka tegelike kulude põhjal.

NB! ESFi puhul. Juba enne koondmääruse jõustumist oli lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine kohustuslik ESFi toetatud väikesemahulise tegevuse puhul. ESFi määruse artikli 14 endises lõikes 4 oli sätestatud, et lihtsustatud kuluvõimalusi pidi kasutama, kui toetust ja tagasimakstavat abi anti tegevusele, millele antud avaliku sektori toetus ei ületanud 50 000 eurot, välja arvatud riigiabiava raames toetust saava tegevuse puhul.

Kuigi see säte jäeti koondmäärusega välja, **kohaldatakse seda jätkuvalt tegevuste suhtes, mida toetatakse enne koondmääruse jõustumist algatatud projektikonkursside alusel** ⁽¹⁴⁾.

Artikli 14 lõikest 4 tulenev kohustus erineb ühissätete määruse artikli 67 lõikest 2a järgmise poolest:

- 1) erand lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise kohustusest on tehtud tegevuse suhtes, millele antav toetus kujutab endast vähesel määral abi ⁽¹⁵⁾;
- 2) osalejatele makstavaid palku ja toetusi ei saa deklareerida tegelike kulude põhjal, kui kasutatakse ESFi määruse artikli 14 lõikes 2 sätestatud 40 % ühtset määra (kuna neid ei saa deklareerida lisaks nimetatud kuludele);
- 3) **50 000 euro suuruse piirmäära arvutamisel võetakse arvesse ainult lepingus täpsustatud ESFi toetust ja vastavaid riiklikke rahalisi vahendeid, mida toetusetaajale makstakse** (kuna ESFi määruse artikli 14 lõiget 4 kohaldatakse ainult ESFi suhtes).

Ülevaade: peamised koondmäärusega kehtestatud muudatused seoses lihtsustatud kuluvõimaluste kohustusliku kasutamise

- 1) Lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise **kohustust laiendatakse ERFist** antavale toetusele. Kuna ühissätete määruse artiklisse 67 lisati uus lõige 2a, mida kohaldatakse nii ERFi kui ka ESFi suhtes, ei olnud ESFi määruse artikli 14 lõige 4 enam vajalik ja see jäeti välja.
- 2) **Piirmäära** suurendatakse 50 000 eurolt 100 000 euroni.

⁽¹³⁾ See ühtne määr, mida kohaldatakse nüüd kõikide Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide suhtes, põhineb ESFi määruse artikli 14 endisel lõikel 2, mida kohaldatakse ainult ESFi suhtes ja mis koondmäärusega välja jäeti. Vastupidiselt ESFi määruse artikli 14 lõikele 2 käsitletakse ESFi, ERFi ja EAFRDst toetatava tegevuse puhul osalejatele makstavaid toetusi ja palku ühissätete määruse artikli 68b lõike 1 alusel (mida kohaldatakse nüüd kõikide Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide suhtes) rahastamiskõblilike kuludena, mis täiendavad ühtse määra alusel arvatud kulusid. Need ei kuulu „ülejäanud rahastamiskõblilike kulude“ hulka, mis arvutatakse artiklis 68b sätestatud ühtse määra alusel, milleks on 40 % rahastamiskõblilikest otsestest personalikuludest (vt punkt 3.1.2.3 artikli 68b kohta).

⁽¹⁴⁾ Vt punkt 2.2.3, kus on esitatud täiendavaid juhiseid koondmäärusega kehtestatud muudatuste ajalise kohaldatavuse kohta.

⁽¹⁵⁾ Ühissätete määruse artikli 2 punktis 13 on riigiabi määratletud kui ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohane abi, mille puhul kõnealuse määruse kohaldamisel loetakse, et see sisaldab ka vähesel määral abi tähenduses, mis on sätestatud komisjoni määruses (EÜ) nr 1998/2006, komisjoni määruses (EÜ) nr 1535/2007 ning komisjoni määruses (EÜ) nr 875/2007. ESFi määruses sisalduvaid viiteid riigiabile tuleb mõista ühissätete määruses määratletud tähenduses.

- 3) Lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise **kohustus hõlmab nüüd tegevust, millele antav toetus kujutab endast vähese tähtsusega abi.**

2.2.3. Ajaline kohaldatavus ja üleminekusätted

Ühissätete määruse artikli 67 lõiget 2a kohaldatakse ainult sellise tegevuse suhtes, millele antakse toetust alates koondmääruse jõustumise kuupäevast (st 2. augustist 2018) avaldatud konkursikutsete alusel. Seda sätet ei kohaldata tegevuse suhtes, mida toetatakse enne nimetatud kuupäeva avaldatud konkursikutsete alusel, isegi kui toetuse tingimusi käsitlev dokument (nt rahastamisotsus/toetusleping) on välja antud pärast koondmääruse jõustumist. Tegevus, mida toetatakse väljaspool konkursikutse kohaldamisala (nt otselepingu kaudu), peab vastama ühissätete määruse artikli 67 lõike 2a nõuetele, kui toetusleping või toetuse tingimusi käsitlev dokument allkirjastati 2. augustil 2018 või hiljem.

Kooskõlas ühissätete määruse artikli 152 lõikega 7 võib korraldusasutus või Euroopa territoriaalse koostöö programmi seirekomisjon otsustada mitte kohaldada lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise kohustust kuni 12 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul alates 2. augustist 2018. Kui leitakse, et lihtsustatud kuluvõimaluste kohustusliku kohaldamisega kaasneb ebaproportsionaalselt suur halduskoormus, võib seda perioodi pikendada ajavahemikuks, mida korraldusasutus (Euroopa territoriaalse koostöö programmi seirekomisjon) peab asjakohaseks.

Neid ühissätete määruse artikli 152 lõikes 7 kehtestatud üleminekusätteid ei kohaldata toetuste (ja tagastatava abi) suhtes, mida toetatakse ESFist ja mille puhul **avaliku sektori toetus ei ületa 50 000 eurot**. See tuleneb asjaolust, et ESFist toetatava tegevuse suhtes, mille puhul avaliku sektori toetus ei ületa 50 000 eurot, kehtis lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise kohustus juba enne koondmääruse jõustumist (ESFi määruse artikli 14 lõige 4).

Seega kohaldatakse ESFist toetatava tegevuse suhtes, mille puhul avaliku sektori toetus ei ületa 50 000 eurot, alates koondmääruse jõustumisest ühissätete määruse artikli 67 lõiget 2a (st konkursikutsete suhtes, mis on algatatud alates koondmääruse jõustumisest).

Sellel on olulised tagajärjed juhul, kui ESFi toetus kujutab endast vähese tähtsusega abi.

ESFi määruse artikli 14 lõike 4 kohaselt ei hõlmanud lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise kohustus tegevust, millele antud toetus kujutas endast vähese tähtsusega abi. Ühissätete määruse artikli 67 lõige 2a sisaldab aga erandit üksnes sellise tegevuse puhul, millele antakse riigiabi raames toetust, **mis ei kujuta endast vähese tähtsusega abi**. See tähendab seda, et ESFist toetatava tegevuse suhtes, mille puhul avaliku sektori toetus ei ületanud 50 000 eurot enne 2. augustit 2018 ega ületa 100 000 eurot alates 2. augustist 2018 ja mis kujutab endast vähese tähtsusega abi, ei kehti enam erand lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise kohustusest. Samuti ei saa kooskõlas ühissätete määruse artikli 152 lõike 7 viimase lõiguga kasutada ühissätete määruse artikli 67 lõike 2a kohaldamise edasilükkamise võimalust ESFist toetatava tegevuse puhul, millele antav avaliku sektori toetus ei ületa 50 000 eurot.

Enne koondmääruse jõustumist algatatud projektikonkursside raames valitud tegevuste ja projektide suhtes kohaldatakse ESFi määruse artikli 14 lõiget 4. ESFist toetatava tegevuse suhtes, millele antakse avaliku sektori toetust (mis ei ületa 50 000 eurot), kohaldatakse lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise kohustust, kuid see kohustus ei kehti tegevuse suhtes, millele antav toetus kujutab endast riigiabi, sealhulgas vähese tähtsusega abi.

Koondmääruse muud tagajärjed

ESFi ja ERFi ühistoetus

Kui tegevust toetatakse nii ESFist kui ka ERFist ja see tegevus valiti välja **enne koondmääruse jõustumist** algatatud projektikonkursi raames, siis ei võeta lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise kohustusega seotud piirmäära saavutamise kindlaksmääramisel arvesse ERFi toetust, vaid ainult ESFi toetust ja vastavat riiklikku avaliku sektori toetust. Lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise kohustus kehtib ainult tegevuse selle osa suhtes, mida toetatakse ESFist (ja vastavast riiklikust avaliku sektori toetusest), sest ESFi määruse artikli 14 lõiget 4 kohaldati üksnes ESFi suhtes ning puudus säte, millega oleks nõutud, et ERFi toetus sellele tegevusele peaks olema hõlmatud lihtsustatud kuluvõimalustega.

Pärast koondmääruse jõustumist algatatud projektikonkursside raames elluviidavate tegevuste ja projektide puhul võetakse avaliku sektori toetuse arvutamisel arvesse nii ESFi kui ka ERFi toetust, välja arvatud juhul, kui korraldusasutus (või Euroopa territoriaalse koostöö programmide seirekomisjon) kasutab üleminekusätteid.

Ristfinantseerimine

Ühissätete määruse artikli 98 lõike 2 kohase ristfinantseerimise puhul, näiteks seoses ESFist toetatava tegevusega – st ESFi kasutatakse ka ERFi alusel rahastamiskõlblike kulude toetamiseks –, võetakse selle kindlaksmääramiseks, kas avaliku sektori toetuse summa puhul kehtib lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise kohustus, arvesse ESFi toetuse **kogusummat** ja vastavat riiklikku avaliku sektori toetust (sest tegemist on avaliku sektori toetusega tegevusele, mida ei toetata ERFist, vaid ainult ESFist).

Enne koondmääruse jõustumist algatatud projektikonkursside raames toetatavate tegevuste ja projektide hindamisel tuleb lähtuda ESFi määruse artikli 14 lõikest 4⁽¹⁶⁾. Kuigi selle kindlaksmääramisel, kas tegevuse puhul kehtib kõnealuse sätte alusel kohustus kasutada lihtsustatud kuluvõimalusi, võetakse arvesse kogu ESFist antud summat ja vastavaid riiklikke avaliku sektori rahalisi vahendeid, **kohaldatakse seda kohustust ainult toetuse selle osa puhul, mille suhtes kehtivad ESFi käsitlevad eeskirjad**, st lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise kohustus ei kehti toetuse selle osa puhul, mille suhtes kohaldatakse ERFi käsitlevaid eeskirju.

Kui tegevusi ja projekte toetatakse **pärast koondmääruse jõustumist** algatatud projektikonkursside raames, kehtib toetuse selle osa puhul, mille suhtes kehtivad ERFi käsitlevad eeskirjad, ka lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamise kohustus, kui korraldusasutus (või Euroopa territoriaalse koostöö programmide seirekomisjon) ei ole kasutanud ühissätete määruse artikli 152 lõikes 7 esitatud üleminekusätteid.

2.3. Võimaluste kombineerimine

2.3.1. Üldpõhimõtted

Ühissätete määruse artikli 67 lõikega 1 antakse korraldusasutusele võimalus valida Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest kaasrahastatava toetuse ja tagastatava abi haldamisel viie võimaluse vahel.

Selleks et vältida samade kulude mis tahes topeltrahastamist, võib neid võimalusi kooskõlas ühissätete määruse artikli 67 lõikega 3 kombineerida üksnes järgmistel juhtudel:

- 1) iga võimalus hõlmab rahastamiskõlblike kulude eri kategooriaid
või
- 2) neid kasutatakse eri projektide jaoks, mis moodustavad osa samast tegevusest,
või
- 3) neid kasutatakse tegevuse järjestikuste etappide jaoks.

2.3.2. Kombinatsioonide näited

Näide 1. Sama tegevuse osa moodustavate eri projektide rahastamine (ESF)

Näide tegevusest, mis hõlmab noorte töötute koolitusprojekti, millele järgneb seminar piirkonna potentsiaalsetele tööandjatele.

Koolitusega seotud kulud võib maksta ühikuhindade standardiseeritud astmiku alusel (näiteks 1 000 eurot koolituspäeva kohta). Seminaril kasutatakse kindlasummalist makset.

Kuna tegemist on kahe eri projektiga, mis moodustavad osa samast tegevusest, puudub topeltrahastamise risk, sest kummagi projekti kulud on selgelt eraldatud.

⁽¹⁶⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2015/779 muudetud versioonis.

Näide 2. Tegevuse järjestikused etapid (ESF) (koosõlas ühissätete määruse artikli 67 lõikega 3)

Näide juba algatatud tegevusest, mida on juhitud tegelike kulude põhjal ja mille juhtimist korraldusasutus soovib jätkata lihtsustatud kulude põhjal. Kaks etappi tuleb selgelt määratleda. Esimese etapi puhul võib arvutustes tugineda asjaomase kuupäevani kantud tegelikele kuludele. Teine etapp on seotud **tulevaste** kuludega, mille võib arvutada ühikuhindade standardiseeritud astmiku põhjal, **tingimusel et ühikuhind ei hõlma mingeid varem toetatud kulusid**.

Kui sellist võimalust kasutatakse, tuleks seda teha kõikide samas olukorras olevate toetusesaajate puhul (läbipaistvus ja võrdne kohtlemine). See võib kaasa tuua teatava halduskoormuse, sest kui seda ette ei nähtud, on vaja muuta toetuse tingimusi käsitlevat dokumenti. Liikmesriigi ametiasutused peavad koostama tegevuse iga etapi selge ja üksikasjaliku kirjelduse. Tegevus tuleks jagada vähemalt kaheks eraldiseisvaks ja selgelt eristatavaks rahaliseks ja ideaaljuhul füüsiliseks või arenguetapiks, mis vastavad asjaomastele etappidele. Selle eesmärk on tagada läbipaistev rakendamine ja seire ning hõlbustada kontrolle.

Näide 3. Rahastamiskõlblike kulude eri kategooriad (ESF)

Näide koolituskursusest, mille puhul on kombineeritud

- ühikuhindade standardiseeritud astmik: koolitajate palgad, näiteks 450 eurot päevas;
- tegelikud kulud: renditud ruumid = 800 eurot kuus 12 kuu jooksul vastavalt rendilepingule;
- ühtne määr kaudsete kulude puhul, näiteks 10 % otsestest kuludest.

Kui koolituse lõppedes on tõendatud 200 päeva koolitajate tööd, makstakse toetus välja järgmiselt.

Otsesed kulud (1. liik ⁽¹⁷⁾):

- koolitajate palgad: 200 päeva × 450 eurot = 90 000 eurot
- koolitusruum: 12 kuud × 800 eurot = 9 600 eurot
- otsesed kulud kokku: 99 600 eurot

Kaudsed kulud (2. liik): 10 % otsestest kuludest = 10 % × 99 600 eurot = 9 960 eurot

Rahastamiskõlblikud kulud: (90 000 eurot + 9 600 eurot) + 9 960 eurot = 109 560 eurot

Sellisel juhul on tegemist eri kulukategooriatega: koolitajate palgad, ruumi rentimise kulud ja kaudsed kulud. Topelt-rahastamise puudumise kontrollimiseks peavad ametiasutused aga veenduma, et ühikuhindade standardiseeritud astmik ei ole seotud mingite ruumi rentimisega seotud kulude ega kaudsete kuludega (näiteks haldustöötajate või raamatupidaja palgad). Sama kehtib vastastikku ka kaudsete kulude kindlaksmääramisel – need ei tohi olla seotud ühikuhindade standardiseeritud astmikuga hõlmatud kulude ega ruumi rentimise tegelike kuludega.

Kui esineb kattumise risk või kattumise puudumist on võimatu tõendada, peab korraldusasutus valima sobivama võimaluse mis tahes topeltrahastamise (või selle riski) vältimiseks.

2.4. Riigihanked ja lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine

2.4.1. Lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine riigihangete korral

Ühissätete määruse artikli 67 lõike 4 esimese lause kohaselt ei tohi lihtsustatud kuluvõimalusi kasutada juhul, kui toetusesaaja viib ühissätete määruse artikli 2 punktis 9 määratletud tegevust või selle osaks olevat projekti (mida ennast toetatakse toetuse või tagastatava abi vormis) ellu ainult ehitustööde, asjade või teenuste hanke kaudu. Artikli 67 lõike 4 teise lause kohaselt võib aga juhul, kui tegevuse või selle osaks oleva projekti raames korraldatav riigihange piirdub üksnes teatavate kulukategooriatega, kasutada lihtsustatud kuluvõimalusi „kogu tegevuse või selle osaks oleva projekti puhul“. See

⁽¹⁷⁾ Kulude eri liike seoses ühtse määra alusel rahastamisega on selgitatud punktis 3.1.1.

lause lisati koondmäärusega, et selgitada ühissätete määruse artikli 67 lõike 4 varasemat teksti. Sellega selgitatakse, et juhul, kui projekti või tegevuse raames on teatavad kaubad või teenused hangitud riigihanke kaudu, võib kasutada lihtsustatud kuluvõimalusi tegevuse kogukulude, sealhulgas riigihankega hõlmatud kulude arvutamiseks.

Komisjon käsitab riigihangelepingutega hõlmatud tegevust tegevusena, mida viiakse ellu riigihangelepingute sõlmimise kaudu kooskõlas direktiiviga 2004/18/EÜ (sh selle lisadega), direktiiviga 2009/81/EÜ ja direktiiviga 2014/24/EL, millega tunnistati kehtetuks direktiiv 2004/18/EÜ, või samades direktiivides kehtestatud piirmääradest väiksema väärtusega riigihangelepingute sõlmimise kaudu.

See, kas tegevust või projekti viiakse ellu ainult riigihanke kaudu või mitte, sõltub tegevuse või projekti ulatusest, mille liikmesriigid on määratlenud.

Selle hindamiseks on vaja määratleda tegevuse moodustavad projektid võimalikult madalal tasandil. Kui riigihange hõlmab kõiki projekti kulukategooriaid, ei saa selle projekti suhtes lihtsustatud kuluvõimalusi kohaldada.

Mõnel juhul võib toetusesaaja viia riigihanke kaudu ellu peaaegu kogu tegevuse või projekti või valdava osa neist, nii et toetusesaaja enda täita jäävad ehk üksnes projektijuhtimise või teabevahetusega seotud ülesanded. Sellistel juhtudel on selge, et tegevust või projekti ei viida ellu ainult riigihanke kaudu, ja lihtsustatud kuluvõimalusi saab kohaldada kogu projekti või tegevuse suhtes. Kui suurem osa projektist viiakse ellu riigihanke kaudu, siis praktikas ei pruugi aga lihtsustatud kuluvõimaluste kavandamine hankega hõlmatud kulukategooriate jaoks olla ressurside kõige tõhusam kasutus, sest enamik kuludest on juba hõlmatud hankega. Kuigi seda ei soovitata, on siiski korraldusametuse hinnata, kas kasutada lihtsustatud kulusid kogu projekti jaoks, mida ei viida ellu ainult riigihanke kaudu.

Näide ESFi kohta. Avalikule tööturuasutusele (toetusesaajale) eraldatakse 20 000 000 euro suurune toetus, et korraldada kahe aasta jooksul 5 000 pikaajalise töötü ühendamisele tööturule (tegevus). See tegevus viiakse ellu mitme projekti kaudu: 7 000 000 euro väärtuses isikustatud toetusprojekte viiakse ellu asutusesiseselt ning toetusesaaja rakendab asutusesiseselt 5 000 000 euro väärtuses koolitusprojekte ja hangib ülejäänud osa (8 000 000 euro väärtuses) ainult riigihangelepingute teel. Kuna toetusesaaja on avaliku sektori asutus, tuleb allhankena elluviidavate projektide jaoks valida koolitusasutused ainult riigihankemenetluste kaudu ning selliste tegevuse osaks olevate projektide puhul ei saa lihtsustatud kuluvõimalusi kasutada. Lihtsustatud kuluvõimalusi saab kasutada ainult 12 000 000 euro suuruse summa puhul. Toetusesaaja oma vahenditega elluviidavate koolitusprojektide puhul on lubatud hankida teatavad kuluartiklid riigihanke kaudu ja hõlmata need lihtsustatud kuluvõimalustega (väliseksperdid, puhastusteenused jne).

Näide ERFi kohta. Omavalitsus saab tee-ehituseks toetust, mille rahastamiskõlblike kulude maksimumsumma on 1 000 000 eurot. Selleks peab omavalitsus sõlmima ehitustööde riigihangelepingu, mille hinnanguline väärtus on 700 000 eurot. Peale selle kannab omavalitsus 300 000 euro ulatuses teatavaid seotud kulusid (sundvõõrandamised, kohtuvaidluste kulud, ⁽¹⁸⁾ edusammude jälgimine kohapeal, oma asutuse töötajate koostatud keskkonnauuringud, kampaaniad, maantee heakskiitmiseks tehtavad katsed jne). 300 000 euro väärtuses otseste kulude puhul, kui need on liikmesriigi ja liidu sätete alusel rahastamiskõlblikud, võib kohaldada lihtsustatud kulusid (nt kaudsed kulud ühtse määra alusel).

Näide ERFi kohta. Toetusesaaja (omavalitsus) saab tee-ehituseks toetust, mille rahastamiskõlblike kulude maksimumsumma on 1 000 000 eurot.

⁽¹⁸⁾ Komisjoni delegeritud määruse (EL) nr 481/2014 artikli 2 lõike 2 alusel ei ole kohtuvaidluste kulud Euroopa territoriaalse koostöö programmide puhul rahastamiskõlblikud.

Selle tegevuse puhul, mida ei viida ellu ainult riigihanke kaudu, soovib korraldusasutus tugineda kaudsete kulude arvutamisel ühissätete määruse artikli 68 lõike 1 punktile b. Korraldusasutus soovib aga leevendada alltöövõtjatest töötajate kasutamise mõju kaudsete kulude tasemele. Ta otsustab jätta alltöövõtjate otsesed personalikulud välja nendest otsestest personalikuludest, mille suhtes kohaldatakse ühtset määra.

Tegevuse eelarveprojekt on järgmine.

Projekt 1. Ehitustööd (riigihankemenetlus)	700 000 eurot
Projekt 2. Muud kulud	298 500 eurot
Otsesed personalikulud	50 000 eurot
millest alltöövõtjate otsesed personalikulud	10 000 eurot
Muud otsesed kulud	242 500 eurot
Kaudsed kulud	(Otsesed personalikulud – alltöövõtjate otsesed personalikulud) × 15 % = 40 000 eurot × 15 % = 6 000 eurot
Deklareeritud kulud kokku	998 500 eurot

Kui tegevust viiakse ellu riigihankemenetluse kaudu, siis on hanketeates esitatud hind määratluse järgi ühikuhind või kindel summa, millele **toetusesaaja maksed töövõtjale** põhinevad. Ühissätete määruse artikli 67 kohaldamisel on aga kulude näol, mille toetusesaaja on hankemenetluse teel kehtestatud summade põhjal kindlaks teinud ja välja maksnud, tegemist tegelikult tehtud ja välja makstud kuludega ühissätete määruse artikli 67 lõike 1 punkti a alusel ⁽¹⁹⁾.

Näide ESFi kohta.

Kui toetusesaaja korraldab riigihanke kaudu koolituskursuse, siis võib ta pakkumiskutses paluda teha hankes osalejatel hinnapakkumine iga koolitatava kohta, kes kursuse lõpus tunnistuse saab.

Seega võib lepingu tingimus olla, et üks tunnistuse saanud koolitatav = 1 000 eurot.

Kui kursuse lõpus antakse tunnistus 10 koolitatavale, siis võib toetusesaaja deklareerida korraldusasutusele rahastamiskõlblike kuludena 10 000 eurot.

Seda 10 000 eurot käsitatakse tegelikel kuludel põhinevana. Seega hõlmab nende kulude kontroll või audit riigihankemenetluse ja lepingutingimuste täitmise kontrollimist (käesoleva näite puhul kontrollimist, kas on tõendeid, et iga makstud ühikuhinna kohta on olemas tunnistuse saanud koolitatav). Koolitusega seotud kulusid (ruumide rentimine, personalikulud jne) ei kontrollita, sest lepinguga ei ole ette nähtud hüvitamist sellel alusel.

2.4.2. Ühtse määra kasutamine otseste personalikulude arvutamiseks riigihanke kaudu ellu viidud tegevuse puhul

Nagu on sätestatud ühissätete määruse artiklis 68a, ei nõuta tegevuse otseste personalikulude arvutamisel ühtset määra alusel, mis on kuni 20 % muudest otsestest kuludest kui personalikulud, arvutuste tegemist meetodika kindlaksmääramiseks, välja arvatud juhul, kui tegevus hõlmab ehitustööde riigihankelepinguid, mille maksumus ületab direktiivi 2014/24/EL artikli 4 punktis a sätestatud piirmäära. See tähendab seda, et kui tegevuse otsesed kulud on isegi osaliselt hõlmatud sellise ehitustööde riigihankelepinguga, mille maksumus ületab direktiivi 2014/24/EL artikli 4 punktis a sätestatud piirmäära, siis on võimalik kasutada määruses määratletud 20 % ühtset määra, kuid selleks on vaja meetodikat kohaldatava määra kindlakstegeviseks.

⁽¹⁹⁾ Vt nõukogu ja komisjoni ühisavaldus ühissätete määruse artikli 67 kohta (esitatud COREPERi/nõukogu dokumendis 8207/12, ADD7 REV 1).

2.5. Lihtsustatud kuluvõimaluste kokkusobivus riigiabi eeskirjadega

Tuleb rõhutada, et aluslepingus sätestatud riigiabi eeskirjad on üldkohaldatavad. Peale selle peab tegevus vastavalt ühissätete määruse artiklile 6 olema kooskõlas kohaldatava liidu õiguse ja selle kohaldamisega seotud riikliku õigusega. Sii alla kuulub riigiabi eeskirjade täitmine. Seega juhul, kui rahastamise puhul on tegemist riigiabiga ELi toimimise lepingu artikli 107 tähenduses, tuleb neid eeskirju ühissätete määruse artikliga 67 ette nähtud lihtsustatud kuluvõimaluste arvu- tamisel ja haldamisel alati järgida. Seepärast peavad korraldusasutused tagama, et kulukategooriad, mille puhul on kehtestatud lihtsustatud kuluvõimalused, on rahastamiskõlblikud nii Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide käsitlevate eeskirjade kui ka riigiabi eeskirjade alusel. Samuti peavad nad tagama, et kinni peetakse riigiabi eeskirjades sätestatud abi ülemmääradest.

Grupierandi määrustes, st üldises grupierandi komisjoni määruses (EL) nr 651/2014, ⁽²⁰⁾ põllumajanduse grupierandi määruses (EL) nr 702/2014 ja kalandussektori grupierandi määruses (EL) nr 1388/2014 on sätestatud erandid liikmesriikide kohustusest teavitada määrustes kehtestatud tingimustele vastavatest abikavadest ja sihtotstarbelisest üksikabist.

Tuleb aga tähele panna, et riigiabi eeskirju ei kohaldata kogu toetuse suhtes, mida avaliku sektori asutused annavad. Kõigepealt tuleb hinnata, kas tegevusele antud toetust käsitletakse riigiabina ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Lisateavet riigiabi mõiste kohta on esitatud komisjoni teatises, ⁽²¹⁾ milles selgitatakse komisjoni arusaamist aluslepingu artikli 107 lõikest 1, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Kohus ja Üldkohus. Arvesse tuleb võtta ka vähese tähtsusega abi käsitlevate määruste ⁽²²⁾ sätteid. Abi, mis kujutab endast vähese tähtsusega abi, ei ole riigiabi aluslepingu artikli 107 tähenduses. Juhul kui Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest rahastatav tegevus jääb asjaomase vähese tähtsusega abi käsitleva määruse kohaldamisalasse, tähendab see seega, et Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide toetuse puhul ei ole tegemist riigiabiga. Seepärast ei ole vähese tähtsusega abi korral vaja hinnata vastavust riigiabi eeskirjadele, vaid üksnes Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide eeskirjadele ning tingimustele, mille kohaselt toetust käsitletakse vähese tähtsusega abina.

Selleks et tegevuse puhul saaks tugineda asjaomasele vähese tähtsusega abi käsitlevale määrusele, peavad olema täidetud järgmised (asjaomasel määruses sätestatud) tingimused:

- 1) antav abi jääb asjaomase vähese tähtsusega abi käsitleva määruse artikli 1 kohaldamisalasse;
- 2) antav abi vastab asjaomase vähese tähtsusega abi käsitleva määruse artiklis 3 sätestatud ülemmääradele;
- 3) antav abi vastab asjaomase vähese tähtsusega abi käsitleva määruse artiklis 4 sätestatud brutotoetusekvivalendi arvu- tamise nõuetele;
- 4) antav abi vastab asjaomase vähese tähtsusega abi käsitleva määruse artiklis 5 sätestatud kumuleerimiseeskirjadele;
- 5) antav abi vastab asjaomase vähese tähtsusega abi käsitleva määruse artiklis 6 sätestatud järelevalvenõudele.

2.5.1. Lihtsustatud kuluvõimaluste kokkusobivus üldise grupierandi määruse ja põllumajanduse grupierandi määrusega

Selle kontrollimine, kas Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest rahastatav tegevus on kooskõlas üldise grupierandi määruse ja põllumajanduse grupierandi määrusega, peaks hõlmama järgmisi etappe.

— Kulude rahastamiskõlblikkus üldise grupierandi määruse või põllumajanduse grupierandi määruse ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide käsitlevate eeskirjade alusel

Kui korraldusasutus soovib anda toetust, mida käsitletakse riigiabina, tuleb kõigepealt kontrollida abi andmise tingimusi vastavalt üldise grupierandi määruse või põllumajanduse grupierandi määruse asjaomasele abikategooriat/erandit käsitle- vale sättele.

⁽²⁰⁾ Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnustatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1).

⁽²¹⁾ Komisjoni teatis riigiabi mõiste kohta ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses (ELT C 262, 19.7.2016, lk 1).

⁽²²⁾ 18. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandussektoris, ning 27. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 717/2014, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes kalandus- ja vesiviljelussektoris.

Seejärel peaks korraldusasutus kontrollima, kas selle abikategooria raames on **tegevuse jaoks ette nähtud kulud rahastamiskõblikud nii üldise grupierandi määruse või põllumajanduse grupierandi määruse asjaomaste erandit käsitlevate sätete kui ka Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde käsitlevate eeskirjade alusel.**

Sellega seoses lubatakse nii üldise grupierandi määruse artikli 7 lõikega 1 ja põllumajanduse grupierandi määruse artikli 7 lõikega 1 (mõlemat määrust on muudetud 14. juuni 2017. aasta määrusega (EL) 2017/1084) arvutada üldise grupierandi määruse ja põllumajanduse grupierandi määruse kohased rahastamiskõblikud kulud kooskõlas ühissätete määruses sätestatud lihtsustatud kuluvõimalustega, tingimusel et tegevust rahastatakse vähemalt osaliselt liidu fondist, mille puhul on lubatud neid lihtsustatud kuluvõimalusi kasutada, ning et kulukategooria on üldises grupierandi määruses või põllumajanduse grupierandi määruses sisalduva erandi kohaselt rahastamiskõblik.

See tähendab seda, et kui lihtsustatud kuluvõimalus on **kehtestatud** kooskõlas ühissätete määruse või fondispetsiifilise määrusega, kasutatakse riigiabi eeskirjadele vastavuse kontrollimiseks üldjuhul seda summat, **tingimusel et asjaomane kulukategooria ise on riigiabi eeskirjade alusel rahastamiskõblik ja et abi vastab kõikidele üldises grupierandi määruses või põllumajanduse grupierandi määruses sätestatud tingimustele.**

Lihtsustatud kuluvõimaluste **kasutamise** korral tuleb lihtsustatud kuluvõimaluste põhjal arvutatud kulukategooriad kindlaks määrata meetodika abil, mida kasutatakse lihtsustatud kulude summa arvutamiseks. Ühissätete määruses määratletud lihtsustatud kuluvõimaluste või muude fondispetsiifiliste eeskirjade kasutamise korral peaks korraldusasutus selle tagama konkursikute avaldamisel **tegevuse kohta, mille suhtes võidakse riigiabi eeskirju kohaldada**, kehtestades kulukategooriad, mida selle tegevuse puhul Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest rahastatakse ning mis vastavad ka üldisele grupierandi määrusele või põllumajanduse grupierandi määrusele. Peale selle tuleb tegevusele toetuse andmise tingimusi käsitlevas dokumendis täpsustada, milliseid kulukategooriaid peetakse selle tegevuse puhul rahastamiskõblikuks.

Selle kontrollimisel, kas kaudsed kulud (Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kontekstis) on üldise grupierandi määruse alusel rahastamiskõblikud, tuleb tähele panna, et sageli on kaudsete kulude puhul tegemist tegevuskuludega, nagu on määratletud üldise grupierandi määruse artikli 2 punktis 39 („[t]egevuskulud hõlmavad näiteks personalikulusid, materjale, lepingulisi teenuseid, sidet, energiat, hooldust, renti, haldust“). Üldise grupierandi määruse alusel rahastamiskõblike tegevuskulude puhul tähendab see seega, et ka Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega seotud kaudseid kulusid võib käsitada üldise grupierandi määruse kohaselt rahastamiskõblike kuludena. 40 % ühtse määra puhul (ühissätete määruse artikli 68b lõige 1) tuleb toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis selgelt täpsustada 40 % ühtse määraga hõlmatud kulukategooriad.

— **Abi ülemmäära kontrollimine**

Kui kooskõlas ühissätete määruse artiklite 67, 68, 68a ja 68b sätete või fondispetsiifiliste määruste asjakohaste sätetega on kehtestatud lihtsustatud kuluvõimalus, võib seda summat kasutada selleks, et kontrollida vastavust üldisele grupierandi määrusele või põllumajanduse grupierandi määrusele, sealhulgas abi osakaalule. Sarnaselt sellele, mida tuleb teha üldise grupierandi määruse (või põllumajanduse grupierandi määruse) alusel tegelike kulude kasutamise korral, võib seega kasutada lihtsustatud kuluvõimaluste arvutamise meetodika põhjal saadud summat, et kontrollida vastavust abi ülemmääradele asjaomase riigiabi kategooria alusel.

Kuna kasutatav meetodika peab olema kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega, peavad korraldusasutused lähtuma põhjendatud ja mõistlikust hüpoteesist eesmärgiga tagada, et lihtsustatud kulud näitavad usaldusväärselt tegelikke kulusid. See võimaldab kasutada lihtsustatud kuludes kindlaks määratud summat, et hõlbustada üldise grupierandi määruse või põllumajanduse grupierandi määruse kohastele abi ülemmääradele, maksimaalsetele abisummadele või teavitamiskünnistele vastavuse kontrollimist. Meetodikat auditeeritakse, et tagada selle kooskõla kohaldatavate Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde käsitlevate eeskirjade ning riigiabi eeskirjadega.

Näide on esitatud II lisas.

2.6. Lihtsustatud kulude kasutamine puhastulu andva tegevuse korral

Lihtsustatud kuluvõimalused on kulude, s.o tegevuse kulude poole arvutamise viis. Teoorias ei tohiks lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamine seega sõltuda sellest, kas tegevusest saadakse tulu või mitte. Lihtsustamise mõju säilitamiseks on aga ühissätete määrusesse lisatud teatavad erisused seoses tulu andva tegevusega, mille puhul kasutatakse kindlasummalisi makseid või ühikuhindade standardiseeritud astmikku.

2.6.1. Tegevus, millest saadakse puhastulu pärast tegevuse lõpetamist (ühissätete määruse artikkel 61)

Ühissätete määruse artiklit 61 kohaldatakse tegevuse suhtes, millest saadakse puhastulu

- a) ainult pärast selle lõpetamist või
- b) tegevuse elluviimise jooksul ja pärast selle lõpetamist.

Kooskõlas ühissätete määruse artikli 61 lõike 7 punktiga f ei kohaldata sama määruse artikli 61 lõikeid 1–6 tegevuse suhtes, millest saadakse pärast lõpetamist puhastulu ning mille puhul on kasutatud kindlasummalisi makseid või ühikuhindade standardiseeritud astmiku. Juhul kui tegevusest saadakse puhastulu tegevuse elluviimise jooksul ja pärast selle lõpetamist, st kui kohaldatakse ühissätete määruse artiklit 61, siis – nagu on märgitud määruse artikli 61 lõike 7 punktis f – ei ole vaja puhastulu arvesse võtta tegevuse puhul, millele antakse avaliku sektori toetust kindlasummaliste maksetena või ühikuhindade standardiseeritud astmiku alusel. Ühtse määra kasutamise korral tuleks tegevusest saadav puhastulu eelnevalt kindlaks määrata ja projekti rahastamiskõlblikest kuludest maha arvata.

2.6.2. *Tegevus, millest saadakse puhastulu tegevuse elluviimise jooksul ja mille suhtes ei kohaldata ühissätete määruse artikli 61 lõikeid 1–6* ⁽²³⁾

Kindlasummaliste maksete või ühikuhindade standardiseeritud astmiku puhul, mida kasutatakse tegevuses, millest saadakse puhastulu selle elluviimise jooksul, ei ole vaja puhastulu rahastamiskõlblikest kuludest maha arvata, kui seda on kindlasummalise makse või ühikuhindade standardiseeritud astmiku arvutamisel eelnevalt arvesse võetud (vastavalt ühissätete määruse artikli 65 lõike 8 punktile f).

Kui kindlasummaliste maksete või ühikuhindade standardiseeritud astmiku arvutamisel ei võetud puhastulu eelnevalt arvesse, tuleb hiljemalt toetusesaaja lõpliku maksenõude esitamise ajal vähendada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest kaasrahastatavaid rahastamiskõlblikke kulusid tegevuse elluviimise jooksul saadud puhastulu võrra proportsionaalselt kulude rahastamiskõlbliku ja rahastamiskõlbmatu osaga (ühissätete määruse artikli 65 lõike 8 teine lõik).

Kui valitakse ühtse määra alusel rahastamine, siis tuleb hiljemalt toetusesaaja lõpliku maksenõude esitamise ajal arvata Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest kaasrahastatud rahastamiskõlblikest kuludest (mille puhul kohaldati ühtset määra) proportsionaalselt kulude rahastamiskõlbliku ja rahastamiskõlbmatu osaga maha mis tahes puhastulu, mida tegevuse heakskiitmise ajal arvesse ei võetud ja mis saadi otseselt tegevuse elluviimise jooksul (ühissätete määruse artikli 65 lõike 8 teine lõik).

Näide ESFi kohta

Korraldatakse konverents ettevõtluse edendamiseks. Toetusesaaja esitab eelarveprojekti, mille kohaselt peaksid rahastamiskõlblikud kogukulud olema 70 000 eurot. Konverentsi sissepääsutasu on 3 eurot.

Korraldaja eeldab, et külastajaid tuleb 200. Eeldatav tulu on 3 eurot \times 200 = 600 eurot.

Konverents osutub väga edukaks ja külastajate arv ületab eeldusi (300 inimest). Kuna seda tegevust kaasrahastatakse ainult ESFist ja pärast selle lõpetamist puhastulu ei saada, ei ole ühissätete määruse artikkel 61 kohaldatav, sest puhastulu ei saada pärast tegevuse lõpetamist. Küll aga on kohaldatav ühissätete määruse artikli 65 lõike 8.

— Variant 1: saadavat tulu võetakse eelnevalt arvesse

Kindlasummalise makse kindlaksmääramisel arvestatakse, et kui konverents toimub, on tegevuse rahastamiskõlblikud kogukulud 70 000 eurot – 600 eurot = 69 400 eurot.

Sellele tegevusele antakse avaliku sektori toetust kindlasummalise maksena, mille kindlaksmääramisel on tulu arvesse võetud. Külastajate tegelik arv ei mõjuta rahastamiskõlblikku summat (kindlasummalist makset). Kontrolljälje puhul nõutakse tõendeid konverentsi toimumise ja piletihinna kohta.

— Variant 2: saadavat tulu võetakse eelnevalt arvesse, kuid elluviimise käigus tingimused muutuvad

Kindlasummalise makse kindlaksmääramisel arvestatakse, et kui konverents toimub, on tegevuse rahastamiskõlblikud kogukulud 70 000 eurot – 600 eurot = 69 400 eurot. Sellele tegevusele antakse avaliku sektori toetust kindlasummalise maksena, mille kindlaksmääramisel on tulu arvesse võetud.

Korraldaja otsustab aga lõpuks tõsta piletihinda 3 eurolt 5 eurole. Sellisel juhul tuleks maha arvata rahastamises esinev vahe ((5 eurot \times 300) – 600 eurot = 900 eurot).

Rahastamiskõlblikud kogukulud on 69 400 eurot – 900 eurot = 68 500 eurot.

⁽²³⁾ Ühissätete määruse artikli 65 lõike 8.

— Variant 3: saadavat tulu ei võeta eelnevalt arvesse

Kindlasummalise makse kindlaksmääramisel arvestatakse, et kui konverents toimub, on tegevuse rahastamiskõlblikud kogukulud 70 000 eurot. Sellele tegevusele antakse avaliku sektori toetust kindlasummalise maksena, mille kindlaksmääramisel ei ole tulu arvesse võetud.

Kui toetusesaaja esitab hüvitamistaotluse (70 000 eurot), peab ta esitama tõendid konverentsi toimumise kohta. Samuti peab ta maha arvama tegevuse elluviimise käigus saadud tegeliku tulu (3 eurot × 300 = 900 eurot).

Sellisel juhul on kindlasummaline makse 70 000 eurot – 900 eurot = 69 100 eurot.

2.7. ERFi ja ESFi ristfinantseerimine

2.7.1. Ühissätete määruse artikli 98 lõike 2 kohaldamisalasse jäävate meetmete deklareerimine seoses lihtsustatud kuluvõimalustega

Ühissätete määruse artikli 98 lõike 2 alusel kohaldatakse juhul, kui ERFist või ESFist antakse toetust osale tegevusest, mille kulud on teise fondi raames rahastamiskõlblikud (ristfinantseerimine), tegevuse selle osa suhtes asjaomast teist fondi käsitlevaid eeskirju⁽²⁴⁾. Ristfinantseerimist võib kasutada iga prioriteetse suuna puhul kehtiva liidu rahastamise 10 % ülempiiri ulatuses.

Seoses ühe või teise fondi raames rahastamiskõlblike kuludega võib kasutada ühte lihtsustatud kuluvõimalust, välja arvatud ühtse määra alusel rahastamise korral.

Lihtsustatud kuluvõimaluste kohaldamisel peavad liikmesriigid siiski kinni pidama iga prioriteetse suuna puhul (fondi ja piirkonnakategooria kaupa, kui see on asjakohane) kehtivast 10 % ülempiirist. Ristfinantseeritud summa tuleb dokumenteerida ja seda tuleb jälgida tegevuste kaupa, võttes aluseks lihtsustatud kuluvõimaluste kehtestamiseks kasutatud andmed.

Ühtse määra alusel rahastamise korral tuleb ristfinantseerimisel tegevuse iga ESFist ja ERFist rahastatava osa suhtes kohaldada eraldi ühtset määra. ESFi ja ERFi ühtseid määrasid sarnase tegevuse jaoks kohaldatakse vastavalt ESFist ja ERFist rahastatavate osade suhtes. Nende kahe määra keskmist ei ole võimalik kasutada, sest kulud peavad olema jälgitavad, et tagada ristfinantseerimisel üldisest 10 % ülempiirist kinnipidamine. Kui teise fondi puhul puudub sarnast liiki tegevuse jaoks ühtne määr (näiteks kuna asjaomast reeglit teise fondi puhul ei kohaldata⁽²⁵⁾ või teisest fondist sarnast tegevust ei rahastata), peab korraldusasutus tegema kohaldatava määra kohta otsuse kooskõlas ühissätete määruse artikli 67 lõikes 5 ja artikli 68 esimeses lõigus kehtestatud üldiste õiguspõhimõtetega.

2.7.2. Näited

ESFi ja ERFi ristfinantseerimine ühikuhindade või kindlasummaliste maksete näitel

Kui ESFi tegevuse puhul hõlmab standardiseeritud astmik 6 eurot / tund × koolitatav ERFi alusel rahastamiskõlbliku taristu soetamist hinnaga 0,50 eurot / tund, siis on ristfinantseeritud summa 0,50 eurot × koolitustundide arv × osalevate koolitatavate arv.

Sama põhimõtte kehtib kindlasummaliste maksete korral: kui üksikasjalik eelarveprojekt sisaldab teatavaid ristfinantseeritavaid kulusid, arvestatakse ja jälgitakse neid eraldi. Näiteks ESFi programmist rahastatavast 20 000 euro suurusest kindlasummalisest maksest moodustavad ERFist rahastavad kulud 5 000 eurot. Tegevuse lõppedes on ristfinantseeritav summa eelnevalt kindlaksmääratud summa (5 000 eurot 20 000 eurost) või null, kui toetust ei maksta, kuna eelnevalt kindlaksmääratud väljundit ei ole saavutatud. Kindlasummaliste maksete binaarne põhimõtte kehtib ka ristfinantseeritud kulude puhul, kui seda ei leevendata vahe-eesmärkide seadmise kaudu.

⁽²⁴⁾ Koondmäärusega muudeti ühissätete määruse artikli 98 lõiget 2 eesmärgiga selgitada, et ristfinantseerimise korral kohaldatakse ESFi või ERFi suhtes kõiki teise fondi suhtes kohaldatavaid eeskirju.

⁽²⁵⁾ See oli eriti asjakohane enne koondmääruse jõustumist, sest ESFi määruse artikli 14 lõigetega 2 ja 3 olid ette nähtud lihtsustatud kuluvõimalusi käsitlevad erisätted, mida kohaldati üksnes ESFi suhtes (ja mis võisid kooskõlas ühissätete määruse artikli 98 lõikega 2 olla kohaldatavad ka tegevuse selle osa suhtes, mida toetati ERFist, st juhul, kui ERFist anti toetust seda liiki meetmetele, mida rahastatakse ESFist). Koondmäärusega võeti need sätted üle ühissätete määrusesse ja praegu kohaldatakse neid ka ERFi suhtes.

ESFi ja ERFi ristfinantseerimine ühtse määra alusel rahastamise näitel

Kaudsete kulude ühtse määra puhul on ristfinantseeritav summa ristfinantseeritud otseste kulude summa, mis lisatakse nende ristfinantseeritud otseste kulude suhtes kohaldatava ühtse määra alusel arvatatud kaudsetele kuludele.

Näiteks ERFi programmist rahastatavast tegevusest, mille maksumus on 15 000 eurot, moodustavad ESFist rahastatavad otsesed kulud 3 000 eurot ja kaudsed kulud on arvatatud 10 %na otsestest kuludest (300 eurot). Ristfinantseeritav summa on seega 3 300 eurot. Kui tegevuse lõppedes vähendati otseseid kulusid, siis vähendatakse ristfinantseeritud summat (sealhulgas kaudsete kulude puhul) sama valemi alusel.

2.8. EAFRDd ja Euroopa territoriaalset koostööd käsitlevad eeskirjad**EAFRDd käsitlevad eeskirjad**

Lihtsustatud kuluvõimaluste kohaldamisalasse kuuluvate EAFRD meetmete loetelu on esitatud käesolevate juhiste III lisas.

Euroopa territoriaalset koostööd käsitlevad eeskirjad

Koostööprogrammide personalikulude, kontori- ja halduskulude, reisi- ja majutuskulude, välisekspertide ja teenuskulude ning seadmete kulude rahastamiskõlblikkuse erieeskirjad on kehtestatud ELi tasandil.

Ilma et see piiraks ühissätete määruuses ja Euroopa territoriaalse koostöö määruuses sätestatud rahastamiskõlblikkuse eeskirjade ja koostööprogrammi erieeskirjade kohaldamist, kehtestab seirekomisjon kulude rahastamiskõlblikkuse lisaeeskirjad koostööprogrammi kui terviku jaoks.

Nendes küsimustes, mida eespool nimetatud eeskirjad ei hõlma, kohaldatakse selle liikmesriigi õigusnorme, kus kulusid kantakse.

PEATÜKK 3**Lihtsustatud kuluvõimaluste liigid****3.1. Ühtse määra alusel rahastamine**

Ühtse määra alusel rahastamise puhul kohaldatakse eelnevalt selgelt kindlaks määratud rahastamiskõlblike kulude erikategooriate arvutamisel ühele või mitmele **muule** rahastamiskõlblikule kulukategooriale eelnevalt määratud protsendimäära.

3.1.1. Kulukategooriate kindlaksmääramine

Ühtse määra alusel rahastamise süsteemis on kuni kolme liiki kulukategooriaid.

- 1. liik: rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille alusel kohaldatakse ühtset määra rahastamiskõlblike summade arvutamiseks;
- 2. liik: ühtse määra alusel arvatatud rahastamiskõlblike kulude kategooriad;
- 3. liik: vajaduse korral muud rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes määra ei kohaldata ja mida ei arvutata ühtse määra alusel.

Ühtse määra alusel rahastamise süsteemi kasutamisel peab korraldusasutus määratlema iga liigi alla kuuluvad kulukategooriad: iga kulukategooria kuulub kolmest liigist selgelt ainult ühteansasse. Tuleb tähele panna, et mõnel juhul võib üks liik olla määratletud teise või teiste vastandina (näiteks süsteemis, kus on ainult otsesed (1. liik) ja kaudsed kulud (2. liik), võib kaudseid kulusid käsitada kõikide rahastamiskõlblike kuludena, mis ei ole rahastamiskõlblikud otsesed kulud).

Ühissätete määrusega ei piirata mingil viisil rahastamiskõlblike kulude kategooriaid, mida võib kasutada ühtse määra alusel rahastamiseks. Ühtsete määrade kasutamise peamine eesmärk on aga lihtsustamine ja veamäära vähendamine. Seega on ühtsed määrad kõige sobivamad nende kulude puhul, mis on suhteliselt väikesed ja mille kontrollimine on kulukas.

Kui tegevus⁽²⁶⁾ hõlmab rohkem kui ühte projekti, võib ühtset määra kohaldada projekti tasandil, tingimusel et projektide meetmed ja kulud on selgelt eristatud.

3.1.2. Ühissätete määruks ja fondispetsiifilistes määrukses kirjeldatud ühtse määra alusel rahastamise erisüsteemid kulukategooriate arvutamiseks

Teatavad ühtse määra alusel rahastamise erisüsteemid on määratletud õigusaktide tasandil. **Enamikku neist saab kasutada, ilma et korraldusasutuselt nõutaks kohaldatava määra kindlakstegemiseks arvutusmeetodi kehtestamist.** Need ühtsed määrad on sätestatud ühissätete määruse artiklites 68 (välja arvatud artikli 68 punkt a, kui sarnase tegevuse puhul puudub riiklik meetod), 68a ja 68b. Nende sätete alusel kohaldatakse teatavate kulukategooriate (otsesed kulud, muud otsesed kulud kui personalikulud ja otsesed personalikulud) suhtes ühtset määra, et arvutada muud kulukategooriad (vastavalt kaudsed kulud, otsesed personalikulud ja tegevuse ülejäänud rahastamiskõlblikud kulud).

Mis tahes eespool kirjeldatud süsteemi kasutamisel peab korraldusasutus (või Euroopa territoriaalse koostöö programmi seirekomisjon) **määratlema ühtse määraga hõlmatud kulukategooriad**, st otsesed ja kaudsed kulud ning otsesed personalikulud. Eri kulukategooriate määramise eest järjepideval, üheselt mõistetaval ja mittediskrimineerival viisil vastutavad üksnes liikmesriigid. See on eriti oluline otseste personalikulude määramisel, mille suhtes kohaldatakse muude kulude ühtset määra.

See tuleks selgelt kehtestada riiklikes rahastamiskõlblikkuse eeskirjades või Euroopa territoriaalse koostöö programmide puhul programmi eeskirjades.

Üldise juhisenä esitatakse alljärgnevad määratlused.

- **Otsesed kulud** on kulud, mis on otseselt seotud tegevuse või projekti elluviimisega ja mille puhul saab tõendada otsest seost selle individuaalse tegevuse või projektiga.
- **Kaudsed kulud** seevastu on harilikult kulud, mis ei ole asjaomase tegevuse elluviimisega otseselt seotud või mida ei saa sellega otseselt seostada. Need kulud võivad hõlmata halduskulusid, mille puhul on konkreetsele tegevusele või projektile omistatavat summat raske täpselt kindlaks määrata (tavapärased haldus-/personalikulud, näiteks juhtimiskulud, värbamiskulud, raamatupidamis- ja puhastusteenuse kulud, telefoni-, vee- või elektrikulud jne).
- **Personalikulud**⁽²⁷⁾ on määratletud riiklikes õigusnormides ja tulenevad tavaliselt tööandja ja töötaja vahelisest lepingust või koosseisuväliste töötajate puhul teenuslepingutest (tingimusel, et need kulud on selgelt tuvastatavad). Näiteks kui toetusesaaja sõlmib oma asutusesisese koolituse jaoks teenuslepingu väliskoolitajaga, peavad arvel olema kindlaks määratud eri liiki kulud. Koolitaja palka käsitletakse koosseisuvälise töötaja kuluna. Kui koolitaja personalikulud ei saa tuvastada muudest kulukategooriatest, näiteks koolitusmaterjalidest eraldiseisva kategooriana, ei saa neid kasutada ühtsete määrade, näiteks ühissätete määruse artikli 68b lõikes 1 sätestatud 40 % ühtse määra alusena. Personalikulud määratakse riiklikes õigusnormides ja tavaliselt sisaldavad need kogutasu, sealhulgas kooskõlas kollektiivlepingutega mitterahalisi hüvitisi, mida makstakse inimesele vastutasuks tegevusega seotud töö eest. Nende hulka kuuluvad ka maksud ja töötajate sotsiaalkindlustusmaksed (esimene ja teine samm, kolmas samm ainult siis, kui see on kollektiivlepingus või töölepingus sätestatud) ning tööandjate kohustuslikud ja vabatahtlikud sotsiaalmaksud. Personalikulud võivad olla otsesed või kaudsed kulud, sõltuvalt iga juhtumi eraldi analüüsist.

Seepärast võib ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punktis b ja artikli 68b lõikes 1 kehtestatud ühtse määra (või muu otseste personalikulude suhtes kohaldatava ühtse määra, mille korraldusasutus on kehtestanud ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 alusel) kohaldamisel käsitleda personalikuludena riiklikes õigusnormides määratletud tasu koguväärtust, sest need kulud kajastavad inimesele tegevuse raames tehtud töö eest makstud tegelikku tasu ja seepärast tuleks neid võtta arvesse tegevuse muude kulude kindlaksmääramisel (mis arvutatakse otsestele personalikuludele ühtse määra kohaldamise teel). See kehtib ka juhtudel, kui palgakulu hüvitavad või rahastavad (osaliselt) kolmandad isikud (nt otseste töötajate töölevõtmisel maksti värbamistoetust; ühtset määra kohaldatakse tasu koguväärtusele ka siis, kui osa tasust maksab kolmas isik).

⁽²⁶⁾ Ühissätete määruse artikli 2 punkti 9 kohaselt on tegevus projekt, leping, toiming või projektide rühm, mille korraldusasutus on välja valinud.

⁽²⁷⁾ Seda määratlust ei kohaldata Euroopa territoriaalse koostöö puhul. Personalikulude määratlus Euroopa territoriaalse koostöö puhul on esitatud komisjoni delegeeritud määrukses (EL) 481/2014.

Reisikuludid aga personalikuludena ei käsitata, välja arvatud töökohale sõitmise kulud, kui riiklikes õigusnormides on kindlaks määratud, et need on osa tööjookulude brutosummast. Samuti ei käsitata personalikuludena ESFi tegevuses osalejatele makstavaid toetusi või palku.

3.1.2.1. Kaudsete kulude arvutamise meetodid

Ühissätete määruse artikli 68 esimese lõiguga on nähtud ette, et kui tegevuse rakendamisel tekib kaudseid kulusid, siis **võib need arvutada ühe punktides a, b ja c sätestatud ühtse määra alusel**. Kõnealuste ühtsete määrade kasutamine kaudsete kulude arvutamiseks on vabatahtlik, st korraldusasutus otsustab, kas kasutada neid ühtseid määrasid, tegelikke kulusid või muid ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 alusel kehtestatud lihtsustatud kuluvõimalusi (näiteks saab kaudsed kulud hõlmata kindlasummalise makse või ühikuhinnaga, mis on kehtestatud ühel ühissätete määruse artikli 67 lõikes 5 sätestatud meetodil).

— Punktis a on kehtestatud kaudsete kulude ühtse määra alusel rahastamise süsteem määraga **kuni 25 % rahastamiskõlblikest otsestest kuludest**. Selle sätte eesmärk on **piirata nende kaudsete kulude summat**, mida saab ühtse määra alusel arvutada. Erinevalt ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punktist b tuleb kasutatavat määra põhjendada kooskõlas ühe ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punkti a või c kohase arvutusmeetodiga (st ausa, tõendatava ja õiglase arvutusmeetodiga või meetodiga, mida kasutatakse täielikult liikmesriigi rahastatavates toetuseskeemides sarnast liiki tegevuse puhul). See süsteem on paindlik ja võib põhineda kas

— ainult kahel kululiigil – 1. liik: otsesed kulud, 2. liik: kaudsed kulud või

— kolmel kululiigil – 1. liik: piiratud otsesed kulud (st otseste kulude allkategoriat), 2. liik: kaudsed kulud, mis on arvutatud 1. liigi alusel, ja 3. liik: otsesed kulud, mis ei ole piiratud kulud (1. liik).

Näiteks on võimalik kehtestada ühtne määr, mida kohaldatakse rahastamiskõlblikele **otsestele personalikuludele** (mis on rahastamiskõlblike otseste kulude allkategoriat). See rahastamiskõlblikele otsestele personalikuludele kohaldatav ühtne määr võib olla kõrgem kui ühissätete määruse artikli 68 punktis b sätestatud 15 %, tingimusel et see ei ole kõrgem kui 25 % rahastamiskõlblikest **otsestest kuludest** (et järgida ühissätete määruse artikli 68 punktis a kehtestatud piirmäära). Seega, olenemata sellest, millist otseste kulude allkategoriat (milliseid allkategoriatid) korraldusasutus kaudsete kulude arvutamiseks ühtse määra kehtestamisel kasutab, peab ta alati kontrollima, et see summa (st selle ühtse määra põhjal arvutatud summa) ei oleks suurem kui 25 % rahastamiskõlblikest **otsestest kuludest**.

— Punktis b on kehtestatud kaudsete kulude arvutamiseks ühtne määr **kuni 15 % otsestest personalikuludest**. Korraldusasutus võib seda ühtset määra kasutada otse, ilma et ta peaks seda põhjendama.

Näiteks kolme kulukategooriaga süsteem on selline: (1. liik) otsesed personalikulud, (2. liik) kaudsed kulud, (3. liik) otsesed kulud, mis ei ole personalikulud (näide on esitatud I lisas).

— Punkti c alusel on võimalik kasutada liidu poliitikavaldkondades olemasolevate kaudsete kulude skeemide ühtset määra, näiteks programmides „Horisont 2020“, LIFE jne kasutatavat ühtset määra. Komisjoni 3. märtsi 2014. aasta delegeeritud määruse (EL) nr 480/2014⁽²⁸⁾ artiklites 20 ja 21 on esitatud täiendavad sätted liidu muudes poliitika-valdkondades kasutatavate kaudsete kulude meetodite puhul kohaldatavate ühtsete määrade kohta ja nende määrade kohaldamise ulatus Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide suhtes (vt punkt 4.4).

3.1.2.2. Ühtne määr otseste personalikulude kindlaksmääramiseks

Ühissätete määruse artikli 68a lõikes 1 on sätestatud, et tegevuse otsesed personalikulud võib arvutada ühtse määra alusel, mis on **kuni 20 %** selle tegevuse muudest otsestest kuludest kui personalikulud. See tähendab, et ainult otsesed personalikulud võib arvutada ühtse määrana (mida kohaldatakse muudele otsestele kuludele peale personalikulude), ilma et liikmesriigilt nõutaks kohaldatava määra kindlaksmääramiseks arvutuste tegemist.

Kui asjaomase tegevuse otsesed kulud sisaldavad aga ehitustööde riigihankelepinguid, mille maksumus ületab direktiivi 2014/24/EL artikli 4 punktis a sätestatud piirmäära, on eespool nimetatud ühtse määra kohaldamiseks vaja teha arvutused kohaldatava määra kindlaksmääramiseks.

⁽²⁸⁾ Komisjoni 3. märtsi 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 480/2014, millega täiendatakse määrust (EL) nr 1303/2013 (ELT L 138, 13.5.2014, lk 5).

Sellisel viisil kindlaksmääratud otseste personalikulude põhjal võib kohaldada ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punkti b kohast ühtset määra (ühtne määr kuni 15 % rahastamiskõlblikest otsestest personalikuludest kaudsete kulude arvutamiseks). Seevastu ei saa selle ühtse määra põhjal arvutatud otseste personalikulude kasutada ühissätete määruse artikli 68b lõike 1 kohase ühtse määra (ühtne määr kuni 40 % rahastamiskõlblikest otsestest personalikuludest tegevuse ülejäänud rahastamiskõlblike kulude arvutamiseks) alusena, vt ühissätete määruse artikli 68b lõige 2.

Selle ühtse määra kasutamine otseste personalikulude arvutamiseks on vabatahtlik, st korraldusasutus otsustab, kas kasutada seda ühtset määra, tegelikke kulusid või muid ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 alusel kehtestatud lihtsustatud kuluvõimalusi.

3.1.2.3. Ühtne määr tegevuse kõikide muude kulude kui otseste personalikulude kindlaksmääramiseks

Ühissätete määruse artikli 68b lõikega 1 on lubatud kasutada otseste personalikulude tegevuse kõikide ülejäänud rahastamiskõlblike kulude arvutamiseks ühtse määra põhjal, mis on kuni 40 % rahastamiskõlblikest otsestest personalikuludest. Tegevuse „kõik ülejäänud rahastamiskõlblikud kulud“ hõlmavad kõiki muid rahastamiskõlblike otseste kulusid (v.a otsesed personalikulud), kaudseid kulusid ning ERFi, ESFi ja EAFRD puhul ühissätete määruse artikli 68b lõike 1 teises lõigus nimetatud kulusid.

— Ülejäänud rahastamiskõlblikud kulud ning osalejatele makstavad toetused ja palgad

Koondmäärusega kehtestatud artikkel 68b põhineb ESFi määruse artikli 14 lõikel 2 (enne kui seda koondmäärusega muudeti), millega see ühtne määr oli juba ette nähtud ESFist toetatud tegevuste puhul. Koondmäärusega laiendatakse kõnealuse ühtse määra kasutamist kõikidele Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidele. Nende kahe sätte vahel on aga oluline erinevus.

ESFi määruse artikli 14 lõige 2 ei sisaldanud erandit seoses osalejatele makstavate palkade ja toetustega. Seepärast käsitati neid osana tegevuse ülejäänud rahastamiskõlblikest kuludest. See tähendab seda, et ESFi määruse artikli 14 lõikega 2 ei lubatud toetusesaajatel deklareerida osalejatele makstud palku ja toetusi lisaks ühtse määra alusel arvutatud kuludele ja otsestele personalikuludele. Selle tulemusel ei soovitud ESFi määruse artikli 14 lõiget 2 väga kasutada, sest 40 % ühtse määra kohaldamine rahastamiskõlblikele otsestele personalikuludele oli sageli ebapiisav selleks, et katta osalejatele makstud toetuste ja palkade kulud.

Lisaks selle ühtse määra laiendamisele kõikidele Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidele lubatakse koondmäärusega seega käsitada osalejatele makstavaid palku ja toetusi ESFi, ERFi või EAFRD alusel elluviidava tegevuse puhul täiendavate rahastamiskõlblike kuludena, mida ühtne määr ei hõlma (ühissätete määruse artikli 68b lõike 1 teine lõik). See tähendab, et pärast koondmääruse jõustumist võib lisaks otsestele personalikuludele ja tegevuse puhul kohaldatavale ühtsele määrale esitada maksenõude ka selliste palkade (st töötajate (igakuised) brutopalgad) ja toetuste (nagu töötushüvitised, kuid mitte (reisi)päevarahad) kohta, tuginedes ühissätete määruse artikli 68b lõikele 1.

Tuleb tähele panna, et osalejatele makstavad palgad ja toetused hõlmavad lisaks toetusesaaja makstavatele palkadele ja toetustele ka kolmanda isiku makstavaid palku ja toetusi, kui neid käsitatakse rahastamiskõlbliku kuluna. See kehtib näiteks ESFi puhul, kui palgad ja toetused vastavad ESFi määruse artikli 13 lõikes 5 sätestatud tingimustele⁽²⁹⁾.

— 40 % ühtse määra kasutamine

Selle sättega lubatakse korraldusasutusel kasutada kuni 40 % ühtset määra, ilma et talt nõutaks kohaldatava määra kindlaksmääramiseks arvutuste tegemist. See tähendab, et korraldusasutus võib kasutada mis tahes määra, **mis ei ületa 40 %, ilma et ta peaks seda põhjendama**. See ei piira vajadust tagada toetusesaajate võrdne kohtlemine. Korraldusasutus võib aga kehtestada 40 %st kõrgema määra mõne ühissätete määruse artikli 67 lõikes 5 sätestatud meetodi alusel (st väljaspool artikli 68b kohaldamisala).

Samuti, nagu on selgitatud punktis 3.1.2.2, ei saa seda 40 % ühtset määra vastavalt artikli 68b lõikele 2 kasutada tegevuse puhul, mille otsesed personalikulud kokku on arvutatud ühtse määra (näiteks ühissätete määruse artikli 68a lõike 1 kohase ühtse määra) alusel.

⁽²⁹⁾ Toetuste või palkadena makstud mitterahalisi sissemaksid, mida (tegevuses osalejatele) teeb kolmas isik, võib ESFist toetada, kui on täidetud selles sättes kehtestatud tingimused, st mitterahaline sissemaks on tehtud riiklike õigusnormide, sealhulgas raamatupidamiseskirjade kohaselt ega ületa kolmanda isiku kantud kulusid.

Näide			
Koolituskursuse hinnangulised kulud			
Otsesed kulud kokku	55 000	Kaudsed kulud kokku	5 000
Otsesed personalikulud	30 000	Kaudsed personalikulud	4 000
Ruumide rent	4 000	Elekter, telefon	1 000
Reisikulud	5 000		
Toitlustus	1 000		
Teave/reklaam	5 000		
Koolitatavatele avaliku tööturuasutuse poolt makstav toetus	10 000		
<p>Korraldusasutus võib otsustada kohaldada selle projekti suhtes ühissätete määruse artikli 68b lõiget 1. Sel juhul on toetuslepingu kohane suurim toetus järgmine.</p> <p>Otsesed personalikulud: 30 000 eurot</p> <p>Muud kulud: $30\,000 \times 40\% = 12\,000$ eurot</p> <p>Kuna avaliku tööturuasutuse poolt koolitatavatele makstava toetuse saab deklareerida lisaks otsestele personalikuludele ja ühtsele määrale, on rahastamiskõlblikud kogukulud järgmised.</p> <p>Kulud kokku: $30\,000 + 12\,000 + 10\,000 = 52\,000$ eurot</p>			

3.1.2.4. Ühissätete määruses kehtestatud ühtsete määrade põhjendamine

Ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punktis b, artikli 68b lõikes 1 ja artikli 68a lõikes 1 nimetatud ühtsete määrade puhul on lubatud, et määra „kuni“ asjaomases artiklis sätestatud määrani võib kasutada, ilma et liikmesriik peaks tegema selle kindlaksmääramiseks arvutusi. See tähendab seda, et korraldusasutus võib kasutada mis tahes määra kuni asjaomases artiklis nimetatud määrani ega pea põhjendama, miks see määr valiti, isegi kui see on määruses täpsustatust madalam. Madalama määra valimise korral ei nõuta mingite arvutuste tegemist.

Kohaldatava ühtse määra kohta otsuse tegemisel tuleb järgida **toetusesaajate võrdse kohtlemise põhimõtet**.

3.1.2.5. Ajaline kohaldatavus

Koondmäärusega kehtestatud muudatusi ühissätete määruse artiklis 68 ning ühissätete määruse uusi artikleid 68a ja 68b kohaldatakse alates määruse jõustumisest, st alates 2. augustist 2018 ⁽³⁰⁾.

Neid sätteid saab kasutada tegevuse puhul, mille potentsiaalseid toetusesaajaid ei ole veel valitud (st projektikonkurss on veel avatud või on algatatud uus projektikonkurss). Kuna need sätted on toetusesaajate jaoks kasulikud, võib neid kasutada ka juba elluviidava tegevuse puhul, kui on täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused.

- Toetuse andmise tingimused (uute sätete põhjal) kehtestatakse edaspidiseks, st tegevuse tulevase elluviimise jaoks.
- Järgitakse toetusesaajate võrdse kohtlemise põhimõtet.
- Juba elluviidava tegevuse puhul on toetusesaaja nõus, et tingimusi muudetakse ja et hüvitamine toimub lihtsustatud kuluvõimaluse alusel.

⁽³⁰⁾ Määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 282 lõiked 1 ja 2.

- Tegelikel kuludel (või lihtsustatud kuluvõimalustega seotud varasematel sätetel) põhineva hüvitamise periood ja koondmäärusega kehtestatud lihtsustatud kuluvõimalustel põhinev periood on selgelt eristatud. Näiteks kui rahastamiskõlblike otseste personalikulude alusel kehtestatakse kaudsete kulude jaoks 15 % ühtne määr (ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punkt b), siis tuleb kindlaks määrata, et alates teatavast kuupäevast („kuupäev x“, mis ei ole enne 2. augustit 2018) arvutatakse ja hüvitatakse kaudseid kulusid selle ühtse määra alusel, st seda kaudsete kulude ühtset määra kohaldatakse kõikide personalikulude suhtes, mis on kantud alates samast kuupäevast („kuupäev x“). Sama põhimõtte kehtib ühissätete määruse artikli 68b lõikes 1 sätestatud 40 % ühtse määra, sealhulgas osalejatele makstavate toetuste ja palkade deklareerimise võimaluse puhul. Näiteks ESFist rahastatava tegevuse puhul, mis on enne koondmääruse jõustumist saanud toetust ESFi määruse artikli 14 lõike 2 alusel, saab täiendavate rahastamiskõlblike kuludena deklareerida ainult need toetused ja palgad, mis on makstud osalejatele alates „kuupäevast x“.

Näide

Korraldusasutus soovib arvutada tegevuse kõik ülejäänud rahastamiskõlblikud kulud, kohaldades tegevuse 150 000 euro suuruste rahastamiskõlblike otseste personalikulude suhtes ühtset määra. Kooskõlas ühissätete määruse artikli 68b lõikega 1 otsustab korraldusasutus kohaldada 35 % määra. See tähendab, et tegevuse rahastamiskõlblikud kokukulud on $150\,000 \text{ euro} + (150\,000 \text{ euro} \times 0,35) = 202\,500 \text{ euro}$.

Näide (Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid). Kogukonna juhitud kohalik areng

Korraldusasutus hindas varasema kogemuse põhjal teatava kohaliku tegevusrühma jooksvate ja elavdamisega seotud kulude tavapäraselt osakaalu võrreldes kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegia raames kohalike tegevuste elluviimisel ning kohaliku tegevusrühma koostöötegevuse ettevalmistamisel ja rakendamisel kantud kuludega. Kuigi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide toetus jooksvate ja strateegia elavdamisega seotud kulude katteks ei tohi vastavalt ühissätete määruse artikli 35 lõikele 2 olla suurem kui 25 % kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegia raames kantud avalike kulude kogusummast, näitab kogemus, et tegelikult on see osakaal enamikul juhtudel väiksem.

Korraldusasutus kehtestab ühtse määra 17 % rakenduskuludest (lähtudes ausast, õiglasest ja tõendatavast metoodikast kooskõlas ühissätete määruse artikli 67 lõike 1 punktiga d ja lõike 5 punktiga a, kuid mitte artikli 68 punktiga a, sest kõnealune ühissätete määruse artikli 35 lõike 2 kohane ühtne määr ei hõlma ainult kaudseid kulusid), mis kanti kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegia alusel tegevuste elluviimisel ning kohaliku tegevusrühma koostöötegevuse ettevalmistamisel ja rakendamisel, et katta järgmised kulud:

- jooksvad kulud (tegevuskulud, personalikulud, koolituskulud, avalike suhetega seotud kulud, finantskulud, strateegia seire ja hindamisega seotud kulud, vt ühissätete määruse artikli 35 lõike 1 punkt d);
- kulud, mis on seotud kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegia elavdamisega (et soodustada sidusrühmade vahelist teabevahetust ja edendada strateegiat ning toetada potentsiaalseid toetusesaajaid tegevuste väljatöötamisel ja taotluste koostamisel, vt ühissätete määruse artikli 35 lõike 1 punkt e).

Seega kui kohalikule tegevusrühmale kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegia kohaste tegevuste elluviimiseks ning kohaliku tegevusrühma koostöötegevuse ettevalmistamiseks ja rakendamiseks perioodil 2014–2020 eraldatud eelarve on 1,5 miljonit eurot (1. liik), siis on jooksvate ja strateegia elavdamisega seotud kulude maksimaalne eelarve $1,5 \text{ miljonit euro} \times 17\% = 255\,000 \text{ euro}$ (2. liik). Järelikult on kohalikule tegevusrühmale eraldatav kogueelarve 1,755 miljonit eurot.

Rakendusetapis tähendab see seda, et alati, kui toetusesaaja taotleb projekti raames kantud kulude hüvitamist, võib ka kohalik tegevusrühm taotleda 17 % sellest summast oma jooksvate ja strateegia elavdamisega seotud kulude katmiseks.

Näiteks kui projekti raames kantud kulud on 1 000 eurot (1. liik), saab kohalik tegevusrühm deklareerida korraldusasutusele oma jooksvaid ja strateegia elavdamisega seotud kulusid $1\,000 \text{ euro} \times 17\% = 170 \text{ euro}$ ulatuses (2. liik).

Kohalik tegevusrühm ei pea esitama tõendavaid dokumente ühtse määra alusel deklareeritud jooksvate ja strateegia elavdamisega seotud kulude kohta, kuid 17 % kindlaksmääramise metoodika peab olema tõendatav.

Tuleb tähele panna, et ühtse määra võib eraldi kehtestada ainult jooksvate ja strateegia elavdamisega seotud kulude kohta.

NB! Tuleb meeles pidada, et nagu eespool esitatud näites, ei pea ühtse määra kehtestamise meetodika tingimata kattuma meetodikaga, mida kohaldatakse 25 % ülemmäära kehtestamiseks. Olenemata ühtse määra kehtestamise meetodikast tuleb aga kinni pidada ühissätete määruse artikli 35 lõikes 2 sätestatud jooksivate ja strateegia elavdamisega seotud kulude ülemmäärast.

3.2. Ühikuhindade standardiseeritud astmik

3.2.1. Üldpõhimõtted

Ühikuhindade standardiseeritud astmiku puhul **arvutatakse** tegevuse kõik rahastamiskõlblikud kulud või osa neist kvantifitseeritavate meetmete, sisendite, väljundite või tulemuste põhjal, mis korrutatakse eelnevalt kindlaks määratud ühikuhindade standardiseeritud astmikuga. Seda võimalust võib kasutada mis tahes liiki tegevuse, projekti või projekti osa puhul, kus on võimalik kindlaks määrata meetmega seotud kogused ja ühikuhindade standardiseeritud astmik. Tavaliselt kohaldatakse ühikuhindade standardiseeritud astmikku hõlpsalt kindlaksmääratavate koguste puhul.

Ühikuhinnad võivad olla **protsessipõhised**, et katta parima ligikaudse hinnangu alusel tegevuse elluviimise tegelikud kulud. Samuti võivad need olla **väljundipõhised** (väljund või tulemus/eesmärk) või määratletud nii protsessi- kui ka väljundipõhiselt. Peale selle võib tegevuse eri meetmete kohta määratleda eri ühikuhinnad.

Protsessi- ja väljundipõhiste ühikuhindade vahel valimisel peaksid korraldusasutused võtma arvesse kontrollijälge.

Näide ESFi kohta

a) Protsessipõhine. 20 koolitatavale 1 000-tunnise edasijõudnute IT-koolituse korraldamisel võib rahastamiskõlblike kulude arvutamise alus olla koolitustunni hind \times koolitatavate koolitustundide arv. Korraldusasutus on tunnihinna eelnevalt kindlaks määranud ja see on esitatud toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis.

Kui eeldada näiteks, et korraldusasutus määrab koolituskuludeks 7 eurot iga koolitatava koolitustunni kohta, siis ei tohi projektile eraldatav maksimaalne toetus ületada $1\,000 \text{ tundi} \times 20 \text{ koolitatavat} \times 7 \text{ eurot tunnis koolitatava kohta} = 140\,000 \text{ eurot}$.

Tegevuse lõpus määratakse lõplikud rahastamiskõlblikud kulud kindlaks tegeliku tundide arvu põhjal iga koolitatava kohta (see võib hõlmata mõningaid põhjusega puudumisi) vastavalt koolitatavate tegelikule osalemisele ja toimunud kursustele. **Siiski tuleb esitada täpsed kohalolijate nimekirjad, kus on üksikasjalikult kirjeldatud koolitustegevust ja kinnitatud koolitatavate tegelikku kohalolekut.**

Kui koolitusel osaleb lõpuks ainult 18 inimest, kuus neist 900 tundi, viis 950 tundi, viis 980 tundi ja ülejäänud kaks 1 000 tundi, siis võrdub tundide koguarv \times koolitatavad

$900 \times 6 + 950 \times 5 + 980 \times 5 + 1\,000 \times 2 = 17\,050$ koolitustundi kokku \times koolitatavad.

Rahastamiskõlblikud kulud on $17\,050 \text{ koolitustundi} \times 7 \text{ eurot} = 119\,350 \text{ eurot}$.

b) Tulemuspõhine. 1 000-tunnine edasijõudnute IT-koolitus koosneb viiest moodulist, millest igaüks kestab 200 tundi. Kooskõlas ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punktiga a kasutati ausat, õiglast ja tõendatavat meetodikat, et määrata kindlaks kogukulud seoses selle IT-koolituse korraldamisega 25 osalejale. Järgnevalt jagatakse kogukulud (140 000 eurot) edukate osalejate vahel. Võttes arvesse varasemat 20 % läbikukkumise määra (st viis osalejat), on ühikuhind osaleja ja edukalt lõpetatud mooduli kohta $140\,000 \text{ eurot} / 20 \text{ osalejat} / 5 \text{ moodulit} = 1\,400 \text{ eurot}$ (ühikuhind ühe osaleja poolt edukalt lõpetatud mooduli kohta).

Kontrollijälj hõlmab dokumenti, millega tõendatakse osaleja rahastamiskõlblikkust, ja tunnistust iga edukalt lõpetatud mooduli või terve kursuse kohta. Osalemisgraafikuid ei ole vaja esitada.

Näide ERFi väljundipõhise astmiku kohta. Toetusesaaja – piirkondlik koda – korraldab piirkonna VKEdele nõustamisteenuse. Teenust osutavad piirkondliku koja nõustajad. Koja nõustamisakonna varasemate kogemuste põhjal maksab nõustamispäev hinnanguliselt 350 eurot. Abi arvutatakse järgmise valemi alusel: päevade arv × 350 eurot. **Siiski tuleb esitada täpsed tööajatabelid, kus on üksikasjalikult kirjeldatud nõustamistegevust ja kinnitatud nõustajate kohalolekut.**

Näide ESFi tulemuspõhise astmiku kohta. Kuuekuulist programmi, mille raames pakutakse abi tööotsinguil (tegevus), võib rahastada ühikuhindade standardiseeritud astmiku alusel (nt 2 000 eurot / inimene) iga 20 tegevuses osaleja kohta, kes leiab ja säilitab töö eelnevalt kindlaks määratud aja, näiteks kuue kuu jooksul. Ühikuhinna (2 000 eurot iga eduka osaleja kohta) kehtestamisel arvestati kõikide osalejatega seotud kulud. Seega hõlmab see summa ka ebaedukate osalejatega seotud kulud.

Tegevusele eraldatava maksimaalse toetuse arvutamine: 20 inimest × 2 000 eurot / töökoht = 40 000 eurot.

Lõplikud rahastamiskõlblikud kulud arvutatakse tegevuse tegeliku väljundi alusel: kui töökoha sai ja suutis seda nõutud ajavahemiku jooksul hoida ainult 17 inimest, siis on lõplikud rahastamiskõlblikud kulud, mille alusel toetusesaajale toetust makstakse, 17 × 2 000 eurot = 34 000 eurot.

Näide EAFRD väljundipõhise astmiku kohta. Investeeringud metsaala arengusse ja metsade elujõulisuse parandamiseks (määruse (EL) nr 1305/2013 artikkel 21)

Metsamaa valdaja saab toetust, et metsastada kolme hektari suurune ala ja hooldada seda seitsme aasta jooksul. Korraldusamet on kulud (metsastamine ja hooldus) metsaliigi järgi eelnevalt kindlaks määranud. See metoodika lisatakse maaelu arengu programmi. Ühikuhinnad on järgmised: 2 000 eurot / ha metsa rajamiseks ning 600 eurot / ha metsa hooldamiseks esimesel ja 500 eurot / ha järgnevatel aastatel.

Seega on rahastamiskõlblikud kogukulud järgmised:

3 ha × 2 000 eurot / ha + 3 ha × 600 eurot / ha + (3 ha × 500 eurot / ha) × 6 aastat = 16 800 eurot.

Näide EMKFi protsessipõhise astmiku kohta. Andmete kogumine (laeva kulud)

Laeva kasutamise päevamäärad arvutatakse varasemate andmete (eelmist aastate keskmiste) põhjal. Seejärel tõendatakse projektile eraldatud päevad logiraamatute põhjal.

3.2.2. Tunnitasa alusel arvutatud personalikulud (ühissätete määruse artikli 68a lõiked 2–4)

Tunnitasa arvutamine

Ühissätete määruse artikli 68a lõigetes 2–4 on sätestatud erimeetod personalikulude arvutamiseks⁽³¹⁾ Koosõlas selle artikliga võib personalikulud määrata kindlaks tunnitasa põhjal, mis arvutatakse järgmiselt:

$$\text{Personalikulu tunnis} = \frac{\text{viimane dokumenteeritud aastane tööjõukulude brutosumma}}{1\,720}$$

Enne koondmääruse jõustumist oli see personalikulude arvutamise meetod juba ette nähtud ühissätete määruse artikli 68 lõikega 2. Koondmäärusega muudeti aga seda sätet (mis nüüd on üle viidud ühissätete määruse uue artikli 68a lõigetes 2–4) veelgi, et täpsustada selle kohaldamist ja võimaldada seda kasutada osalise tööajaga töötavate isikute puhul.

⁽³¹⁾ Personalikulud võib kindlaks määrata ka mõne muu ühissätete määrusega ette nähtud metoodika põhjal, nt võib ühissätete määruse artikli 67 lõike 1 punkti b ja lõike 5 alusel kehtestada ühikuhinna muu nimetajaga kui 1 720 tundi.

Eespool näidatud arvutatud personalikulud on seotud tegevuse elluviimisega. Tegevuse elluviimise all tuleb mõista tegevuse kõiki etappe. Eesmärk ei ole teatavaid konkreetsete tegevusetappidega seotud personalikulusid välja jätta.

Nimetaja, st 1 720 tundi, on standardne iga-aastane tööaeg, mida saab otseselt kasutada, ilma et liikmesriigilt nõutaks mingite arvutuste tegemist. See näitaja põhineb liikmesriikide keskmistel iganädalastel töötundidel, mida on korrutatud 52 nädalaga ja millest on maha arvatud iga-aastane tasustatud puhkus ja keskmised iga-aastased riigipühad.

Lugejat tuleb aga põhjendada. Ühissätete määruuses on osutatud „viimasele dokumenteeritud aastasele tööjõukulude brutosummale“. **Tööjõukulude brutosummat ei ole** aga ühissätete määruuses määratletud. Kooskõlas ühissätete määruuse artikli 65 lõikega 1 tuleb see, mida aastane tööjõukulude brutosumma hõlmab, määratleda riiklikes rahastamiskõlblikkust käsitlevates õigusnormides, võttes arvesse tavapäraseid kuluarvestustavasid (vt punkt 4.2.2)⁽³²⁾ ja riiklikke õigusnorme (nt võib riiklikes õigusnormides olla kehtestatud, et töökohale sõitmise kulud kuuluvad tööjõukulude brutosumma hulka).

Määruuses on osutatud tunnitasu arvutamisele, kasutades viimast dokumenteeritud aastast tööjõukulude brutosummat. See tähendab, et kasutada tuleb kõige hiljutisemaid kättesaadavaid andmeid. Seega ei ole toetusesaaja varasematel andmetel põhinev arvutusmeetod tavaliselt asjakohane. Ühissätete määruuse artikli 68a lõikes 2 sisalduva termini „viimane“ eesmärk on tagada, et kasutatavad andmed on piisavalt värsked ja kajastavad seega tegelikke personalikulusid.

Aastane tööjõukulude brutosumma **ei pea olema seotud kalendri- või eelarveaastaga** (näiteks võivad andmed puudutada ajavahemikku 2015. aasta oktoobrist kuni 2016. aasta septembrini). Oluline on, et tööjõukulude brutosumma hõlmaks 12-kuulist ajavahemikku. See võib olla (tegevuse või programmi) aruandlusperioodi lõpule eelnev 12-kuuline ajavahemik, toetuslepingule eelnev 12-kuuline ajavahemik või viimase kalendriaasta 12 kuud. Kui andmed ei ole kogu 12-kuulise ajavahemiku kohta kättesaadavad, võib need vastavalt ühissätete määruuse artiklile 68a

- tuletada kättesaadava dokumenteeritud tööjõukulude brutosumma põhjal (näiteks võib korraldusasutus kasutada andmeid töötaja kohta, kelle puhul on olemas nelja kuu andmed, ja ekstrapoleerida need aastasele tööjõukulude brutosummale, võttes vajaduse korral arvesse selliseid tegureid nagu kohustuslikud puhkusetasud ehk nn 13. kuu palk);
- ekstrapoleerida töölepingu põhjal, võttes arvesse rahastamiskõlblike tööandja sotsiaalmakseid ja mis tahes muid kohustuslikke makseid;
- tuletada kollektiivlepingutest.

Aastane tööjõukulude brutosumma võib põhineda asjaomase isiku tegelikel tööjõukuludel. Nende kuude puhul, mille kohta andmed ei ole täielikud, võib kasutada ekstrapoleeritud väärtusi, et saada usaldusväärne näitaja 12-kuulise ajavahemiku tegelike kulude kohta.

Samuti võib aastane tööjõukulude brutosumma põhineda laiema töötajaterühma, näiteks sama palgaastme töötajate keskmistel tööjõukuludel või mõnel sarnasel näitajal, mis vastab ligikaudu tööjõukulude tasemele.

Viimane aastane tööjõukulude brutosumma **peab olema dokumenteeritud**: seda võib teha raamatupidamise või palgaarvestuse aruannete kaudu, avalikult kättesaadavatele lepingutele või dokumentidele viitamise teel jne. Seda summat ei tule eelnevalt auditeerida, kuid see peab olema auditeeritav.

Teatavates konkreetsetes olukordades võib tunnitasu summa kehtestada ka pärast projekti algust. Näiteks võib selle kindlaks määrata siis, kui töötaja hakkab projektis osalema (töölepingu allkirjastamine või töötaja tööülesannete muutmise) või kui toetusesaaja annab oma kuludest korraldusasutusele teada. Sellisel juhul tuleb aga toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis täpsustada ka selle meetodika kasutamine.

3.2.3. **Rahastamiskõlblike personalikulude kindlaksmääramine, kasutades arvutatud tunnitasu**

Töötundide arv tuleb kindlaks määrata kooskõlas asjaomase rakenduskava rahastamiskõlblikkuse eeskirjadega. Rahastamiskõlblike personalikulude arvutamisel ja deklareerimisel tuleb kasutada ainult töötunde. Näiteks iga-aastast puhkust on tunnipõhise personalikulude arvutamisel juba arvesse võetud. Haiguspuhkuse võib personalikuluna deklareerida juhul, kui seotud kulud tasub toetusesaaja (st toetusesaaja kannab need kulud). Kui need kulud katab kolmas isik (nt pikaajaline haiguspuhkus, mille kulud katab sotsiaalkindlustussüsteem) või palgata puhkuse või puudumise (nt põhjuseta puudumise)

⁽³²⁾ Euroopa territoriaalset koostööd käsitleva määruuse (EL) nr 1299/2013 artikli 18 lõike 1 põhjal on komisjoni delegeeritud määruuse (EL) nr 481/2014 artiklis 3 sätestatud personalikulude rahastamiskõlblikkuse erieeskirjad, et piiritleda toetusesaaja töötajate tööjõukulude brutosummas sisalduvaid kulusid.

korral, mille puhul toetusesaaja kulusid ei kannan, **ei tohiks vastavaid töölt puudunud tunde/päevi deklareeritavate rahastamiskõlblike personalikulude kindlaksmääramisel arvesse võtta**. See tuleneb asjaolust, et nendel juhtudel toetusesaaja kulusid ei kannan. Kui aga tekib personalikulud seoses haiguspuhkusel (või muud liiki puhkusel) olevat isikut asendava lisapersonaliga, siis sellised personalikulud on rahastamiskõlblikud (st rahastamiskõlblike personalikulude arvutamisel võetakse vastavaid töötunde arvesse).

Ühissätete määruse artikli 68a lõike 3 kohaselt ei või deklareeritud tegelike töötundide arv olla suurem ühissätete määruse artikli 68a lõikel 2 põhinevas arvutusmeetodis kasutatud tundide arvust. See tähendab seda, et kui nimetajana kasutati 1 720 tundi, ei tohi deklareeritud tundide arv ületada 1 720. Seega on 1 720 tundi maksimaalne tundide arv, mida võib 12-kuulise ajavahemiku jooksul tegevusega seoses töötatud ajana deklareerida. Sama põhimõtet kohaldatakse siis, kui nimetajana kasutati proportsionaalset osa 1 720 tunnist (nt töötaja puhul, kellel on 50 % osajaline tööleping, on nimetaja 860 tundi, seega on 860 maksimaalne tundide arv, mida asjaomase töötaja kohta saab deklareerida. Mitmesse tegevusse kaasatud töötajate puhul kohaldatakse piirmäära vastavalt iga tegevuse osakaalule).

Nagu on konkreetselt märgitud artikli 68a lõike 3 teises lõigus, ei kohaldata piirmäära Euroopa territoriaalse koostöö raames elluviidava tegevuse korral osalise tööajaga töötavate töötajate suhtes, kelle puhul võib tunnitasu korrutada tegelike töötundidega ja seega ületada 1 720 tundi.

1 720 tunni reegli kasutamise korral käsitatakse tulemuseks saadud tunnitasu summat ühikuhinnana. Seda ühikuhinda võib kasutada personalikulude hüvitamiseks, samuti kõikide kaudsete kulude arvutamiseks (näiteks kohaldades 15 % ühtset määra kooskõlas artikli 68 esimese lõigu punktiga b) või isegi kõikide ülejäänud rahastamiskõlblike kulude arvutamiseks (kohaldades 40 % ühtset määra kooskõlas artikli 68b lõikega 1). Ka nende ühtsete määrade kohaldamise teel kindlaksmääratud üldsummat käsitatakse ühikuhinnana.

Juhul kui projekti viiakse ellu mitme aasta jooksul, võib korraldusasutus otsustada **personalikuludega seotud tunnitasu ajakohastada**, kui uued andmed on kättesaadavad, või kasutada sama tunnitasu kogu projekti elluviimise vältel. Kui elluviimisaeg on eriti pikk, siis oleks hea tava kehtestada vahepealsed meetmed selle kohta, millal ja kuidas võiks personalikuludega seotud tunnitasu läbi vaadata.

3.2.4. Tegevusse kaasatud osalise tööajaga töötajad, kelle igakuised töötunnid on kindlaks määratud

Ühissätete määruse artikli 68a lõikes 5 on sätestatud, et kui töötajad täidavad tööülesandeid osajaliselt, ent kindla protsendi tööaja jooksul kuust, siis puudub kohustus kehtestada töötundide kontrollimiseks tööaja registreerimise süsteem. Tööandja peaks aga väljastama dokumendi, milles on täpsustatud kindel protsent tööajast, mil kuu jooksul ollakse tegevuse raames hõivatud, ja seda protsenti saab kasutada rahastamiskõlblike personalikulude arvutamiseks. Samuti võib selle protsendi kindlaks määrata töölepingus. Näiteks kui isik töötab projektiga 60 % oma tööajast, siis saab arvutada selle isikuga seotud rahastamiskõlblikud otsesed personalikulud, korrutades tööjõukulude brutosumma (mis põhineb kas tegelikel kuludel või arvutatud ühikuhinnal) 60 %ga.

3.2.5. Ajaline kohaldatavus

Koondmäärusega 1 720 tunnil põhinevasse metoodikasse tehtud muudatusi kohaldatakse alates määruse jõustumise kuupäevast, s.o 2. augustist 2018. Korraldusasutus võib neid aga kohaldada pooleliolevale tegevusele, kui on täidetud teatavad tingimused (vt punkt 3.1.2.5).

Näide ERFi kohta. Teatavates VKEdele suunatud teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni valdkonna projektides on personalikulud sageli oluline element. Nende VKEde jaoks on võimalus kasutada ühikuhindade standardiseeritud astmikkude teretulnud lihtsustus. Meetme ühikuhinda väljendatakse sel juhul tunnitasu, mida kohaldatakse töötajate tegelikele töötundidele. See on eelnevalt määratletud toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis, milles on kehtestatud rahalise abi maksimumsummaks suurim lubatud töötundide arv korrutatuna ühikuhinnaga (asjaomaste töötajate kohta arvutatud kulud).

Et hõlmata parima ligikaudse hinnangu kaudu tegelikud kulud ning võtta arvesse piirkondade- ja harudevahelisi erinevusi, määratletakse standardse ühiku hind personalikuluna tunnis järgmise valemi alusel.

Personalikulu tunnis = aasta brutotöötasu (sealhulgas seadusjärgsed maksud) jagatuna seadusjärgsete töötundide keskmisega (võttes arvesse aastapuhkust).

Näiteks personalikulu tunnis = 60 000 eurot / (1 980 tundi – 190 tundi aastapuhkust) = 60 000 / 1 790 = 33,52 eurot/tund.

Tegevusele antav rahaline abi arvutatakse tunnitasauna, mis on korrutatud tegelike ja kontrollitud töötundide arvuga. See nõuab VKEdelt projekti personali töötundide kohta kõikide tõendavate dokumentide alleshoidmist ja korraldusasutus peab alles hoidma kõik dokumendid, milles on personalikulu tunnis põhjendatud. Põhimõtteliselt tähendab kontrollitud töötundide vähenemine makstava lõppsumma vähenemist.

Alternatiivne näide. Sama kui eespool, kuid personalikulu tunnis põhineb ühissätete määruse artikli 68a lõikel 2.

Personalikulu tunnis = viimane dokumenteeritud aastane brutotöötasu (sealhulgas seadusjärgsed maksud) jagatud 1 720 tunniga.

Näiteks tunnitasa = 60 000 eurot / 1 720 tundi = 60 000 / 1 720 = 34,88 eurot/tund.

3.3. Kindlasummalised maksed

3.3.1. Üldpõhimõtted

Kindlasummaliste maksete korral arvutatakse kõik tegevuse või projekti rahastamiskõlblikud kulud või osa neist eelnevalt kehtestatud summa põhjal, mida korraldusasutus⁽³³⁾ on nõuetekohaselt põhjendanud ning mis makstakse välja siis, kui eelnevalt määratletud meetmed on lõpule viidud ja/või väljundid saavutatud.

Kindlasummalised maksed võivad olla sobilikud selliste toetuste jaoks, mille puhul ühikuhindade standardiseeritud astmik ei ole asjakohane lahendus, näiteks töövahendite koostamisel, väikese kohaliku seminari korraldamisel jne.

Mõnel juhul ei pruugi korraldusasutus soovida kindlasummalisi maksed kasutada, sest tavaliselt loetakse, et tulemus on kas saavutatud või mitte, mille tõttu tekib kahetine olukord, kus toetust kas makstakse või mitte, sõltuvalt tulemuse täielikust saavutamisest. Seda olukorda saab aga maandada, lisades etapiviisilised maksed, mis on seotud teatavate eelnevalt määratletud vahe-eesmärkide saavutamise.

3.3.2. Koondmäärusega kehtestatud muudatused ja ajaline kohaldatavus

Enne koondmäärust sai kindlasummalisi maksed kasutada siis, kui avaliku sektori toetus oli alla 100 000 euro. Kindlasummaliste maksete kasutamise hõlbustamiseks tühistati koondmäärusega see piirang. See tähendab seda, et alates koondmääruse jõustumisest võib korraldusasutus kehtestada kindlasummalised maksed ka siis, kui avaliku sektori toetus ületab 100 000 eurot.

3.3.3. Kindlasummaliste maksete näited

Näide ERFi kohta. Rühm väikeettevõtjaid soovib kohalike toodete reklaamimiseks ühiselt messil osaleda.

Tegevuse väikeste kulude tõttu otsustab korraldusasutus kasutada avaliku sektori toetuse arvutamiseks kindlasummalist makset. Selleks palutakse ettevõtjate rühmal esitada ettepanek väljapanekukoha rentimise, ülesseadmise ja käigushoidmise kulude eelarve kohta. Selle ettepaneku põhjal kehtestatakse 20 000 euro suurune kindlasummaline makse. Toetusesaajale tehakse makse messil osalemist tõendavate dokumentide alusel. Kokkulepitud 20 000 euro suuruse eelarve dokumendid tuleb auditi (kindlasummalise makse eelneva arvutamise kontrollimise) jaoks alles hoida.

Näide ESFi kohta. Lastehoiuteenust pakkuv vabäühendus taotleb toetust uue tegevuse alustamiseks. Oma ettepanekus taotleb ta kindlasummalist makset, esitades üksikasjaliku eelarveprojekti tegevuse alustamise ja elluviimise kohta ühe aasta jooksul. Pärast esimest aastat jätkatakse tegevust iseseisvalt. Ühekordse maksega rahastatakse näiteks ühe laste hoidmise eest vastutava inimese palgaga seotud kulud ühe aasta jooksul, uue varustuse amortisatsiooni kulud, selle uue tegevusega seotud reklaamikulud ja tegevuse juhtimisega seotud kaudseid kulud ning raamatupidamis-, vee-, elektri-, kütte-, ruumide rentimise kulud jne.

Üksikasjaliku eelarveprojekti alusel eraldab korraldusasutus 47 500 euro suuruse kindlasummalise makse, mis katab kõik nimetatud kulud. Tegevuse lõpus makstakse see summa vabäühendusele väljundi põhjal, kui hoiti tavakohast arvu lapsi (kümme last). Seega ei ole vaja põhjendada selle tegevusega seoses tegelikult kantud kuludid.

⁽³³⁾ Euroopa territoriaalse koostöö korral seirekomisjon.

See tähendab aga, et kui hoiti ainult üheksat last, siis on rahastamiskõlblikud kulud null ja kindlasummalist makset ei tehta. Selle olukorra maandamiseks võib toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis kehtestada vahe-eesmärgi, et kui hoitakse viit last, siis makstakse välja pool kogusummast (23 750 eurot).

Näide ESFi kohta. Vabaühendus tahab korraldada kohaliku seminari ja koostada töövahendite komplekti roma kogukonna sotsiaal-majandusliku olukorra käsitlemiseks liikmesriigi piirkonnas. Toetuse tingimusi käsitlev dokument sisaldab üksikasjalikku eelarveprojekti ja toetuse eesmärgi: 1) seminari korraldamine ja 2) töövahendite komplekti koostamine, et juhtida piirkonna tööandjate tähelepanu konkreetsetele probleemidele, millega romad kokku puutuvad.

Võttes arvesse tegevuse ulatust ja eesmärki (väikesemahuline tegevus, mille kulude suurust ei saa ühikuhindade standardiseeritud astmiku kaudu hõlpsalt kindlaks määrata) ning toetusesaaja laadi (kohalik vabaühendus), otsustab korraldusamet kasutada kindlasummalise makse tegemise korda.

Kindlasummalise makse summa arvutamiseks vajab korraldusamet mõlema tegevuse üksikasjalikku eelarveprojekti. Pärast eelarveprojekti üle peetud läbirääkimisi kehtestatakse kindlasummaline makse 45 000 euro ulatuses, mis jaguneb kahe projekti vahel: 25 000 eurot seminari jaoks ja 20 000 eurot töövahendite komplekti jaoks.

Kui toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis esitatud nõuded täidetakse (seminar korraldatakse ja töövahendite komplekt koostatakse), loetakse tegevuse lõpetamisel rahastamiskõlblikuks kuluks 45 000 eurot. Toetuse maksmiseks nõutavad tõendavad dokumendid (mis tuleb järgnevalt arhiveerida) tõestavad, et seminar korraldati ja lõplik terviklik töövahendite komplekt koostati.

Kui ellu viiakse ainult üks projekt (näiteks seminar), siis piiratakse toetust selle osaga (25 000 eurot), sõltuvalt sellest, mis on toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis kokku lepitud.

Näide EAFRD kohta. Põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteedikavad (määruse (EL) nr 1305/2013 artikkel 16)

Rühm põllumajandustootjaid, kes sai toetust esmakordseks osalemiseks tunnustatud kvaliteedikavas, tahab korraldada oma toodete jaoks müügiarendustegevust. Korraldusamet arvutab tegevuse kulu kindlasummalise maksena (nt 15 000 eurot vähemalt 50 osalejaga seminari kohta). Põllumajandustootjate rühm peab tõendama tegevuse elluviimist ja osalejate arvu (vähemalt 50).

Näide EMKFi kohta. Tootjaorganisatsioonide tootmis- ja turustamiskavade koostamise toetus

Kindlasummaline makse (mis tehakse kava heakskiitmisel) põhineb varasematel andmetel (tootjaorganisatsioonide hiljuti esitatud andmed töötundide ja muude kulude kohta). Programmi koostamine jagatakse mitmeks tegevuseks, et määrata kindlaks keskmine kulu, mis seejärel korrutatakse kohaldatava abi osakaaluga.

3.4. Tehnilise abi korral kasutatavate ühtsete määrade erijuhtum

3.4.1. Kohaldamisala

Pärast koondmääruse jõustumist kasutas komisjon talle ühissätete määruse artikli 67 lõikega 5a antud uusi volitusi, et määratleda ühtse määra alusel rahastamine seoses korraldusametuse poolt ühele või mitmele toetusesaajale tehnilise abi prioriteetse suuna raames rahastatud tegevuse kulude hüvitamisega. Asjaomane **komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2019/1867** ⁽³⁴⁾ jõustus 9. novembril 2019.

⁽³⁴⁾ Komisjoni 28. augusti 2019. aasta delegeeritud määrus (EL) 2019/1867, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1303/2013 ühtse määra alusel rahastamise kehtestamiseks, https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2019/1867/oj?locale=et.

ESFi, ERFi, Ühtekuuluvusfondi ja EAFRD puhul kehtestati tehnilise abi seotud kulude arvutamise ühtseks määraks 4 % muudest kululiikidest. Euroopa territoriaalse koostöö kohaste ERFi programmide ja EMKFi puhul kehtestati ühtseks määraks 6 %. Neid ühtseid määrasid saab kohaldada ainult programmi muude prioriteetsete suundade kui tehnilise abi seotud tegevuse kuludele, mille suhtes on tehtud juhtimiskontrollid, või EAFRD puhul muude kui tehnilist abi käsitlevate maaelu arengu meetmetega seotud tegevuse kulude põhjal, mille suhtes on tehtud asjakohased halduskontrollid ja mis on deklareeritud alates 16. oktoobril 2019 alanud põllumajanduslikust eelarveaastast või alates mis tahes järgnevast põllumajanduslikust eelarveaastast. Seega jäävad kõnealuse delegeeritud määruse kohaldamisalast välja rakenduskavad, mis koosnevad ainult tehnilisest abist.

Tuleb tähele panna, et kooskõlas dokumendi „Juhised liikmesriikidele juhtimiskontrollide kohta“ (EGESIF 14-0012_02) punktiga 1.7 tähendavad kulud, mida ühtse määra arvutamise alus võib sisaldada, rahastamiskõlblike maksenõuete koguväärtust, isegi kui halduskontroll ei hõlma kõiki arveid, mis võimaldab kontrollida toetusesaaja esitatud hüvitamisaotlust kuluartiklite valimi põhjal.

Ühtset määra võib kohaldada alates 1. juulil 2019 alanud eelarveaastast või EAFRD puhul 16. oktoobril 2019 alanud põllumajanduslikul eelarveaastal või mis tahes järgneval põllumajanduslikul eelarveaastal. Ühtse määra kohaldamiseks ei ole vaja programmi muuta, välja arvatud EAFRD puhul, mil seda teavet tuleb arvestada programmi kõikides järgnevates muudatustes.

Otsuse ühtse määra alusel rahastamise kasutamise kohta teeb liikmesriik. Sellest hoolimata peab see meetod, kui seda kohaldatakse, olema kuni programmi lõpetamiseni ainus tehnilise abi hüvitamise vorm, et vältida topelrahastamise riski⁽³⁵⁾. Seepärast peaksid liikmesriigid teavitama komisjoni oma otsusest seda hüvitamisvormi kasutada, esitades teate koos esimese maksetaotlusega, kus seda ühtset määra kohaldatakse, kui see on asjakohane.

3.4.2. Maksetaotlused ja hüvitamine

Selle ühtse määra kohaldamise alus on kulud, mille suhtes on tehtud juhtimiskontrollid pärast delegeeritud määruse (EL) 2019/1867 jõustumist (st pärast 9. novembrit 2019) ja alates 1. juulil 2019 alanud eelarveaastast. See alus ei hõlma kulusid, mille suhtes on juhtimiskontrollid lõpule viidud enne 9. novembrit 2019. See tähtpäev (9. november 2019) ei ole komisjonile maksetaotluse esitamise kuupäev. EAFRD puhul on selle ühtse määra kohaldamise alus kulud, mille suhtes on tehtud halduskontrollid ja mis on komisjonile deklareeritud alates 16. oktoobril 2019 alanud põllumajanduslikust eelarveaastast või alates mis tahes järgnevast põllumajanduslikust eelarveaastast.

Kui kooskõlas ühissätete määruse artikli 137 lõikega 2 on summad raamatupidamisaruannetest välja jäetud, sest nende hindamine on pooleli, võib need lisada järgmisesse maksetaotlusesse ja hõlmata ühtse määra arvutamise alusesse, kui hinnang on positiivne ja (täiendavad) juhtimiskontrollid tehti pärast 9. novembrit 2019.

Liikmesriigid peavad suutma tõendada, et ühtset määra kohaldatakse ainult nendele tingimustele vastavate kulude suhtes. Seda saab teha korraldusasutuse ja/või makseasutuse IT-süsteemis.

Võib juhtuda, et üks maksetaotlus sisaldab kulusid, mille suhtes tehti juhtimiskontrollid pärast 9. novembrit 2019 (tehnilise abi suhtes ühtse määra kohaldamise alus), ja kulusid, mille juhtimiskontrollid olid selleks kuupäevaks juba lõpule viidud. Struktuurifondide ühises süsteemis SFC selliseid kulusid ei eristata. Liikmesriikide ülesanne on tagada, et ühtset määra kohaldatakse ainult nõuetekohaselt kehtestatud alusel, jälgida maksenõudes sisalduvaid tehnilise abi summasid ja veenduda, et ei esine topelrahastamist. Üks võimalik lahendus on esitada kaks eraldi maksetaotlust, et tagada selge kontrollijalg.

Komisjon hüvitab maksetaotlused, sealhulgas summad, mille korraldusasutus või makseasutus arvutas kehtestatud määra (vastavalt 4 % või 6 %) kohaldades, samamoodi nagu kõik muud maksetaotlused.

Kogu summa võidakse maksta üheleainsale toetusesaajale või jagada see mitme toetusesaaja vahel, sõltuvalt riigi tasandil kehtivast korrast. See ei või aga ületada 4 % (või vastavalt 6 %) piirmäära. Liidu õigusnormide kohaselt ei ole jagamist vaja põhjendada.

Hüvitamismeetodit võib kohaldada ka mitut fondi hõlmavate programmide puhul, isegi kui prioriteet või prioriteetid, millel kulud põhinevad, saavad toetust muust fondist kui tehnilise abi prioriteeti toetavast fondist.

⁽³⁵⁾ EAFRD puhul tuleb metoodikat kohaldada kogu asjaomase eelarveaasta jooksul.

3.4.3. Ühtse määra mõju rakenduskava / maaelu arengu programmi tehnilise abi eraldisele

Delegeeritud määruses (EL) 2019/1867 kehtestatud määra kohaldatakse programmi tehnilise abi eraldise piires. See tähendab, et tehnilise abi hüvitamine ühtse määra alusel ei mõjuta programmides kehtestatud tehnilise abi eraldisi. Sellega seoses peaksid programme haldavad asutused selle otsustamisel, kas tehnilise abi hüvitamine ühtse määra alusel on nende programmi jaoks sobilik, võtma asjakohaselt arvesse nii muude kui tehnilise abi prioriteetide jaoks kasutatavat eraldist, mille põhjal ühtset määra kohaldatakse, kui ka tehnilise abi prioriteedi jaoks kasutatavat eraldist. Seega, kui

- programmis tehnilise abi jaoks eraldatud summa, mida ei ole veel maksetaotlusesse lisatud, on programmi ülejäänud, muu kui tehnilise abiga seotud eraldisest väiksem kui 4 % (või vastavalt 6 %),
- siis hüvitatakse tehnilise abi kulud kuni rakenduskavale eraldatud tehnilise abi kogusummani. Seda eraldist ületavat tehnilist abi ei hüvitata;
- programmis tehnilise abi jaoks eraldatud summa, mida ei ole veel maksetaotlusesse lisatud, on programmi ülejäänud, muu kui tehnilise abiga seotud eraldisest suurem kui 4 % (või vastavalt 6 %),
- ei taga ühtse määra alusel hüvitamine tehnilise abi eraldise täielikku ärakasutamist, sest tehnilise abi kulude hüvitamiseks kasutatakse ainult delegeeritud määruses (EL) 2019/1867 sätestatud ühtset määra (st seda ühtse määra alusel hüvitamise vormi ei saa kombineerida tehnilise abi hüvitamisega tegelike kulude põhjal).

3.4.4. Kontrolljälg ja korrektsioonide mõju

Kohaldatakse ühissätete määruse artikli 125 lõike 4 punkti a ja määruse (EL) nr 1306/2013 artiklit 59. Korraldusasutus või makseasutus (EAFRD puhul) peab tagama, et

- kõigi muude kui tehnilise abi kulude suhtes, mida ühtse määra kohaldamisel arvesse võetakse, on juhtimiskontrollid tehtud pärast 9. novembrit 2019 (EAFRD puhul on kulude suhtes tehtud halduskontrollid) ja et neid ei ole varem komisjonile deklareeritud
- ja et ühtlast määra kohaldatakse õigesti.

EAFRD puhul tuleks kontrollida alati tehnilise abi saaja rahastamiskõlblikkust määruse (EL) nr 809/2014 artikli 48 lõike 2 punkti a alusel, et tagada ka vastavus määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 51 lõike 2 teisele lõigule.

Juhtimiskontrollide ja audititega ei kontrollita selle meetodi kohaselt hüvitatavaid kulusid, mida toetusesaajad on tegevuse elluviimisel kandnud või maksnud.

Selleks et korraldusasutused saaksid jälgida, kas tehnilist abi rakendatakse kooskõlas programmi eeskirjadega ja kas see vastab programminäitajatele, lisatakse rakendamise aastaaruannetesse jätkuvalt teave tehnilise abi rakendamise kohta, mida võidakse arutada seirekomisjonides.

Ühtse määra arvutamise aluseks olevate kulude vähendamine finantskorrektsioonide kohaldamise tagajärjel mõjutab ühtse määra arvutamist, mille tulemusel vähendatakse proportsionaalselt toetust tehnilise abi jaoks.

PEATÜKK 4

Lihtsustatud kuluvõimaluste kehtestamine

Ühissätete määruse artikli 67 lõikes 5 on sätestatud lihtsustatud kulude arvutamiseks mitu meetodit, millest mõni põhineb statistilistel või varasematel andmetel ja teised toetusesaajate andmetel või määruses sisalduvatel elementidel. Pärast ühissätete määruse muutmist koondmäärusega nähti Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide jaoks lihtsustatud kuluvõimaluste kehtestamiseks ette uus võimalus – eelarveprojekt. See meetod põhineb ESFi määruse artikli 14 lõikel 3, millega juba enne koondmääruse jõustumist lubati korraldusasutustel kehtestada lihtsustatud kuluvõimalused iga juhtumi puhul eraldi (ESFist toetatava individuaalse tegevuse kohta), lähtudes eelarveprojektist⁽³⁶⁾.

Tähtis on tagada, et lihtsustatud kuluvõimaluste kehtestamisel kohaldatud meetodika dokumenteeritaks nõuetekohaselt.

⁽³⁶⁾ Seda võimalust sai kasutada tegevuse puhul, millele antav avaliku sektori toetus ei ületanud 100 000 eurot.

4.1. Lihtsustatud kuluvõimalused peavad olema eelnevalt kindlaks määratud ⁽³⁷⁾

Kooskõlas ühissätete määruse artikli 125 lõike 3 punktiga c peab korraldusasutus tagama, et toetusesaajale esitatakse dokument, milles on täpsustatud igale tegevusele toetuse andmise tingimused. Selles dokumendis tuleb toetusesaajaid teavitada deklareeritud kulude põhjendamise täpsetest nõuetest ja konkreetsest väljundist või tulemusest, mis tuleb saavutada.

Seega tuleb lihtsustatud kuluvõimalused eelnevalt kindlaks määrata. Nagu on märgitud ühissätete määruse artikli 67 lõikes 6, tuleb lihtsustatud kuluvõimaluste kehtestamisel kohaldatav meetod esitada **hiljemalt toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis**. Asjakohased meetodid ja tingimused tuleks lisada programmi rahastamiskõlblikkuse eeskirjadesse.

Lihtsustatud kuluvõimalused tuleb eelnevalt kindlaks määrata ja nende kasutamist tuleb mainida potentsiaalsetele toetusesaajatele suunatud konkursikutsetes, et tagada läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtte järgimine. Peale selle tuleks vältida nende tagasiulatuvat kohaldamist tegevuste puhul, mida juba viiakse ellu tegelike kulude alusel, sest sel juhul ei pruugi olla tagatud toetusesaajate võrdne kohtlemine.

Kui ühikuhindade standardiseeritud astmik ja ühtne määr või summa (kindlasummaliste maksete korral) on kehtestatud, ei saa neid summasid tegevuse elluviimise jooksul või pärast seda enam muuta, et kompenseerida kulude suurenemist või olemasoleva eelarve alakasutamist, välja arvatud juhul, kui aja jooksul kohandamist on konkursikutsetes ⁽³⁸⁾ selgelt nimetatud (nt mitmeaastase tegevuse puhul võidakse ette näha aja jooksul kohandamine seoses inflatsiooniga).

Erandkorras on mitmeaastase tegevuse puhul võimalik pärast tegevuse esimese osa elluviimist teha tasaarvestus ja kui tegevuse vastavad meetmed on ellu viidud, võib seejärel tegevuse ülejäänud osa/perioodi jaoks võtta kasutusele ühtse määra alusel rahastamise, ühikuhindade standardiseeritud astmiku või kindlasummaliste maksete võimalus. Sellisel juhul peab tegelike kulude deklareerimise periood olema selgelt eristatud perioodist, mil kulud deklareeritakse lihtsustatud kuluvõimaluste alusel, et vältida projektikulude topeltdeklareerimist.

4.2. Aus, õiglane ja tõendatav arvutusmeetod ⁽³⁹⁾

4.2.1. Üldpõhimõtted

4.2.1.1. See peab olema aus

Arvutus peab olema mõistlik, st põhinema tegelikkusel, mitte olema liialdatud ega äärmuslik. Kui teatav ühikuhindade standardiseeritud astmik on varem jäänud ühe ja kahe euro vahele, siis ei eelda komisjon, et esitatakse seitsmeeeurone astmik. Sellest seisukohast on ühikuhinna, ühtse määra või kindlasummalise makse kindlaksmääramiseks kasutatav meetod väga tähtis. Korraldusasutus peab suutma oma valikuid selgitada ja põhjendada. Ideaalse ausa arvutusmeetodi puhul saab määrased kohandada eritingimuste või -vajadustega. Näiteks võib projekti elluviimine ääreoolses piirkonnas olla suuremate transpordikulude tõttu kulukam kui riigi keskel asuvas piirkonnas ning seda asjaolu tuleks nendes kahes piirkonnas sarnastele projektidele makstava kindlasummalise makse või määra kindlaksmääramisel arvesse võtta.

4.2.1.2. See peab olema õiglane

Termin „õiglane“ tähendab peamiselt seda, et vältida tuleb mõne toetusesaaja või tegevuse eelistamist teistele. Ühikuhindade standardiseeritud astmiku, kindlasummalise makse või ühtse määra arvutamisel tuleb tagada toetusesaajate ja/või tegevuste võrdne kohtlemine. Kõik erinevused summades või määrades peavad olema objektiivselt põhjendatud, st põhinema toetusesaaja või tegevuse objektiivsetel tunnustel.

4.2.1.3. See peab olema tõendatav

Ühtsed määrad, ühikuhindade standardiseeritud astmikud ja kindlasummalised maksed tuleb kindlaks määrata kontrollitavate dokumentaalsete tõendite põhjal ⁽⁴⁰⁾. Korraldusasutus peab suutma tõendada, mille alusel lihtsustatud kuluvõimalus on kehtestatud. Väga oluline on tagada usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte järgimine.

Asutus, kes kehtestab lihtsustatud kuluvõimaluse meetodi, peab dokumenteerima vähemalt järgmise:

— arvutusmeetodi kirjeldus, sealhulgas arvutuskäigu peamised sammud;

— analüüsiks ja arvutusteks kasutatud andmete allikad, sealhulgas hinnang andmete asjakohasuse kohta kavandatava tegevuse jaoks ja hinnang andmete kvaliteedi kohta;

⁽³⁷⁾ Ühissätete määruse artikli 67 lõige 6.

⁽³⁸⁾ Toetuse puhul, mida ei anta projektikonkursside kaudu, tuleb see ära märkida toetuse metoodikat käsitlevas üldises dokumendis.

⁽³⁹⁾ Ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punkt a.

⁽⁴⁰⁾ Ei ole tähtis, millal meetod ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punkti a kohaselt kehtestati; kui seda juba kasutatakse, siis peab see olema auditeeritav.

— arvutus ise, millega lihtsustatud kuluvõimaluse väärtus kindlaks määratakse.

4.2.2. Meetodite kasutamine praktikas

Ühissätete määrukses on täpsustatud mitu võimalust, mis vastavad aususe, õigluse ja tõendatavuse kriteeriumidele.

4.2.2.1. Statistiliste andmete, eksperdihinnangu või muu objektiivse teabe kasutamine (artikli 67 lõike 5 punkti a alapunkti i)

- Statistilisi andmeid võib saada riikide statistikaametilt, Eurostatilt või muudest usaldusväärsetest allikatest.
- Veel üks statistiliste andmete laialdaselt kasutatav allikas on varasemate andmete (nii Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest kui ka muudest allikatest rahastatud projekte või tegevusi käsitlevate andmete) statistiline analüüs.
- Muu objektiivne teave võib olla näiteks järgmine:
 - uuringud, turu-uuringud jne (vaja tagada nõuetekohane dokumentatsioon);
 - liikmesriikides reisikulude hüvitamiseks kasutatavad määrad;
 - riiklikul/piirkondlikul tasandil kehtestatud määrad (nt koolilõuna hind);
 - riiklikus töölepingus kehtestatud tunnitasad;
 - andmed samaväärse töö tasustamise kohta.
- Eksperdihinnang põhineb konkreetsel kriteeriumide kogumil ja/või eriteadmistel, mis on saadud teatavas teadmistevaldkonnas, rakendus- või tootevaldkonnas, teatavas teadusharus, tööstusharus jne. See peab olema põhjalikult dokumenteeritud ja vastama iga juhtumi konkreetsetele asjaoludele. Ühissätete määrukses ei ole eksperdihinnangut määratletud. Korraldusasutus peab täpsustama nõuded, mille alusel saab hinnangut eksperdihinnanguna kasutada, ja tagama huvide konflikti puudumise.
- Riiklikes õigusnormides kehtestatud maksimumväärtusi, nagu künnised või piirmäärad, ei saa ühissätete määrukses artikli 67 lõike 5 punkti a kohase meetodi kehtestamisel (või eelarveprojekti koostamisel, vt punkt 4.3) põhimõtteliselt kasutada, välja arvatud juhul, kui suudetakse tõendada, et need kajastavad õiglast väärtust.

Nende meetodikate abil saadud tulemusi võib kohaldada tegevuste ja toetusesaajate rühma suhtes.

4.2.2.2. Individuaalset toetusesaajat käsitlevate andmete kasutamine⁽⁴¹⁾ (ühissätete määrukses artikli 67 lõike 5 punkti a alapunktid ii ja iii)

Allpool tutvustatud meetodikaid kohaldatakse individuaalsete toetusesaajate suhtes. Võttes aga arvesse toetusesaajapõhiste andmete kasutamisega seotud nõudeid, kujutavad need meetodikad endast lihtsustust selliste toetusesaajate jaoks, kes viivad programmitöö perioodil ellu palju projekte.

a) Individuaalse toetusesaaja varasemat tegevust käsitlevad tõendatud andmed

Selle meetodi puhul kogutakse toetusesaajalt tema varasema tegevusega seotud raamatupidamisandmeid kindlaksmääratud lihtsustatud kuluvõimalusega hõlmatud rahastamiskõlblikes kulukategooriates kantud tegelike kulude kohta. Vajaduse korral peaksid need andmed hõlmama ainult seda toetusesaaja kuluüksust või osakonda, mis on tegevusega seotud. See eeldab analüütilise raamatupidamissüsteemi olemasolu toetusesaaja tasandil. Lisaks eeldab see seda, et kõik rahastamiskõlbmatud kulud jäetakse kõikidest lihtsustatud kuluvõimalusi toetavatest arvutustest välja.

Kui korraldusasutus otsustab seda meetodit kasutada, siis peaks ta kirjeldama järgmist:

- hõlmatud kulukategooriad;
- kasutatud arvutusmeetod;
- vajalike aegriidade pikkus: vajalikud on **vähemalt kolme aasta** raamatupidamisandmed, et teha kindlaks kõik võimalikud erandolukorrad, mis konkreetsel aastal tegelikke kulusid mõjutasid, ning kulusummade suundumused. Kolmeaastast võrdlusperioodi tuleks kasutada eesmärgiga võtta arvesse aastasi kõikumisi. Kui korraldusasutus suudab aga tõendada, et lühema ajavahemiku kui kolme aasta andmete kasutamine on põhjendatud, siis võib see olla vastuvõetav. Näiteks kui loodud on uus programm ja kättesaadavad on ainult kahe aasta andmed, siis võib see olla piisav; kui kolme aastat käsitlevad andmed puuduvad, siis võib sõltuvalt juhtumi eripärast kasutada kahe aasta andmeid. Seda tuleb siiski hinnata igal juhtumi puhul eraldi;

⁽⁴¹⁾ Käesolevas punktis käsitletud meetodid on sätestatud ühissätete määrukses artikli 67 lõike 5 punkti a alapunktides ii ja iii. ESFi määrukses artikli 14 lõikes 3 (enne koondmäärust) ja ühissätete määrukses artikli 67 lõike 5 punktis aa osutatud eelarveprojekt nende nõuete alla ei kuulu.

- kohaldatav võrdlussumma, näiteks võrdlusperioodi keskmised kulud või viimastel aastatel dokumenteeritud kulud;
- vajaduse korral kohandused, mis on vajalikud võrdlussumma ajakohastamiseks. Kasutada võib kohandusi, et ajakohastada varasemate aastate kulusid praeguste hindadega.

b) Individuaalse toetusesaaja tavapäraste kuluarvestustavade rakendamine

Tavapärased arvestustavad on need, mida toetusesaaja kasutab kogu oma hariliku igapäevase tegevuse ja kõikide rahaliste vahendite (sh nende, mis ei ole seotud ELi toetusega) arvestamiseks. Sellised meetodid peavad olema kooskõlas riiklike raamatupidamiseskirjade ja -standarditega. Kasutamise pikkus ei ole oluline. Arvestusmeetod ei ole tavapärane, kui seda on kohandatud kindla tegevuse või tegevuste rühma, näiteks ELi toetust saavate tegevuste jaoks, ning erineb muudel juhtudel kasutatava(te)st arvestustava(de)st.

Oluline on eristada tegelikke kulusid ja neid kulusid, mis määratakse kindlaks vastavalt individuaalse toetusesaaja tavapärastele kuluarvestustavadele.

Seega tähendavad tegelikud kulud tegevuse kestuse kohta võimalikult täpselt arvatud kulusid (toetusesaaja tegelikult kantud kulud). Näiteks tunnipõhise personalikulu puhul on vastuvõetav standardtundide kasutamine nimetajana (vt nt 1 720 tundi punktis 3.2.2), kuid tegelike kulude arvutamisel on lugejaks rahastamiskõlblikud personalikulud kokku iga konkreetse tegevusse kaasatud isiku kohta.

Toetusesaaja kuluarvestustavadel põhineva tunnipõhise kulu võib arvutada suurema hulga töötajate töötasukulude keskmise alusel. Harilikult on selleks keskmiseks teatav palgaaste või mõni sarnane näitaja, mis korreleerub tööjõukulude brutosummaga, aga võrdlus võib olla ka (tegevusega seotud) kuluüksuse või osakonnaga, kus tööjõukulude brutosumma võib suurema töötajate rühma lõikes märgatavalt erineda.

Et tagada toetusesaajate võrdne kohtlemine ja see, et toetusest ei rahastata rahastamiskõlbmatuid kulusid, tuleb seega toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis, millega lubatakse toetusesaajatel oma kuluarvestustavasid kasutada, sätestada miinimumnõuded. Nende miinimumnõuete eesmärk on tagada, et kuluarvestustavade tulemuseks on teoreetiliselt ja praktiliselt aus ja õiglane süsteem. See eeldab vastuvõetava analüütilise raamatupidamissüsteemi olemasolu toetusesaaja tasandil. Lisaks eeldab see seda, et kõik rahastamiskõlbmatud kulud jäetakse arvutusest välja.

c) Individuaalse toetusesaaja põhiste andmete kasutamise ühised nõuded

Korraldusasutus peab kontrollima individuaalse toetusesaaja põhiseid andmeid iga juhtumi puhul eraldi. Seda tuleb teha hiljemalt toetusesaajale antava toetuse tingimusi käsitleva dokumendi koostamise ajal. Sõltuvalt kindlusest, mille korraldusasutus on toetusesaaja sisese juhtimis- ja kontrollisüsteemi põhjal saanud, võib osutada vajalikuks, et välisaudiitor või avaliku sektori asutuste puhul pädev ja sõltumatu peaarvupidaja kinnitab toetusesaajapõhiseid andmeid eesmärgiga tagada korraldusasutuse kasutatavate võrdlusandmete usaldusväärsus. Varasemat tegevust käsitlevaid andmeid võidakse kinnitada kohustusliku või lepingulise auditi osana. Kõik sellisel viisil tehtud kinnitamisest eeldavad välisaudiitorilt või sõltumatult peaarvupidajalt põhjalikke teadmisi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide määruste kohta näiteks seoses kontrollijälje, seotud kulude rahastamiskõlblikkuse ja kohaldatava õigusega. Seepärast võidakse paluda auditeerimisasutusel seda protsessi toetada.

Näiteks kui riski, et kasutatud varasemates raamatupidamisandmetes esineb vigu või õigusnormide rikkumisi, peetakse väikeseks, võib arvutusmeetod põhineda andmetel, mida audiitor ei ole eelnevalt kinnitanud. Korraldusasutus peab suutma objektiivsel viisil tõendada, et risk on tõepoolest väike, ja põhjendada, miks ta leiab, et toetusesaaja raamatupidamissüsteem on usaldusväärne, täielik ja täpne.

4.3. Eelarveprojekt

Nagu on sätestatud ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punktis a alates koondmääruse jõustumisest ja kuni koondmääruse jõustumiseni kehtinud ESFi määruse versiooni artikli 14 lõikes 3, on alternatiivne võimalus lihtsustatud kuluvõimaluste kehtestamiseks eelarveprojekt. **Korraldusasutus või Euroopa territoriaalse koostöö programmide seirekomisjon võib kasutada eelarveprojekti, et kehtestada toetusesaajate kulude hüvitamiseks ühikuhinnad, kindlasummalised maksed või ühtsed määrad.**

Korraldusasutus peab kehtestama selle võimaluse iga juhtumi puhul eraldi ja eelnevalt kokku leppima tegevuse korral, millele antav avaliku sektori toetus ei ületa 100 000 eurot. Seda summat tuleb käsitada maksimaalse avaliku sektori toetusena, mida toetusesaajale kogu tegevuse eest makstakse, nagu on täpsustatud toetusesaajale antava toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis.

Selle võimaluse eesmärk on hõlbustada lihtsustatud kuluvõimaluste kohustusliku kasutamise rakendamist väikesemahuliste tegevuste puhul (vt ka ühissätete määruse artikli 67 lõige 2a). See meetod võimaldab arvutada teatavad lihtsustatud kulud juhul, kui tegevus on väga spetsiifiline. Eelarveprojekti kasutatakse kõnealuse tegevuse või projektiga seotud konkreetsete lihtsustatud kuluvõimaluste arvutamiseks. Korraldusasutus peab eelarvet sisaldava dokumendi arhiveerima töendava dokumendina, millega kasutatud lihtsustatud kuluvõimalusi põhjendada. Tegevuse või projekti juhtimiskontroll põhineb üksnes kohaldatud lihtsustatud kuluvõimaluste liigil, mitte eelarvel endal.

Korraldusasutus peaks eelarvet eelnevalt hindama samadel alustel, mida kasutatakse eelarve hindamiseks tegelike kulude kasutamise korral. Sellega seoses soovitatakse korraldusasutustel tungivalt kehtestada parameetrid või maksimaalsed kulutasemed, millega saab vähemalt kõige olulisemaid eelarves sisalduvaid kulusid võrrelda. Selliste parameetrite või maksimaalsete kulutasemete puudumise korral on korraldusasutusel keeruline tagada võrdset kohtlemist ja usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte järgimist. Korraldusasutus ei pea eelarve hindamisel võrdlema potentsiaalse toetusesaaja väljapakutud üksikasjalikku eelarveprojekti võrreldava tegevusega, kuigi seda soovitatakse teha.

Samuti võib korraldusasutus kehtestada minimaalsed võrdlusalused eeldatavate tulemuste kvaliteedi kohta.

Korraldusasutus peaks oma hinnangut eelarveprojekti ja sellega seotud töendavate dokumentide kohta töendama ja selle arhiveerima. Eelarveprojekt ei ole osa korraldusasutuse ja toetusesaaja vahelisest dokumendist, milles käsitletakse toetuse tingimusi (toetusleping).

Kui sama toetusesaajat toetatakse mitmel korral, siis soovitatakse võrrelda üksikasjalikku eelarveprojekti eelnevalt toetatud tegevusega.

Näide eelarveprojekti kasutamise kohta. Toetusesaaja kavatses korraldada 50 osalejaga seminari uute rakendusvahendite tutvustamiseks.

Personal kulutab aega ürituse kavandamisele ja korraldamisele, renditakse ruumid, osa esinejaid tuleb välismaalt ja avaldada tuleb ürituse protokoll. Tekib ka kaudseid kulusid seoses töötajate (raamatupidamiskulud, direktor jne), elektri, telefoniarvete, IT-toega jne.

Eelarveprojekt on järgmine ⁽⁴²⁾.

Otsesed kulud kokku	45 000	Kaudsed kulud kokku	7 000
Otsesed personalikulud	30 000	Kaudsed personalikulud	4 000
Ruumide rent	4 000	Elekter, telefon	3 000
Reisikulud	5 000		
Toitlustus	1 000		
Teave/reklaam	5 000		

Korraldusasutus ja toetusesaaja on seda eelarveprojekti arutanud ja selles kokku leppinud. Lihtsustatud kuluvõimaluste arvutamisel lähtutakse nendest andmetest.

Korraldusasutus võib otsustada arvutada toetuse ühikuhinna põhjal, lähtudes seminaril osalejate arvust: ühikuhind = 52 000 eurot / 50 = 1 040 eurot / osaleja.

Korraldusasutuse ja toetusesaaja koostatud dokumendis, milles käsitletakse toetuse tingimusi, tuleb täpsustada ühikuhindade standardiseeritud astmiku määratlus (mida tähendab osaleja), osalejate maksimaalne (minimaalne) arv, kuidas seda tuleks põhjendada ja ühikuhind (1 040 eurot).

Peale selle võib eelarveprojekti asjaomaste kulukategooriate kehtestamiseks kohaldada ühissätete määruse artiklites 68, 68a ja 68b sätestatud ühtseid määrasid.

⁽⁴²⁾ See eelarveprojekt on üksnes illustreeriv. Seda ei tuleks käsitada piisavalt üksikasjaliku eelarveprojektina.

Toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis osutatakse ESFi määruse artikli 14 lõikele 3 (enne koondmääruse jõustumist allkirjastatud toetuslepingute puhul) või ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punktile aa (pärast määruse jõustumist allkirjastatud toetuslepingute puhul).

Näide EAFRD kohta. Eelarveprojekti kasutamine programmi LEADER puhul

Kohalik tegevusrühm valib välja vabaihenduse esitatud biomajanduse projekti, mille eesmärk on kasutada puidujäätmekogukondlikes hoonetes energia tootmiseks.

Toetus hõlmab järgmisi meetmeid: 1) teadlikkuse suurendamine (näiteks kohtumised, reklaammaterjal), 2) teostatavusuuring, 3) katseprojekt, sealhulgas biogaasiseadmesse investeerimine, ja 4) projekti koordineerimine.

Võttes arvesse tegevuse laadi (integreeritud projekt, mis hõlmab mitmesuguseid meetmeid, mille kulude suurust ei saa ühikuhindade standardiseeritud astmiku kaudu hõlpsalt määrata), otsustab kohalik tegevusrühm kasutada kindlasummalise makse tegemise korda. Kindlasummalise makse summa arvutamiseks kontrollib kohalik tegevusrühm üksikasjalikku eelarveprojekti, mille vabaihendus koos oma taotlusega esitas. Eelarveprojekti on esitatud kõikide projekti nelja meetme elluviimiseks vajalike kulukategooriate hinnangulised kulud. Kohalik tegevusrühm hindab kasutatavate meetodite alusel (nt võrdlus programmi või toetusesaaja varasemat tegevust käsitlevate varasemate andmetega, turu-uuring, kohaliku tegevusrühma eksperdi hinnang) nende summade (või koondsummade) mõistlikkust ja kohandab neid vajaduse korral enne kindlasummalise makse (käesolevas näites 45 000 eurot) kehtestamist. Kohalik tegevusrühm võib otsustada lisada vahe-eesmärgi ja jagada makse seega kaheks: 25 000 eurot teadlikkuse suurendamise ja uuringuga seotud meetmete ning 20 000 eurot katseprojekti eest.

Toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis tuleks selgelt nimetada kummagi makse jaoks nõutavad meetmed ja tõendavad dokumendid (nt osalejate nimekirjad, uuringu tulemused, biogaasiseadme foto jne). Kui neid nõudeid täidetakse, käsitatakse 45 000 eurot projekti lõppedes rahastamiskõlblike kuludena. Toetuse maksmiseks nõutavad tõendavad dokumendid (mis tuleb järgnevalt arhiveerida) on tõendid teadlikkuse suurendamise meetmete, uuringu ja katseprojekti elluviimise kohta.

Kui ellu viiakse ainult üks projekti etapp (näiteks teadlikkuse suurendamine ja uuring), siis piiratakse toetust selle osaga (25 000 eurot), sõltuvalt sellest, mis on toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis kokku lepitud.

4.3.1. Eelarveprojekti kasutamine ühikuhindade, kindlasummaliste maksete ja ühtsete määrade kehtestamise meetodina muude fondide poolt enne koondmääruse jõustumist

Enne koondmääruse jõustumist oli eelarveprojekti kasutamine kui erimeetod ette nähtud üksnes ESFi puhul seoses tegevustega, millele antav avaliku sektori toetus ei ületanud 100 000 eurot (ESFi määruse artikli 14 lõige 3).

Ent ka teised Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid said kasutada eelarveprojekti oma lihtsustatud kuluvõimaluste põhjendusena, kui eelarveprojekti käsitati objektiivse teabena ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punkti a alapunkti i tähenduses ja kui täidetud olid asjakohased fondispetsiifilised eeskirjad.

Koondmääruse jõustumisega on eelarveprojekti kasutamine nüüd meetodina sätestatud artikli 67 lõike 5 punktis aa kõikide Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide raames elluviidavate tegevuste puhul, millele antav **avaliku sektori toetus ei ületa 100 000 eurot**.

4.4. Muude valdkondade ühikuhindade standardiseeritud astmike, kindlasummaliste maksete ja ühtsete määrade kasutamine

Muud liidu poliitikavaldkonnad

Ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punkt b

Selle meetodi peamine eesmärk on ühtlustada liidu poliitikavaldkondade eeskirju. Soovitakse selgitada, et kui komisjon on juba mõnes ELi poliitikavaldkonnas teatavat liiki toetusesaaja ja tegevuse jaoks lihtsustatud kulud välja töötanud, siis ei ole liikmesriikidel vaja seda tööd Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide poliitika alusel dubleerida ning nad võivad seda muude poliitikavaldkondade kohast lihtsustatud kuluvõimaluste meetodit ja selle tulemusi taaskasutada.

Sarnase tegevuse ja sarnaste toetusesaajate puhul võib kasutada kõiki muudes liidu poliitikavaldkondades kohaldatavaid meetodeid. Vastuvõetavad ei ole meetodid, mida varem kasutati, kuid mille kasutamine on lõpetatud. Kui muude liidu poliitikavaldkondade kohast meetodit programmitöö perioodil muudetakse, siis tuleks sama muudatust kohaldada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide projektide suhtes, mis on välja valitud pärast muudatust.

Olemasoleva ELi meetodi kasutamise korral peab korraldusasutus tagama ja dokumenteerima, et

- taaskasutatakse meetodit tervikuna (näiteks otseste / kaudsete kulude kindlaksmääramine, rahastamiskõblikud kulud, kohaldamisala ja ajakohastused), mitte ainult selle tulemust (X % määr);
- meetodit kohaldatakse sarnast liiki tegevuse ja toetusesaajate suhtes;
- lisatud on viide muudes ELi poliitikavaldkondades kasutatavale meetodile.

Ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punkt c

Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 480/2014⁽⁴³⁾ artiklites 20 ja 21 on sätestatud lisaeeskirjad muudes liidu poliitikavaldkondades kohaldatavatel meetoditel põhinevate ühtsete määrade kasutamise kohta kaudsete kulude arvutamiseks ja määratletud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide puhul nende kohaldamise ulatus ühissätete määruse alusel.

- Seoses teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas elluviidavate tegevustega on delegeeritud määruses määratletud tegevused, mille suhtes võib kohaldada kaudsete kulude puhul kasutatavat 25 % ühtset määra, mis on ette nähtud programmi „Horisont 2020“ raames⁽⁴⁴⁾. See tähendab seda, et kohaldada tuleb kõiki programmi „Horisont 2020“ ühtse määra kohaldamise metoodika asjakohaseid elemente. Alltöövõtuga seotud otsesed kulud ja kulud seoses kolmandate isikute poolt kättesaadavaks tehtud vahenditega, mida ei kasutata toetusesaaja valdustes, samuti rahaline toetus kolmandatele isikutele tuleb jätta välja kuludest, mille alusel määra rahastamiskõblike summade arvutamiseks kohaldatakse (jäetakse välja 1. liigi kuludest). Kuna programmi „Horisont 2020“ jaoks kehtestatud ühtne määr on 25 % (mitte kuni 25 %), siis ei ole korraldusasutusel ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punkti c alusel võimalik kohaldada 25 %st madalamat (ega kõrgemat) määra.
- Delegeeritud määruses on loetletud ka tegevused, mis sarnanevad programmi LIFE kohaste tegevustega, mille puhul saab kasutada määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 artikli 124 lõikes 4 sätestatud ühtset määra 7 % otsestest kuludest⁽⁴⁵⁾.

Mõlemal juhul tuleb toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis viidata delegeeritud määrusele ja asjaomasele artiklile. Peale selle võib ühissätete määruse artikli 68 punkti c alusel kasutada lihtsustatud kuluvõimaluste kohaldamise alusena ka muid liidu poliitikavaldkondi, millele ei ole delegeeritud määruses osutatud.

Täielikult liikmesriikide rahastatavad toetuseskeemid⁽⁴⁶⁾

Põhimõte on sama mis liidu poliitikavaldkondade korral kasutatavate võimaluste puhul (vt eespool). Liidu poliitikavaldkondade meetodite kasutamise asemel kohaldatakse aga riiklikke lihtsustatud kuluvõimaluste meetodeid. Riiklike toetuskavade alusel kasutatavaid lihtsustatud kuluvõimalusi (nagu stipendiumid, päevaraha) saab kasutada ilma täiendavate arvutusteta. Kasutatud riiklikke meetodeid ei auditeerita; auditites hinnatakse ainult seda, kas valitud meetod on põhjendatud ja kuidas seda kohaldatakse.

Kõiki kohaldatavaid riiklikke meetodeid võib kasutada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest rahastatavate sarnaste tegevuste ja toetusesaajate korral, **tingimusel et neid meetodeid kasutatakse ka täielikult riiklikest vahenditest rahastatava tegevuse puhul**. Näiteks võib riiklikuks kavaks pidada praktikat toetavat tegevust, mida rahastatakse täielikult riiklikest/piirkondlikest vahenditest.

Kui meetodit programmitöö perioodil muudetakse, siis tuleks sama muudatust kohaldada ka Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide projektide suhtes, kui need on **välja valitud** pärast muudatust algatatud projektikonkursside alusel.

Peale selle ei või kohaldada riiklikke meetodeid, mille kasutamine on lõpetatud. Kui meetodit programmitöö perioodil muudetakse või selle kasutamine lõpetatakse, siis tuleks sama muudatust kohaldada ka Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide projektide suhtes, kui need on **välja valitud** pärast muudatust / kasutamise lõpetamist algatatud projektikonkursside alusel. Kui aga meetodi kasutamine programmitöö perioodil lõpetatakse, siis võib seda kohaldada üksnes nende Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide projektide suhtes, mis on **välja valitud** enne kasutamise lõpetamist algatatud projektikonkursside alusel.

Kasutada võib ka piirkondlikke või muid kohalikke arvutusmeetodeid, kuid tavaliselt tuleb neid kohaldada sellel geograafilisel alal, kus need on kasutusel.

Olemasoleva riikliku meetodi taaskasutamise korral peab korraldusasutus tagama ja dokumenteerima sama teabe, mida nõutakse ELi meetodi taaskasutamisel:

- taaskasutatakse meetodit tervikuna (näiteks rahastamiskõblikud kulud ja kohaldamisala, kui see on asjakohane), mitte ainult selle tulemust (X euro suurune kindlasummaline makse);

⁽⁴³⁾ Komisjoni 3. märtsi 2014. aasta delegeeritud määrus (EL) nr 480/2014, millega täiendatakse määrust (EL) nr 1303/2013 (ELT L 138, 13.5.2014, lk 5).

⁽⁴⁴⁾ Määruse (EL) nr 1290/2013 (millega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Horisont 2020“ aastateks 2014–2020 osalemis- ja levitamiseeskirjad) artikli 29 lõige 1.

⁽⁴⁵⁾ Määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 artikkel 124 on asendatud koondmääruse artikliga 181:

6. Vastutav eelarvevahendite käsutaja võib lubada rahastada või kohustada rahastama toetusesaaja kaudseid kulusid ühtse määra alusel kuni 7 % ulatuses meetme rahastamiskõblike otseste kulude kogusummast. Komisjon võib põhjendatud otsusega anda loa tõsta ühtse määra alusel rahastamise osakaalu. (...)

⁽⁴⁶⁾ Ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punkt c.

- tavaliselt kohaldatakse seda samal või väiksemal geograafilisel alal (seega, kui meetodit kohaldatakse ainult ühes piirkonnas, saab seda taaskasutada samas piirkonnas, aga mitte asjaomase liikmesriigi mõnes teises piirkonnas, kus seda riiklikku meetodit ei kohaldata);
- meetodit kohaldatakse sarnast liiki tegevuse ja toetusesaajate suhtes;
- lisatud on viide meetodile ja tõendus selle kohta, et seda meetodit kasutatakse riiklikest vahenditest rahastatava tegevuse puhul.

Perioodi 2007–2013 ühtsed määrad

Perioodil 2014–2020 võib jätkata perioodil 2007–2013 kaudsete kulude arvutamiseks kehtestatud ühtsete määrade kohaldamist, mida komisjoni talitused on hinnanud ja mille nad on heaks kiitnud. Kui praegustes ESFi või ERFi programmides kasutatakse sama süsteemi ning jätkatakse sama liiki tegevuse toetamist samal geograafilisel alal, siis on komisjoni talitused seisukohal, et perioodiks 2007–2013 asjaomase peadirektoraadi allkirjastatud kirja teel antud eelnev heakskiit kehtib ka perioodil 2014–2020. Heakskiidetud metoodika mis tahes muudatuste ees vastutab liikmesriik.

Kuidas hinnata, kas tegevuse ja toetusesaajate liigid on sarnased?

Ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punktidega b ja c nähakse liikmesriikidele ette võimalus taaskasutada olemasolevaid arvutusmeetodeid ning vastavaid ühikuhindu, kindlasummalisi makseid ja ühtseid määrasid, mida kohaldatakse sarnast liiki tegevuse ja toetusesaajate suhtes. Ühissätete määruses ei ole märgitud, mida tegevuse ja/või toetusesaajate sarnasuse all mõistetakse. Korraldusametuse ülesanne on hinnata, kas sarnasuse tingimus on konkreetse juhtumi puhul täidetud. Näiteks võib asjaomase tegevuse ja toetusesaajaga sarnaseks pidada tegevust ja selle toetusesaajat, mis juba on mõne kava alusel rahastamiskõlblikud, ning taaskasutada asjaomase tegevuse jaoks selle kava arvutusmeetodit ja vastavaid ühikuhindu / ühtseid määrasid / kindlasummalisi makseid. Üldpõhimõttena tuleb arvesse võtta kõiki meetodi elemente, mis võivad ühikuhinda / kindlasummalist makset / ühtset määra mõjutada. Iga juhtumit on vaja eraldi uurida.

4.5. Ühissätete määruse või fondispetsiifiliste eeskirjadega kehtestatud määrade kasutamine

Ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punkt d

Ühissätete määruses ja fondispetsiifilistes määrustes on täpsustatud mitu konkreetset ühtset määra. Eesmärk on tagada õiguskindlus ja vähendada esialgset töökoormust või kättesaadavate andmete vajadust seoses ühtsel määral põhineva süsteemi kehtestamisega, sest kohaldatavate määrade kindlaksmääramiseks ei nõuta arvutuste tegemist. Sellised meetodid ei sobi aga igat liiki tegevuse jaoks.

Ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punkti b alusel kehtestatud ühtne määr, mida viie Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondi suhtes kohaldatakse, on ülemmäär. Liikmesriigid võivad kasutada seda või madalamat määra, ilma et nad peaksid tegema eriarvutusi. Kui aga korraldusametuse otsustab kõigi projektikonkursi toetusesaajate suhtes sama määra mitte kohaldada, peab ta suutma tõendada, et järgitud on võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtteid.

4.6. Ühtsete määrade, kindlasummaliste maksete ja ühikuhindade standardiseeritud astmike kohandamine aja jooksul

Ühissätete määruse artikkel 67 ei sisalda ühtegi sätet lihtsustatud kuluvõimaluste kohandamise kohta. Seega ei ole kohandamine kohustuslik. Korraldusametuse soovitatatakse aga kohandada lihtsustatud kuluvõimalusi uue projektikonkursi algatamisel või teha seda perioodiliselt, et võtta arvesse indekseerimist või majanduslikke muutusi, näiteks energiakulude, palgataseme jne muutumist. Komisjon soovib hõlmata metoodikasse teatavad automaatsed kohandused (näiteks inflatsiooni või palgamuutuste põhjal). Sel viisil on lihtsustatud kuluvõimalused jätkuvalt tegelike kulude usaldusväärne näitaja.

Kohandatud summasid tuleks kohaldada ainult tulevikus rakendatavate projektide või projektietappide suhtes, mitte tagasiulatuvalt. Mitmeaastase tegevuse puhul võidakse toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis näha ette iga-aastane kohandamine.

Mis tahes muutmise puhul peavad korraldusametusele olema piisavad tõendavad dokumendid kohandatud määrade või summade põhjendamiseks.

4.7. Konkreetsed meetodid fondispetsiifiliste eeskirjadega kooskõlas kehtestatud summade kindlaksmääramiseks

Ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punkt e

Fondispetsiifilistes määrustes võivad olla kehtestatud täiendavad meetodid. Enne koondmääruse jõustumist oli ESFi määruse artikli 14 lõikes 2 kindlaks määratud ühtne määr kuni 40 % rahastamiskõlblikest otsestest personalikuludest tegevuse ülejäänud rahastamiskõlblike kulude katmiseks. See artikkel jäeti koondmäärusega välja ja asendati ühissätete määruse artikliga 68b (vt punkt 3.1.2.3).

PEATÜKK 5

Tagajärjed auditi ja kontrolli seisukohast**5.1. Vajadus ühise auditi- ja kontrollimeetodi järele**

Lihtsustatud kuluvõimaluste puhul nõutakse **kulude eelnevat ligikaudset hindamist**, näiteks varasemat tegevust käsitlevate või statistiliste andmete põhjal. Kuna tegemist on keskmiste või mediaansummadega või muude statistiliselt usaldusväärsete meetodikate tulemustega, siis on paratamatu, et lihtsustatud kuluvõimaluste puhul võib piiratud ulatuses esineda toetusesaaja tegelikult kantud ja makstud kulude üle- või alahüvitamist. Kohaldatavate eeskirjade alusel on see aga vastuvõetav, sest õige meetodika põhjal kehtestatud lihtsustatud kuluvõimalusi peetakse tegelike kulude usaldusväärseks näitajaks ja mis tahes ülehüvitamise puhul ei ole tegemist kasumiga.

Lihtsustatud kuluvõimaluste kohaldamise korral ei järelkontrollita auditite ja kontrollidega arveid ja toetusesaajate makstud summasid, vaid kontrollitakse seda, kas meetodika, millega lihtsustatud kuluvõimalused eelnevalt kehtestati, on kooskõlas kohaldatavate eeskirjadega ja kas seda kohaldatakse nõuetekohaselt.

Käesolevas punktis kirjeldatakse lihtsustatud kuluvõimaluste juhtimiskontrollide ja auditite meetodeid. Samuti julgustatakse liikmesriike võtma arvesse peamisi nõudeid, mille on töötanud ühiselt välja kontrollikoda ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide eest vastutavad komisjoni talitused ning mis on asjakohased kõikide lihtsustatud kuluvõimalusi kasutavate ja kontrollivate asutuste jaoks⁽⁴⁷⁾.

Liikmesriikide ametiasutusi julgustatakse järgima lihtsustatud kuluvõimaluste kontrollimisel ja auditeerimisel ühtset lähenemisi, et tagada deklareeritud kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta järelduste tegemisel **ühetaoline kohtlemine**.

5.2. Auditeerimisasutuse roll lihtsustatud kuluvõimaluste kavandamisel

Liikmesriikide audiitoritel soovitatakse tungivalt **lihtsustatud kuluvõimaluste kavandamist eelnevalt hinnata** ja esitada oma hindamise tulemused enne rakendamist. Lihtsustatud kuluvõimaluste meetodika ja selle parameetrite määramise eest vastutab ainult korraldusasutus, **nimetatud meetodika ja selle arvutuse eelnev hindamine ja kinnitamine auditeerimisasutuse või sertifitseerimisasutuse (EAFRD puhul) poolt** parandab aga lihtsustatud kuluvõimaluste kvaliteeti märgatavalt, tingimusel et on täidetud ühissätete määruse artikli 72 punktis b sätestatud ülesannete lahususe põhimõte.

Sellise hindamise läbiviimisel pakuvad audiitorid nõustamisteenust, mis ei kahjusta nende erapooletust hiljem rakendamise käigus lihtsustatud kuluvõimaluste põhjal deklareeritud kulude auditeerimisel. Kui nõuetele vastavuse eelnev hindamine viiakse läbi piisavalt põhjalikult ja täpselt määratletud raamistikus ning kui auditeerimisasutus või sertifitseerimisasutus teeb positiivse järelduse (st kinnitab ametlikult lihtsustatud kuluvõimaluste meetodika), võib auditeerimisasutus või sertifitseerimisasutus kasutada oma hindamise tulemusi tulevast (kinnitavates) auditites, milles auditeeritakse lihtsustatud kuluvõimalustega seotud tegevuste valimit.

Programmi seisukohast on kõnealuse meetodi eelis see, et see annab soovitud õiguskindluse ja **aitab vältida süsteemseid vigu**, millel võivad olla finantstagajärjed, kui need avastatakse alles rakendamise käigus.

5.3. Üldised juhtimiskontrollid ja auditimeetod

Lihtsustatud kulude kasutamise korral hinnatakse kulude seaduslikkuse ja korrektsuse kindlakstegemiseks nii komisjoni kui ka riiklike auditite ja kontrollidega meetodika nõuetekohast ülesehitust, määrade või summade arvutamist (kui see on asjakohane) ja nende nõuetekohast kohaldamist.

Koondmäärusega ühissätete määruse artikli 125 lõike 4 punktis a tehtud muudatustega selgitati korraldusasutuse tehtavate kontrollide ulatust seoses lihtsustatud kuluvõimaluste alusel hüvitatavate kuludega. Seega on ühissätete määruse artikli 125 lõike 4 punktis a täpsustatud, et **korraldusasutus kinnitab, et kaasrahastatavad tooted on tarnitud ja teenused osutatud ning et tegevus vastab kohaldatavale õigusele, rakenduskavale ning tegevuse toetamise tingimustele**.

Peale selle on ühissätete määruse artikli 125 lõike 4 punkti a alapunktis ii täpsustatud, et lihtsustatud kuluvõimaluste alusel hüvitatavate kulude puhul on **juhtimiskontrollide (ja sellest tulenevalt auditite) eesmärk teha kindlaks, et täidetud on toetusesaajale kulude hüvitamise tingimused** (näiteks toetuslepingus kehtestatud tingimused).

Lihtsustatud kuluvõimaluste alusel hüvitatavate kulude puhul ei tähenda ühissätete määruse artikli 125 lõikes 4 sisalduv nõue, mille kohaselt kaasrahastatavad tooted peavad olema tarnitud ja teenused osutatud, et auditites tuleks kontrollida nende aluseks olevaid kulusid või nõuda nende kohta dokumente.

⁽⁴⁷⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR18_11/SR_SCO_ET.pdf (lisa II.1 „Lihtsustatud kuluvõimaluste kindluse tagamine“ ja lisa II.2 „Lihtsustatud kuluvõimaluste tulemuslikkus“).

EAFRD puhul on rakendusmääruse (EL) nr 809/2014 artikli 48 lõike 2 punktis d täpsustatud, et halduskontrolliga tehakse kindlaks tegevuse kulude rahastamiskõlblikkus, sealhulgas vastavus kasutatavale kulukategooriale või arvutusmeetodile, kui tegevus või osa sellest toimub ühissätete määruse artikli 67 lõike 1 punktide b, c ja d alusel. Peale selle ei tule sama sätte lõike 3 punkti b kohaselt kontrollida kantud kulusid ja tehtud makseid, kui kohaldatakse ühissätete määruse artikli 67 lõike 1 punktides b, c ja d osutatud vormi või meetodit.

Seega **hõlmab selliste kulude juhtimiskontrollide ja auditite ulatus, mida hüvitatakse lihtsustatud kuluvõimaluste meetodika alusel, ühikuhindade ja kindlasummaliste maksete puhul väljundeid/tulemusi ja ühtse määra alusel rahastamise puhul baaskulusid. Juhtimiskontrollid ja auditid ei hõlma lihtsustatud kuluvõimaluste alusel hüvitavate kulude aluseks olevaid individuaalseid arveid ega konkreetseid riigihankemenetlusi.** Sellest tulenevalt ei nõuta neid tehingute aluseks olevaid finants- või hankedokumente, et kontrollida toetusesaaja kulutatud ja makstud summasid (kulusid).

Auditid ja kontrollid toimuvad kahel tasandil:

- 1) lihtsustatud kuluvõimaluse kindlaksmääramiseks kasutatava arvutusmeetodi nõuetekohase kehtestamise kontrollimine ning
- 2) kehtestatud määra(de) ja summa(de) nõuetekohase kohaldamise kontrollimine.

5.3.1. Lihtsustatud kuluvõimaluse arvutusmeetodi nõuetekohase kehtestamise kontrollimine

Arvutusmeetodit kontrollitakse **üldiselt korraldusasutuse või vahendusasutuse vastutusalasse kuuluva programmi (või selle osade) või mitme programmi kohta.** Lihtsustatud kuluvõimaluste puhul, mis põhinevad toetusesaajate enda andmetel kooskõlas ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punkti a alapunktidega ii ja iii ning punktiga aa, tehakse see kontroll konkreetsete toetusesaajate kohta.

Praktikas kontrollib auditeerimisasutus, kas lihtsustatud kuluvõimalus kehtestati kooskõlas ühissätete määruse artikli 67 lõikes 5 arvutusmeetodite kohta täpsustatud nõuete ja programmiasutuste poolt sellise lihtsustatud kuluvõimaluse kohta määratletud asjakohaste sätetega.

Hindamine, kas korraldusasutus töötab meetodika välja hoolikalt lõpuleviidud analüüsiprotsessi tulemusel, hõlmab järgmist:

- selle kontrollimine, kas **arvutusmeetodit käsitlev teave** on nõuetekohaselt dokumenteeritud ja lihtsalt jälgitav ning kas meetodit kohaldatakse järjepidevalt;
- selle kontrollimine, kas **arvutustes sisalduvad kulud on asjakohased ja rahastamiskõlblikud;**
- andmete usaldusväärsuse/täpsuse kontrollimine;
- selle kontrollimine, kas on olemas kõik lihtsustatud kuluvõimalusega hõlmatud **kulukategooriad**, ja
- lihtsustatud kuluvõimaluse kehtestamisel läbitud **etappide üksikasjaliku kirjelduse** hindamine.

Arvutusmeetodi auditeerimisel keskendutakse meetodika kehtestamise tingimuste täitmise kontrollimisele ega küsita, mis põhjusel eelistati konkreetset meetodikat teistele. Meetodi valimise eest vastutab ainult korraldusasutus. Korraldusasutus peaks säilitama kehtestatud arvutusmeetodi kohta piisavad dokumendid ja suutma tõendada ühtsete määrade, ühikuhindade standardiseeritud astmike või kindlasummaliste maksete kindlaksmääramise aluseid. Arvutusmeetodi dokumenteerimise suhtes kohaldatakse kehtivate määruste nõudeid (määruse (EL) nr 1306/2013 artiklid 82, 87 ja 88 EAFRD puhul ning ühissätete määruse artikkel 140 teiste Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide puhul).

Selliste ühissätete määruses või fondispetsiifilistes määrustes sätestatud ühtsete määrade, kindlasummaliste maksete ja ühikuhindade auditeerimisel, mille puhul kohaldatava määra kindlaksmääramiseks ei ole vaja arvutusi teha, keskendutakse kulukategooriate määratlusele (nt otsesed kulud, kaudsed kulud, otsesed personalikulud). Ühissätete määruses ei ole kehtestatud õiguslikku alust nõuda lihtsustatud kuluvõimaluste aluseks olevaid dokumente (nt ei saa audiitorid nõuda toetusesaajatelt tegelike kuludega seotud arveid, et kontrollida, kas toetusesaaja kandis ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punkti b kohaldamisel tõepoolest 15 % ulatuses kaudseid kulusid).

5.3.2. Meetodi nõuetekohase kohaldamise kontrollimine

- Ühtse määra, ühikuhinna või kindlasummalise makse kasutamise korral **ei ole vaja põhjendada lihtsustatud kuluvõimalustega hõlmatud kulukategooriate tegelikke kulusid**, sealhulgas amortisatsiooni ja mitterahalisi sissemakseid, kui see on kohaldatav. Ühissätete määruse artikli 69 lõikes 1 osutatud mitterahalisi sissemakseid võib ühtse määra, ühikuhindade standardiseeritud astmiku või kindlasummalise makse arvutamisel arvesse võtta. Lihtsustatud kuluvõimaluse kohaldamisel ei ole aga vaja kontrollida mitterahaliste sissemaksete tegelikku olemasolu ja sellest tulenevalt ka ühissätete määruse artikli 69 lõike 1 sätete täitmist.

- Nagu eespool märgitud, kontrollitakse arvutusmeetodit tavaliselt korraldusasutuse (sõltuvalt kasutatud meetoditest) või vahendusasutuse tasandil, samal ajal kui **kehtestatud meetodi nõuetekohast kohaldamist kontrollitakse toetusesaaja tasandil**.

5.3.2.1. Ühtsete määrade nõuetekohase kohaldamise kontrollimine

Ühtse määra alusel rahastamise süsteemi nõuetekohase kohaldamise kontrollimise käigus **kontrollitakse tegevuse neid kulukategooriaid, mille suhtes ühtset määra kohaldatakse, st nn baaskulusid või nende arutamist, juhul kui nende kehtestamiseks kasutatakse muid lihtsustatud kuluvõimalusi**. Kui see on asjakohane, kontrollitakse ka muid rahastamiskõlblike kulude kategooriaid, mida ühtse määra alusel rahastamise süsteemis arvesse ei võeta (st rahastamiskõlblike kulud, mille suhtes ühtset määra ei kohaldata). Kontroll ei hõlma aga toetusesaaja kantud tegelikke kulud ega ühtse määra alusel hüvitatud summasid käsitlevaid seotud tõendavaid (finants)dokumente.

Riiklikes süsteemides tuleks esitada kulukategooriate selge ja ühemõtteline määratlus või eelnevalt kindlaks määratud loetelu kõikidest rahastamiskõlblike kulude kategooriatest, millel ühtne määr põhineb (ja vajaduse korral muudest rahastamiskõlblike kulude kategooriatest).

Audiitoritel on ühtse määra nõuetekohase kohaldamise kontrollimisel järgmised ülesanded:

- uurida seda võimalust käsitlevaid **programmieskirju** ja toetusesaajaga sõlmitud lepinguid, et kontrollida, kas
 - ühtse määra puhul on võetud arvesse õigeid kulukategooriaid, st kas see on seotud õige kategooriaga ja kas selle puhul kasutatakse ühtse määra aluseks olevate rahastamiskõlblike kulude õiget kategooriat (õigeid kategooriaid);
 - ühtse määra protsenti on kasutatud õigesti;
- kontrollida **baaskulusid**, näiteks tegelike kulude alusel deklareeritud kulud, mille suhtes ühtset määra kohaldatakse, eesmärgiga teha kindlaks, et
 - baaskulud ei sisalda rahastamiskõlbmatuid kulud;
 - sama kuluartiklit ei ole deklareeritud topelt, st et baaskulu või mis tahes muud tegelikud kulud ei sisalda selliseid kuluartikleid, mis tavaliselt on hõlmatud ühtse määraga. Näiteks kaudsete kulude ühtse määraga hõlmatud halduskulud ei tohi sisalduda muudes kulukategooriates, nagu välisekspertidega seotud otsesed tegelikud kulud, kui need hõlmavad ka kaudseid halduskulusid, et vältida topeltrahastamise riski;
 - kui on muudetud selle baaskulu (nende baaskulude) väärtust, mille suhtes ühtset määra kohaldatakse, siis on ühtset määra kohaldades arvatatud summat proportsionaalselt kohandatud. Nende rahastamiskõlblike kulude kategooriate, mille suhtes ühtset määra kohaldatakse, kontrolli tulemusel heaks kiidetud baaskulude rahastamiskõlbliku summa mis tahes vähendamine (nt seoses hinnangulise eelarvega või finantskorrektsiooni tagajärjel) mõjutab proportsionaalselt kulukategooriate puhul heakskiidetud summat, mis on arvatatud baaskulude suhtes ühtse määra kohaldamise teel.

5.3.2.2. Ühikuhindade standardiseeritud astmiku nõuetekohase kohaldamise kontrollimine

Ühikuhindade standardiseeritud astmiku nõuetekohase kohaldamise kontrollimisel hinnatakse, **kas protsessi, väljundite ja/või tulemustega seotud kulude hüvitamise tingimused on täidetud**.

Audiitori ülesanded hõlmavad selle kontrollimist,

- kas ühikuhinnaga hõlmatud kvantifitseeritavate sisendite, väljundite või tulemuste seisukohast projektiga saavutatud ühikud on dokumenteeritud ning seega tõendatavad ja reaalsed ning
- kas **deklareeritud summa võrdub kindlaksmääratud ühikuhinnaga, mis on korrutatud projektiga tegelikult saavutatud ühikutega**;
- kui toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis on kehtestatud ka muid tingimusi, kontrollivad audiitorid ka nende täitmist.

Audiitorid ja kontrollijad ei tohi aktsepteerida ühikuhindu, mis on makstud ja komisjonile deklareeritud enne projekti asjaomase osa elluviimist. Toetusesaaja teatamis- ja tõendamiskohustus hõlmab ainult saavutatud ühikute arvu, mitte nende aluseks olevat tegelikku kulu.

5.3.2.3. Kindlasummaliste maksete nõuetekohase kohaldamise kontrollimine

Kindlasummaliste maksete puhul sõltub makse tegemine tegevuse elluviimisest. Seepärast on äärmiselt oluline saada kindlus selle kohta, et teatatud väljundid/tulemused tegelikult saavutati. Seega **kontrollitakse seda, kas projekti kokkulepitud etapid (vahe-eesmärgid, kui need on kohaldatavad) on täielikult lõpuleviidud ja väljundid/tulemused saavutatud** kooskõlas programmasutuste kehtestatud tingimustega (väljundid/tulemused peavad olema dokumenteeritud). Tegelikke kulusid, mida toetusesaaja on seoses saavutatud väljundite/tulemustega kandnud, ei kontrollita.

5.3.2.4. Kontrollimine sama tegevuse raames võimaluste kombineerimise korral

Lihtsustatud kuluvõimaluste kombineerimise korral tuleb lisaks eespool kirjeldatud kontrollidele, mida nõutakse lihtsustatud kulude eraldi liikide puhul, **teha auditi ja kontrolli käigus kindlaks, kas tegevuse kõiki kulusid on deklareeritud ainult ühel korral**. Muu hulgas tuleb kontrollida, kas kohaldatavate meetoditega tagatakse, et tegevuse ühtegi kulu ei saa sisse nõuda rohkem kui üht liiki lihtsustatud kuluvõimaluse ja – kui see on asjakohane – otseste kulude raames (kulude topeltdeklareerimine, näiteks nii otseste kui ka kaudsete kuludena).

5.3.3. Lihtsustatud kuluvõimaluste kasutamisega seotud võimalikud vead ja õigusnormide rikkumised

Leiud, mille võib lugeda veaks või õigusnormide rikkumiseks, hõlmavad järgmist:

- lihtsustatud kuluvõimaluste arvutamiseks kasutatud meetoodika ei vasta regulatiivsetele tingimustele;
- määrade kehtestamisel ja kohaldamisel ei ole järgitud arvutusmeetodi tulemusi;
- toetusesaaja ei ole kehtestatud määradest kinni pidanud või on deklareerinud rahastamiskõlbmatuid kulusid, mis ei sisaldu korraldusasutuse kehtestatud rahastamiskõlblike kulude kategooriates;
- sama kuluartikkel on deklareeritud topelt: baaskuluna (arvutatud tegelike kulude põhimõtte, kindlasummalise makse või ühikuhinna alusel) ja arvutatud rahastamiskõlblike kuludena (sisalduvad ühtses määras);
- baaskulusid vähendatakse, ilma et proportsionaalselt vähendataks (ühtses määras sisalduvaid) arvutatud rahastamiskõlblike kulusid;
- väljundeid põhjendavad tõendavad dokumendid puuduvad või on väljundeid põhjendatud ainult osaliselt, aga makse on tehtud täies ulatuses.

Kui auditi või juhtimiskontrolli käigus avastatakse õigusnormide rikkumine rahastamiskõlblike kulude kategoorias, mille suhtes kohaldatakse ühtset määra, tuleb vähendada ka arvutatud rahastamiskõlblike kulusid.

Näide ERFi kohta. Omavalitsus saab tee-ehituseks toetust, mille rahastamiskõlblike kulude maksimumsumma on 1 000 000 eurot.

Projekti maksenõue on järgmine.

Projekt 1. Ehitustööd (riigihankemenetlus)	700 000 eurot
Projekt 2. Muud kulud	300 000 eurot
Otsesed personalikulud (1. liik)	50 000 eurot
Muud otsesed kulud (3. liik)	242 500 eurot
Kaudsed kulud (2. liik)	Otsesed personalikulud × 15 % = 7 500 eurot
Deklareeritud kulud kokku	1 000 000 eurot

Korraldusasutus kontrollib toetusesaaja deklareeritud kulusid. Deklareeritud otsestes personalikuludes avastatakse rahastamiskõlbmatuid kulusid.

Heakskiidetud maksenõue on järgmine.

Projekt 1. Ehitustööd (riigihankemenetlus)	700 000 eurot
Projekt 2. Muud kulud	300 000 288 500 eurot
Otsesed personalikulud (1. liik)	50 000 40 000 eurot
Muud otsesed kulud (3. liik)	242 500 eurot
Kaudsed kulud (2. liik)	Otsesed personalikulud × 15 % = 7 500 6 000 eurot
Rahastamiskõlblikud kulud kokku pärast proportsionaalset vähendamist	1 000 000 988 500 eurot

Näide ESFi kohta. Iga koolituse läbinud koolitatava kohta makstakse ühikuhind 5 000 eurot.

Koolitus algab jaanuaris ja lõpeb juunis ning osalema oodatakse 20 inimest. Eeldatavate rahastamiskõlblike kulude summa on $20 \times 5\,000$ eurot = 100 000 eurot. Koolitusteenuse osutaja saadab igal kuul arve, mis vastab 10 % toetusest: 10 000 eurot jaanuari lõpus, 10 000 eurot veebruari lõpus jne.

Kuna aga ükski koolitatav ei läbi koolitust enne juuni lõppu, loetakse kõik need maksed ettemakseks ja neid ei saa komisjonile deklareerida. **Komisjonile saab summa kinnitada alles siis, kui on võimalik tõendada, et mõni inimene on koolituse läbinud:** kui näiteks 15 inimest on koolituse läbinud, on võimalik komisjonile kinnitada $15 \times 5\,000$ eurot = 75 000 eurot.

I LISA

Lihtsustatud kuluvõimaluste näited

Käesolevas lisas esitatakse näide toetusest toetusesaajale, kes kavatseb **korraldada 50 osalejaga seminari** uute rakendusvahendite tutvustamiseks. Personal kulutab aega ürituse kavandamisele ja korraldamisele, renditakse ruumid, osa esinejaid tuleb välismaalt ja avaldada tuleb ürituse protokoll. Tekib ka kaudseid kulusid seoses töötajate (raamatupidamiskulud, direktor jne), elektri, telefoniarvete, IT-toega jne.

Tegelike kuludega eelarveprojekt on järgmine. Selle vormi kasutatakse kõigi võimaluste ja valikute puhul, et erinevused oleksid selgemini näha.

Otsesed kulud kokku	135 000	Kaudsed kulud kokku	15 000
Otsesed personalikulud	90 000	Kaudsed personalikulud	12 000
Ruumide rent	12 000	Elekter, telefon jm	3 000
Reisikulud	15 000		
Toitlustus	3 000		
Teave/reklaam	15 000		

Alljärgnevalt on kirjeldatud eri viise, kuidas seda projekti sõltuvalt valitud lihtsustatud kuluvõimalusest saab käsitleda.

1. võimalus. Ühikuhindade standardiseeritud astmik (ühissätete määruse artikli 67 lõike 1 punkt b)

Põhimõte: kõik rahastamiskõlblikud kulud või osa neist arvutatakse kvantifitseeritavate sisendite, väljundite või tulemuste põhjal, mis korrutatakse eelnevalt kindlaks määratud ühikuhinnaga.

Seminari puhul saab kindlaks määrata ühikuhinna 3 000 eurot osaleja kohta (kasutades ühte ühissätete määruse artikli 67 lõikes 5 sätestatud arvutusmeetoditest).

Eelarveprojekt oleks järgmine.

Seminaril osalejate maksimaalne arv = 50

Ühikuhind / seminaril osalev inimene = 3 000 eurot

Rahastamiskõlblikud kulud kokku = 50 × 3 000 eurot = 150 000 eurot

Kui seminaril osaleb 48 inimest, siis on rahastamiskõlblik kulu 48 × 3 000 eurot = 144 000 eurot.

Kontrolljälg:

- ühikuhindade standardiseeritud astmiku väärtuse kindlaksmääramiseks kasutatav meetoodika tuleb dokumenteerida ja säilitada;
- toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis tuleb selgelt esitada ühikuhindade standardiseeritud astmik ja tegurid, mille põhjal saab makse teha;

— seminaril osalemist tõendavad dokumendid (kohalolijate nimekirjad).

Märkus. Käesoleval juhul ei nõuta osalejate rahastamiskõlblikkuse kontrollimist. Kui aga seminar korraldatakse osalejatele, kes peavad vastama mingitele kindlatele kriteeriumidele, tuleb nende rahastamiskõlblikkust kontrollida.

2. võimalus. Kindlasummalised maksed (ühissätete määruse artikli 67 lõike 1 punkt c)

Põhimõte: tegevuse kõik rahastamiskõlblikud kulud või osa neist hüvitatakse ühe eelnevalt kindlaks määratud summa alusel kooskõlas meetmete ja/või väljundite (mis vastavad ühele ühikule) kohta sõlmitud lepingu eelnevalt määratletud tingimustega. Toetust makstakse siis, kui meetmete ja/või väljundite kohta sõlmitud lepingu eelnevalt määratletud tingimused on täidetud.

Uusi rakendusvahendeid tutvustava *seminari korraldamiseks* võib kehtestada 150 000 euro suuruse kindlasummalise makse (sõltumata osalejate arvust), mis arvutatakse ühissätete määruse artikli 67 lõikes 5 täpsustatud meetodite alusel.

Eelarveprojekt oleks järgmine.

Kindlasummalise makse eesmärk = seminari korraldamine uute rakendusvahendite tutvustamiseks

Rahastamiskõlblikud kulud kokku = 150 000 eurot

Kui seminar korraldatakse ja uusi rakendusvahendeid tutvustatakse, on 150 000 euro suurune kindlasummaline makse rahastamiskõlblik. Kui seminari ei korraldata või uusi rakendusvahendeid ei tutvustata, siis ei maksta midagi.

Kontrolljälg:

- kindlasummalise makse väärtuse kindlaksmääramiseks kasutatav metoodika tuleb dokumenteerida ja säilitada;
- toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis tuleb selgelt esitada kindlasummalised maksed ja tegurid, mille põhjal saab makse teha;
- tõendada tuleb seminari toimumist ja selle sisu (ajaleheartiklid, kutsed ja kava, fotod jne).

3. võimalus. Ühtse määra alusel rahastamine (ühissätete määruse artikli 67 lõike 1 punkt d)

NB! Arvutustest tulenevad summad on ümardatud.

Üldpõhimõte: rahastamiskõlblike kulude konkreetsed kategooriad, mis on eelnevalt selgelt kindlaks määratud, arvutatakse, kohaldades ühele või mitmele muule rahastamiskõlblike kulude kategooriale eelnevalt fikseeritud protsendimäära.

Ühtse määra alusel rahastamise süsteeme võrreldes tuleb lisaks ühtsetele määradele võrrelda alati ka meetodi kõiki järgmisi elemente:

- rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes ühtset määra kohaldatakse (baaskulud);
- ühtne määr ise;
- ühtse määra alusel arvutatud rahastamiskõlblike kulude kategooriad;
- vajaduse korral need rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes ühtset määra ei kohaldata ja mida ühtse määra alusel ei arvutata.

1. variant. Ühtse määra alusel rahastamise üldreegel

Liikmesriik määrab ühe ühissätete määruse artikli 67 lõikes 5 sätestatud meetodi ⁽¹⁾ kohaselt kindlaks 47 % ühtse määra, mida kohaldatakse kõigi (nii otseste kui ka kaudsete) personalikulude suhtes, et arvutada tegevuse muud kulud ⁽²⁾.

Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes kohaldatakse määra muude rahastamiskõlblike kulude summade arvutamiseks (1. liik)	Personalikulud = 90 000 + 12 000 = 102 000 eurot
Ühtne määr	47 %
Muud rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mis arvutatakse ühtse määra alusel (2. liik)	Muud kulud = 47 % personalikuludest = 47 % × 102 000 = 47 940 eurot
Muud rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes määra ei kohaldata ja mida ühtse määra alusel ei arvutata (3. liik)	Ei kohaldata

=> Rahastamiskõlblikud kulud kokku = 102 000 + 47 940 = 149 940 eurot.

Eelarveprojekt on järgmine.

Personalikulud (1. liik)	102 000	Muud kulud (2. liik) = 47 % personalikuludest	47 940
Otsesed personalikulud	90 000	(arvutatud)	
Kaudsed personalikulud	12 000	Rahastamiskõlblikud kulud kokku	149 940

(põhinevad üldiselt tegelikel kuludel)

Kontrolljälg

Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes kohaldatakse määra muude rahastamiskõlblike kulude summade arvutamiseks	Otsesed kulud = — personalikulude selge määratlus; — nende kulude tõendus (palgalehed, vajaduse korral tööajatabelid jne).
Ühtne määr	Viide ühtse määra jaoks valitud meetodile, kusjuures — punkti a kohase meetodi puhul tuleb arvutusmeetodit tõendav dokument korraldusasutuse tasandil säilitada; — punkti b kohase meetodi puhul tuleb metoodikat (mis kehtib tegevuse valimise ajal endiselt) nõuetekohaselt kohaldada ning tõendada, et toetusesaaja ja tegevuse liik on sarnased; — punkti c kohase meetodi puhul tuleb tõendada, et metoodikat kohaldatakse täielikult liikmesriigi rahastatud toetuseskeemide suhtes ja et see kehtib tegevuse valimise ajal endiselt ning et toetusesaaja ja tegevuse liik on sarnased; — punkti d kohase meetodi puhul tuleb esitada viide kasutatud meetodile.
Muud rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mis arvutatakse ühtse määra alusel	Põhjendust ei ole vaja.

2. variant. Kaudsete kulude ühtse määra alusel rahastamine (ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punkt a)

Liikmesriik kavandab ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punkti a kohaselt ühtse määra süsteemi, mille puhul kohaldatakse rahastamiskõlblike otseste kulude suhtes 11,1 % ühtset määra, mis on arvutatud ühe ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punktis a või c sätestatud meetodi kohaselt. See määr arvutatakse ausa, õiglase ja tõendatava arvutusmeetodi alusel või meetodi alusel, mida kohaldatakse sarnast liiki tegevusi ja toetusesaajaid hõlmavate toetuseskeemide suhtes, mida rahastavad täielikult liikmesriigid.

⁽¹⁾ Punkti a, b, c või d alusel.

⁽²⁾ Tuleb tähele panna, et kui ühtse määra alusel arvutatud rahastamiskõlblike kulude kategooriad on kaudsed kulud, ei tohi ühtne määr ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punkti a kohaselt ületada 25 %.

Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes kohaldatakse määra rahastamiskõlblike kaudsete kulude summade arvutamiseks (1. liik)	Rahastamiskõlblikud otsesed kulud = 135 000 eurot
Ühtne määr	11,1 % (ei tohi ületada 25 % ja peab olema põhjendatud)
Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mis arvutatakse ühtse määra alusel (2. liik)	Kaudsed kulud (arvutatud) = 11,1 % rahastamiskõlblikest otsestest kuludest = 11,1 % × 135 000 = 14 500 eurot
Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes määra ei kohaldata ja mida ühtse määra alusel ei arvutata (3. liik)	Ei kohaldata, sest muud rahastamiskõlblikud kulud puuduvad.

=> Rahastamiskõlblikud kulud kokku = 135 000 + 14 500 = 149 500 eurot.

Eelarveprojekt on järgmine.

Otsesed kulud (1. liik)	135 000	Kaudsed kulud (2. liik) = 11,1 % otsestest kuludest	14 500
Otsesed personalikulud	90 000	(arvutatud)	
Ruumide rent	12 000		
Reisikulud	15 000	Rahastamiskõlblikud kulud kokku	149 500
Toitlustus	3 000		
Teave/reklaam	15 000		

(põhinevad üldiselt tegelikel kuludel)

Kontrolljälg

Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes kohaldatakse ühtset määra rahastamiskõlblike summade arvutamiseks	Otsesed kulud = — otseste kulude selge määratlus; — nende kulude tõendus (palgalehed, vajaduse korral tööajatabelid, tõendid reklaami ja arvete kohta jne).
Ühtne määr	Viide ühtse määra jaoks valitud meetodile, kusjuures — punkti a kohase meetodi puhul tuleb arvutusmeetodit tõendav dokument korraldusasutuse tasandil säilitada; — punkti b kohase meetodi puhul tuleb metoodikat nõuetekohaselt kohaldada ning tõendada, et toetusesaaja ja tegevuse liik on sarnased; — punkti c kohase meetodi puhul tuleb tõendada, et metoodikat kohaldatakse täielikult liikmesriigi rahastatud toetuseskeemide suhtes ning et toetusesaaja ja tegevuse liik on sarnased.
Ühtse määra alusel arvutatud rahastamiskõlblike kulude kategooriad	Põhjendust ei ole vaja.

3. variant. Kaudsete kulude ühtse määra alusel rahastamine (ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punkt b)

Liikmesriik võib valida ühissätete määruse artikli 68 esimese lõigu punkti b kohase ühtse määra süsteemi: kuni 15 % ühtset määra kaudsete kulude arvutamiseks kohaldatakse ainult rahastamiskõlblike otseste personalikulude suhtes. Määrast ennast ei ole vaja põhjendada, sest see on määruuses juba täpsustatud.

Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes kohaldatakse ühtset määra rahastamiskõlblike summade arvutamiseks (1. liik)	Otsesed personalikulud = 90 000 eurot
Ühtne määr	15 % (põhjendust ei ole vaja)
Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mis arvutatakse ühtse määra alusel (2. liik)	Kaudsed kulud (arvutatud) = 15 % otsestest kuludest = 15 % × 90 000 = 13 500 eurot
Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes määra ei kohaldata ja mida ühtse määra alusel ei arvutata (3. liik)	Muud otsesed kulud (ruumide rent, reisikulud, toitlustus, teave, reklaam) = 45 000 eurot

Rahastamiskõlblikud kulud kokku = otsesed personalikulud + arvutatud kaudsed kulud + muud otsesed kulud = 90 000 + 13 500 + 45 000 = 148 500 eurot

Eelarveprojekt on järgmine.

Otsesed personalikulud (1. liik)	90 000	=>	Kaudsed kulud (2. liik) = 15 % otsestest personalikuludest	13 500
(arvutatud)				
Muud otsesed kulud (3. liik)				
Ruumide rent	12 000			
Reisikulud	15 000			
Toitlustus	3 000			
Teave/reklaam	15 000			
Rahastamiskõlblikud kulud kokku				148 500

(põhinevad üldiselt tegelikel kuludel)

Kontrolljälg

Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes kohaldatakse ühtset määra rahastamiskõlblike summade arvutamiseks	Otsesed personalikulud = — otseste personalikulude selge määratlus; — palgakulude tõendus (palgalehed, vajaduse korral tööajatabellid, kollektiivlepingud mitterahaliste hüvitiste põhjendamiseks, kui see on kohaldatav, välise teenuseosutaja üksik-asjalik arve).
Ühtne määr	Toetuse tingimusi käsitlev dokument peab sisaldama viidet ühis-sätete määruse artikli 68 esimese lõigu punktile b.
Ühtse määra alusel arvutatud rahastamiskõlblike kulude kategooriad	Põhjendust ei ole vaja.
Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes määra ei kohaldata ja mida ühtse määra alusel ei arvutata	Muid otseseid kulusid, nagu ruumide rent, reisi-, toitlustus-, teave- ja reklaamikulud, tuleb nõudmise korral põhjendada asja-kohaste arvete ja tõenditega teenuse osutamise kohta.

4. variant. Ühtse määra alusel rahastamine (ühissätete määruse artikli 68b lõige 1)

Liikmesriik võib valida ühissätete määruse artikli 68b lõike 1 kohase ühtse määra süsteemi: kuni 40 % ühtset määra kohaldatakse ainult otsete personalikulude suhtes, et arvutada tegevuse kõik muud kulud ⁽³⁾. Määra ennast ei ole vaja põhjendada, sest see on määruses juba täpsustatud ⁽⁴⁾.

Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes kohaldatakse ühtset määra rahastamiskõlblike summade arvutamiseks (1. liik)	Rahastamiskõlblikud otsesed personalikulud = 90 000 eurot
Ühtne määr	40 % (põhjendust ei ole vaja)
Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mis arvutatakse ühtse määra alusel (2. liik)	Kõik muud kulud = 40 % rahastamiskõlblikest otsestest personalikuludest = 40 % × 90 000 = 36 000 eurot
Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes määra ei kohaldata ja mida ühtse määra alusel ei arvutata (3. liik)	Alates koondmääruse jõustumisest saab lisaks 40 % ühtsele määrale ja otseste personalikuludele deklareerida ka osalejate palgad ja toetused (ühissätete määruse artikli 68b lõige 2).

Rahastamiskõlblikud kulud kokku = otsesed personalikulud + kõik muud arvutatud kulud = 90 000 + 36 000 = 126 000 eurot

Eelarveprojekt on järgmine.

Otsesed personalikulud (1. liik)	90 000	=>	Kõik muud kulud (2. liik) = 40 % otsestest personalikuludest	36 000
(põhinevad üldiselt tegelikel kuludel)				
(arvutatud)				
Rahastamiskõlblikud kulud kokku				126 000

Kontrolljälg

Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes kohaldatakse ühtset määra rahastamiskõlblike summade arvutamiseks	Otsesed personalikulud = — otsete personalikulude selge määratlus; — palgakulude tõendus (palgalehed, vajaduse korral tööajatabellid, kollektiivlepingud mitterahaliste hüvitiste põhjendamiseks, kui see on kohaldatav, välise teenuseosutaja üksik-asjalik arve).
Ühtne määr	Toetuse tingimusi käsitlev dokument peab sisaldama viidet ühissätete määruse artiklile 68b.
Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mis arvutatakse ühtse määra alusel (2. liik)	Põhjendust ei ole vaja. Küll aga soovitatakse täpsustada, mis liiki kulukategooriaid see ühtne määr hõlmab, et tõendada vastavust riigiabi eeskirjadele, kui see on kohaldatav.
Rahastamiskõlblike kulude kategooriad, mille suhtes määra ei kohaldata ja mida ühtse määra alusel ei arvutata (3. liik)	Osalejatele makstud palkade ja toetuste tõendus.

⁽³⁾ Välja arvatud osalejate palgad ja toetused (ühissätete määruse artikli 68b lõige 2).

⁽⁴⁾ Põhjendust on vaja ainult siis, kui määr ületab 40 %. 40 %st kõrgemat määra saab aga kasutada ainult mõnes muus raamistikus kui ESFi määruse artikli 14 lõige 2.

II LISA

Näide lihtsustatud kuluvõimaluste kokkusobivusest riigiabi eeskirjadega

Ettevõtja saab riigiabi kava kaudu toetust oma töötajatele mõeldud koolitusprojekti elluviimiseks. Avaliku sektori toetus on 387 000 eurot. See abi jääb allapoole komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 ⁽¹⁾ artikli 4 lõike 1 punktis n sätestatud 2 miljoni euro suurust piirmäära ja seega kohaldatakse üldist grupierandi määrust.

Toetusesaaja ja korraldusasutus lepivad kokku, et kursuse kulu kindlaksmääramiseks osaleja kohta kasutatakse ühikuhindade standardiseeritud astmikku.

Üldise grupierandi määruse artiklis 31 on koolitusabi kohta sätestatud järgmine.

1. Koolitusabi on aluslepingu artikli 107 lõike 3 tähenduses siseturuga kokkusobiv ja vabastatakse aluslepingu artikli 108 lõike 3 kohasest teavitamiskohustusest, kui täidetud on käesolevas artiklis ja I peatükis sätestatud tingimused.
2. Abi ei anta koolitusele, millega ettevõtjad täidavad kohustuslikke riiklikke koolitusstandardeid.
3. Abikõlblikud on järgmised kulud:
 - a) koolitajate tööjõukulud tundide eest, mille jooksul koolitajad koolitusel osalevad;
 - b) koolitajate ja koolitavate tegevuskulud, mis on otseselt seotud koolitusprojektiga, näiteks reisikulud, majutuskulud, projektiga otseselt seotud materjalide ja tarvikute kulud, töövahendite ja seadmete amortisatsiooni kulud selles ulatuses, mil neid kasutatakse üksnes projekti jaoks;
 - c) koolitusprojektiga seotud nõustamisteenuste kulud;
 - d) koolitavate tööjõukulud ja kaudsed üldkulud (halduskulud, üür, muud üldkulud) tundide eest, mille jooksul koolitavad koolitusel osalevad.
4. Abi osakaal ei tohi ületada 50 % abikõlblikest kuludest. Abi osakaalu võib suurendada kuni [abi ülemmääran] 70 % abikõlblikest kuludest järgmiselt:
 - a) 10 protsendipunkti võrra, kui koolitust antakse ebasoodsas olukorras olevatele või puudega töötajatele;
 - b) 10 protsendipunkti võrra keskmise suurusega ettevõtjatele antava abi korral ja 20 protsendipunkti võrra väikeettevõtjatele antava abi korral.
5. Kui abi antakse meretranspordi valdkonnas, võib selle osakaal olla kuni 100 % abikõlblikest kuludest, eeldusel et täidetakse järgmisi tingimusi:
 - a) koolitavad ei ole laevapere tegevliikmed, vaid on pardal mittekoosseisulised töötajad, ning
 - b) koolitus toimub liidus registreeritud laevade pardal.

⁽¹⁾ Muudetud komisjoni 14. juuni 2017. aasta määrusega (EL) 2017/1084. Enne selle määruse jõustumist, millega muudeti üldist grupierandi määrust, ei hõlmanud rahastamiskõlblikud kulud majutuskulusid, välja arvatud minimaalsed vajalikud majutuskulud koolitavatele, kes on puudega töötajad.

Korraldusasutus otsustab kehtestada ühikuhindade standardiseeritud astmiku, et määrata kindlaks projektide rahastamiskõlblikud kulud. Ta kasutab statistilisi andmeid (ühissätete määruse artikli 67 lõike 5 punkti a alapunkti i kohaselt), mis käsitlevad antud geograafilisel alal sarnast liiki koolitusi.

Pärast statistiliste andmete asjakohast töötlemist on seda liiki koolituse (mille osalejate arv on sarnane) keskmised kulud kuluartikli kohta järgmised.

(EUR)		(EUR)	
Otsesed kulud		Kaudsed kulud	
Koolitaja tasu	100 000	Halduskulud	17 500
Koolitaja reisikulud	10 000	Rent	15 000
Koolitatavate hüvitised	140 000	Üldkulud	12 500
Koolitatavate majutus	55 000	Kaudsed kulud kokku	45 000
Koolitatavate reisikulud	25 000		
Mitteamortiseeritavad tarbekaubad	5 000		
Reklaam	2 000		
Korralduskulud	5 000		
Otsesed kulud kokku	342 000		

Andmete töötlemisel kõrvaldab korraldusasutus kõik rahastamiskõlbmatud kulud.

Muudetud üldise grupierandi määruse ⁽²⁾ artikkel 31 hõlmab rahastamiskõlblike kuludena järgmist kulukategooriat:

— puudega ja puudeta koolitatavate majutuskulud.

Seega võib ühikuhindade standardiseeritud astmik nüüd sisaldada koolitatavate majutuskulusid. Arvutus tehakse järgmiselt.

Koolituse rahastamiskõlblikud kulud kokku (kulud kokku – rahastamiskõlbmatud kulud)	387 000 eurot – 0 = 387 000 eurot
Eeldatav arv osalejaid, kes läbivad koolituse	300
Kulud osaleja kohta, kes läbib koolituse (ühikuhindade standardiseeritud astmik)	387 000 eurot / 300 osalejat = 1 290 eurot / osaleja

Koolitusprojekti esialgne rahastamine on järgmine.

Avaliku sektori rahastamine (riik + ESF)	193 500 eurot
Erasektori rahastamine (omafinantseering)	193 500 eurot
Riigiabi osakaal	50 %

⁽²⁾ Komisjoni määrus (EL) nr 651/2014.

Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 artikli 31 lõikega 4 piiratakse abi osakaalu 50 %ni projekti toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis kindlaks määratud rahastamiskõlblikest kuludest. Esialgne eelarve vastab sellele nõudele.

Pärast projekti elluviimist põhinevad rahastamiskõlblikud kulud koolituse läbinud osalejate tegelikul arvul. Kui koolituse läbib ainult 200 osalejat, on abi järgmine.

Komisjonile deklareeritavad rahastamiskõlblikud kulud kokku	1 290 eurot × 200 = 258 000 eurot
Avaliku sektori rahastamine (riik + ESF)	129 000 eurot
Erasektori rahastamine (omafinantseering)	129 000 eurot
Riigiabi osakaal	50 %

Lihtsustatud kuluvõimalused ja EAFRDd käsitlevad erimeetmed

Antud juhiste põhjal esitatakse alljärgnevalt loetelu meetmetest, mille puhul saaks kasutada lihtsustatud kuluvõimalusi. Loetelu ei ole ammendav, vaid pigem soovituslik lähenemisviis, mida on maaelu arengu programmide puhul asjakohane järgida. Välja on jäetud määruses kehtestatud maksed, mille puhul juba kasutatakse ühikuhindade standardiseeritud astmikku (st hektari või loomühiku kohta).

Meede määruse (EL) nr 1305/2013 või määruse (EL) nr 1303/2013 alusel		Kood	Allmeede programmitöö eesmärgil (kui see on asjakohane)	Lihtsustatud kuluvõimalus (jah/ei)	Märkused
Artikkel 14	Teadmussiire ja teavitatus	1	Kutseõppe ja oskuste omandamise toetus	Jah	Ei ole lubatud, kui meedet rakendatakse riigihanke kaudu Lubatud asutusesisese teenuseosutaja puhul
			Esitlus- ja teavitustegevuse toetus	Jah	
			Põllu- ja metsamajandusettevõtete juhtorganite tasandil toimuvate lühiajaliste vastastikuste vahetuste ning põllu- ja metsamajandusettevõtete külastamise toetus	Jah	
Artikkel 15	Nõustamisteenused, põllumajandusettevõtte juhtimis- ja asendusteenused	2	Abi nõustamisteenustest kasu saamiseks	Ei	
			Põllumajandusettevõtte juhtimis-, asendus- ja nõustamisteenuste ning metsandusalaste nõustamisteenuste loomise toetus	Ei	
			Nõustajate koolituse toetus	Ei	
Artikkel 16	Põllumajandustoodete ja toiduainete kvaliteedikavad	3	Kvaliteedikavadega liitumise toetus	Jah	
			Siseturu tootjarühmade teavitamis- ja müügiarendustegevuse toetus	Jah	
Artikkel 17	Investeeringud materiaalsesse varasse	4	Põllumajanduslikesse majapidamistesse investeerimise toetus	Jah	
			Põllumajandustoodete töötlemise/turustamise ja/või tootearendusse investeerimise toetus	Jah	

Meede määruse (EL) nr 1305/2013 või määruse (EL) nr 1303/2013 alusel		Kood	Allmeede programmitöö eesmärgil (kui see on asjakohane)	Lihtsustatud kuluvoimalus (jah/ei)	Märkused
			Põllumajanduse ja metsanduse arendamise, moderniseerimise või kohandamisega seotud taristusse investeerimise toetus	Jah	
			Põllumajanduslike keskkonna- ja kliimaeesmärkide saavutamiseks seotud mittetootlike investeeringute toetus	Jah	
Artikkel 18	Loodusõnnetuses kahjustunud põllumajandusliku tootmise potentsiaali taastamine ning asjakohaste ennetusmeetmete kasutuselevõtmine	5	Toetus investeerimiseks ennetusmeetmetesse, mille eesmärk on vähendada võimalike loodusõnnetuste, ebasoodsate ilmastikutingimuste ja katastroofide tagajärgi	Jah	
			Toetus investeeringuteks, mille eesmärk on teha korda loodusõnnetustes, ebasoodsates ilmastikutingimustes ja katastroofides potentsiaalselt kahjustunud põllumajandusmaa ning taastada tootmine	Jah	
Artikkel 19	Põllumajandusettevõtete ja ettevõtluse areng	6	Ettevõtlusega alustamise toetus noortele põllumajandustootjatele	Ei	
			Ettevõtlusega alustamise toetus mittepõllumajandusliku tegevuse jaoks maapiirkondades	Ei	
			Ettevõtlusega alustamise toetus väikeste põllumajandusettevõtete arendamiseks	Ei	
			Mittepõllumajandusliku tegevuse loomisesse ja arendamisse investeerimise toetus	Jah	
			Toetus põllumajandustootjatele, kes vastavad väikepõllumajandustootjate kavale ja annavad oma põllumajandusliku majapidamise lõplikult üle teisele põllumajandustootjale	Ei	
Artikkel 20	Põhiteenused ja küla-uudendus maapiirkondades	7	Maapiirkondade omavalitsuste ja külade arengut ja nende põhiteenuseid käsitlevate kavade ning Natura 2000 alade või muude kõrge loodusliku väärtusega alade kaitse- ja majandamiskavade koostamise ja ajakohastamise toetus	Jah	
			Igat liiki väiketaristu loomise, tõhustamise või laiendamise, sh taastuvatesse energiaallikatesse ja energia säästmise investeerimise toetus	Jah	

Meede määruse (EL) nr 1305/2013 või määruse (EL) nr 1303/2013 alusel	Kood	Allmeede programmitöö eesmärgil (kui see on asjakohane)	Lihtsustatud kuluvõimalus (jah/ei)	Märkused
		Toetus lairibataristu jaoks, sh selle loomiseks, tõhustamiseks ja laiendamiseks, passiivse lairibataristu jaoks ning juurdepääsuks lairibaühendusele ja avalikele e-valitsuse lahendustele	Jah	
		Maaelanikkonnale ettenähtud kohalike põhiteenuste (sh vaba aja tegevused ja kultuur) loomise, tõhustamise või laiendamise ning nendega seotud taristusse investeerimise toetus	Jah	
		Puhkemajanduse taristu avalikku kasutusse, turismiteabesse ja väikesemahulisse turismitaristusse investeerimise toetus	Jah	
		Toetus selliste uuringute/investeeringute tegemiseks, mis on seotud külade, maapiirkondade ja kõrge loodusliku väärtusega alade kultuuri- ja looduspärandi säilitamise, taastamise ja selle kvaliteedi parandamisega, sh sotsiaal-majanduslikud aspektid, samuti keskkonnateadlikkusega seotud tegevusega	Jah	
		Toetus investeeringuteks, mille eesmärk on maapiirkonna asulates või nende läheduses toimuva tegevuse ümberpaigutamine ning seal asuvate hoonete või teiste rajatiste ümberehitamine, et parandada asula elukvaliteeti ja keskkonnavalase tegevuse tulemuslikkust	Jah	
		Muud	Jah	
Artikkel 21	8	Metsastamise / metsamaa loomise ja hooldamise toetus	Jah	Välja arvatud hooldamine
		Agrometsandussüsteemide loomise ja hooldamise toetus	Jah	
		Metsapõlengutest, loodusõnnetustest ja katastroofidest tingitud metsakahjustuste ennetamise toetus	Jah	
		Metsapõlengutest, loodusõnnetustest ja katastroofidest tingitud metsakahjustuste kõrvaldamise toetus	Jah	
		Metsa ökosüsteemide vastupanuvõime ja keskkonnaväärtuse parandamise investeerimise toetus	Jah	
		Metsandustehnoloogiasse ning metsasaaduste töötlemisse, mobiliseerimisse ja turustamisse investeerimise toetus	Jah	

Meede määruse (EL) nr 1305/2013 või määruse (EL) nr 1303/2013 alusel		Kood	Allmeede programmitöö eesmärgil (kui see on asjakohane)	Lihtsustatud kuluvõimalus (jah/ei)	Märkused
Artikkel 27	Tootjarühmade ja -organisatsioonide loomine	9	Tootjarühmade ja -organisatsioonide loomine põllumajandus- ja metsandussektoris	Ei	
Artikkel 28	Põllumajanduse keskkonna- ja kliimameede	10	Põllumajanduse keskkonna- ja kliimakohustuste täitmise toetus	Ei	
			Põllumajanduse geneetiliste ressursside säilitamise ja säästva kasutamise toetus	Jah	
Artikkel 29	Mahepõllumajandus	11	Mahepõllumajandusliku tootmise tavadele ja meetoditele ülemineku toetus	Ei	
			Mahepõllumajandusliku tootmise tavade ja meetoditega jätkamise toetus	Ei	
Artikkel 30	Natura 2000 ja veepoliitika raamdirektiivi kohased toetused	12	Hüvitise maksmine Natura 2000 põllumajandusalade eest	Ei	
			Hüvitise maksmine Natura 2000 metsaalade eest	Ei	
			Hüvitise maksmine veemajanduskavade alla kuuluvate põllumajandusalade eest	Ei	
Artikkel 31	Toetused looduslikust või muust eripärasest tingitud piirangutega aladele	13	Hüvitise maksmine mägi-aladel	Ei	
			Hüvitise maksmine muude alade eest, mida mõjutavad looduslikust eripärasest tingitud olulised piirangud	Ei	
			Hüvitise maksmine muude alade eest, mida mõjutavad konkreetsest eripärasest tingitud piirangud	Ei	
Artikkel 33	Loomade heaolu	14	Loomade heaoluga seotud toetus	Ei	
Artikkel 34	Metsakeskkonna- ja kliimateenused ja metsakaitse	15	Metsakeskkonnaga seotud keskkonnakohustuste täitmise toetus	Ei	
			Metsa geneetiliste ressursside säilitamise ja edendamise toetus	Jah	

Meede määruse (EL) nr 1305/2013 või määruse (EL) nr 1303/2013 alusel		Kood	Allmeede programmitöö eesmärgil (kui see on asjakohane)	Lihtsustatud kuluvõimalus (jah/ei)	Märkused
Artikkel 35	Koostöö	16	Põllumajanduse tootlikkuse ja jätkusuutlikkusega tegeleva Euroopa innovatsioonipartnerluse töörühmade loomise toetus	Jah	
			Katseprojektide ning uute toodete, tavade, protsesside ja tehnoloogiate arendamise toetus	Jah	
			Koostöö väikeettevõtjate vahel, et korraldada ühiseid tööprotsesse ning jagada vahendeid ja ressursse, ning turismiteenuste arendamine ja turustamine	Jah	
			Toetus horisontaalseks ja vertikaalseks koostööks tarneahelas osalejate vahel lühikeste tarneahelate ja kohalike turgude loomiseks ja arendamiseks ning kohaliku tasandi müügiedendustegevuseks, mis on seotud lühikeste tarneahelate ja kohalike turgude arendamisega	Jah	
			Toetus kliimamuutuste leevendamiseks või kliimamuutustega kohaneamiseks võetud ühismeetmete jaoks ning keskkonnaprojektide ja kasutusel olevate keskkonnatavade ühise käsitluse jaoks	Jah	
			Toetus tarneahelas osalejate vaheliseks koostööks eesmärgiga teha toiduainete ja energia tootmises ning tööstuslikus töötlemises kasutatav biomass säästvalt kättesaadavaks	Jah	
			Toetus kohaliku arengu strateegiatele, mis ei ole seotud kogukonna juhitud kohaliku arenguga	Jah	
			Metsamajandamiskava või samaväärse dokumendi koostamise toetus	Jah	
			Toetus põllumajandustegevuse mitmekesistamiseks tervishoiu, sotsiaalse lõimimise, kogukonna toetatud põllumajanduse ning keskkonna- ja toitumisalase haridusega seotud tegevuse kaudu	Jah	
			Muud	Jah	

Meede määruse (EL) nr 1305/2013 või määruse (EL) nr 1303/2013 alusel		Kood	Allmeede programmitöö eesmärgil (kui see on asjakohane)	Lihtsustatud kuluvõimalus (jah/ei)	Märkused
Artikkel 36	Riskijuhtimine	17	Saagi, loomade ja taimede kindlustuse maksed	Ei	Mitte lihtsustada (ainult ühisfondi loomise halduskulud)
			Ebasoodsate ilmastikutingimuste, looma- ja taimehaiguste, kahjurite leviku ning keskkonnajuhtumitega seotud ühisfondid	Ei	
			Sissetuleku stabiliseerimise vahend	Ei	
Artikkel 40	Täiendavate riiklike otsetoetuste rahastamine Horvaatias	18	Täiendavate riiklike otsetoetuste rahastamine Horvaatias	Ei	
Artikkel 35	Toetus kogukonna juhitud kohalikule arengule (LEADER)	19	Ettevalmistav toetus	Jah	
			Kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegiaga hõlmatud tegevuse elluviimise toetus	Jah	
			Kohaliku tegevusrühma koostöömeetmete ettevalmistamine ja rakendamine	Jah	
			Jooksvate ja strateegia elavdamisega seotud kulude toetus	Jah	
Artiklid 51–54	Tehniline abi	20	Toetus tehnilise abi jaoks (muu kui riiklik maaeluvõrgustik)	Jah	
			Riikliku maaeluvõrgustiku loomise ja tegevuse toetus	Jah	

Lihtsustatud kuluvõimalused ja EMKFi käsitlevad erimeetmed

Alljärgnevalt on esitatud loetelu EMKFi-kohastest hüvitusmeetmetest, millel on lihtsustatud kuluvõimalustega sarnased tunnused ja mis seega võivad olla sobilikud lihtsustatud kuluvõimaluste kohaldamiseks. Loetelu ei ole ammendav. Loetletud on määruse (EL) nr 508/2014 (muudetud kujul) artiklid.

Artikkel	Hüvituskava	Lihtsustatud kuluvõimaluste võimalik liik (võimalikud liigid)
Artikkel 33 ja artikli 34 lõige 3	Püügitegevuse ajutine peatamine ja püsiv lõpetamine	Kindlasummalised maksed / ühikuhinnad
Artikli 40 lõike 1 punkt h	Kaitstud imetajate ja lindude poolt saagile tekitatud kahju hüvitamine	Ühikuhinnad
Artikli 53 lõige 3	Üleminek mahevesiviljelusele (lisakulude / saamata jäänud tulu hüvitamine)	Ühikuhinnad
Artikli 54 lõige 2	Natura 2000ga seotud erinõuded vesiviljeluse kohta (lisakulude / saamata jäänud tulu hüvitamine)	Ühikuhinnad
Artikkel 55	Rahvatervis – kasvatatud molluskite kogumise ajutine peatamine	Ühtne määr (% käibest koosõlas artikli 55 lõike 2 punktiga b)
Artiklid 70–72	Lisakulude hüvitamine äärepoolseimates piirkondades	Määratakse kindlaks komisjoni heakskiidetud hüvituskavas (artikkel 72)

Lisaks EMKFi hüvitusmeetmetele julgustatakse korraldusasutusi kasutama lihtsustatud kuluvõimalusi ka EMKFi andmete kogumiseks antava toetuse puhul (artikkel 77).

ISSN 1977-0898 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5171 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
L-2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET